

UiT Norges arktiske universitet

Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning

Den Tatoverte Kroppen

En kvalitativ studie

Av Christine Mathea Saxegård

Masteroppgave i Sosiologi ved UiT, SOS-3900, Mai 2024

Innhold

1	Innledning.....	1
1.1	Oppbygning av oppgaven.....	1
1.2	Hvorfor jeg har valgt tema.....	2
1.2.1	Personlig.....	2
1.2.2	Samfunnsmessig begrunnelse	3
1.2.3	Vitenskapelig begrunnelse	3
1.3	Tatoveringens historie	4
2	En kort innføring i hvordan tatoveringer fremstilles i populærkulturen	6
2.1	Studie, Overaskende funn om tatoveringer	6
2.2	Dette betyr de mystiske MC-Symbolene.....	8
2.3	Gammel tatoveringstrend får nytt liv: «Tramp stamp» er tilbake	10
3	Teoretisk tilnærming	11
3.1	Catherine Hakim «Erotic Capital»	12
3.2	Vandebroeck «Distinctions in the flesh».....	15
3.3	Chris Shilling «The body».....	17
3.4	Bourdieu «Habitus»	18
4	Metodisk tilnærming	20
4.1	Intervju.....	20
4.1.1	Intervju forarbeid.....	22
4.1.2	Etiske retningslinjer for forberedelse til intervju	22
4.1.3	Rekruttering.....	24
4.1.4	Intervjuguide	24
4.1.5	Siste forberedelser før intervjuene	26
4.1.6	Intervju utførelse	27

4.1.7	Etiske retningslinjer for utførelse av intervju.....	29
4.1.8	Ettertanker og refleksjon av intervjuene	30
4.2	Håndtering av data.....	32
4.2.1	Transkribering	32
4.2.2	Transkribering utfordringer.....	33
4.2.3	Transkribering etiske retningslinjer	34
4.2.4	Koding.....	34
5	Empiri.....	35
5.1	Hva, Hvor, Hvorfor	36
5.1.1	Individuelle historier (Hva).....	36
5.1.2	Sted (Hvor).....	39
5.1.3	Samfunn vs individ (Hvorfor)	42
5.2	Kategori	45
5.3	Sosioøkonomisk status/yrke	49
5.4	Skjulte symbol	53
5.5	Trend og Stil	55
5.6	Stereotypier.....	59
5.6.1	Kan vi vite noe om folk med tatoveringer?.....	62
5.7	Tatoveringer som et redskap for utseende	66
6	Analyse.....	68
6.1	Hva, Hvor, Hvorfor	68
6.1.1	Individuelle historier (Hva)	69
6.1.2	Sted (hvor).....	72
6.1.3	Bakgrunn for å tatovere seg (hvorfor).....	73
6.2	Kategori	77
6.3	Sosioøkonomisk status	78

6.4	Skjulte symbol	82
6.5	Trend og stil.....	84
6.6	Stereotypier.....	85
6.6.1	Kan vi si noe om folk med tatoveringer?	87
6.7	Tatoveringer som et redskap for utseende	89
7	Resultater.....	90
7.1	Hvorfor tatoverer vi oss og hvilken betydning har tatoveringene for oss?	90
7.2	Hvilke stereotypier er ennå knyttet til tatoveringer?	92
7.3	Har tatoveringer et eget språk?	93
7.4	Hvordan vil vi kategorisere tatoveringer?	93
7.5	Hvordan gjenspeiles dagens persepsjon av tatoveringer i arbeidslivet?.....	94
7.6	Kan vi bruke tatoveringer som et redskap for å styrke egen erotiske kapital?	95
8	Avslutning	96
9	Referanseliste	98
10	Figurer	102
10.1	Figur 1 Godkjenning fra NSD/Sikt	102
10.2	Figur 2. Symbol for spiseforstyrrelser	103
11	Vedlegg	103
11.1	Samtykkeskjema	104
11.2	Intervjuguide gruppe 1	108
11.3	Intervjuguide gruppe 2.....	115
11.4	Intervjuguide gruppe 3	121

Forord

Jeg vil takke til min veileder Kari Dyb for smittsomt engasjement, enorm støtte og tålmodighet. Takk til medstudenter som alltid strekker ut en hjelpende hånd. Sammen spiller vi hverandre gode. Til slutt vil jeg takke informantene, for deres tid og villighet til å dele sine tanker og inntrykk med en fremmed. Tusen takk.

Sammendrag

I denne oppgaven har jeg valgt å fremme tema; tatoveringer, i lyset av kroppssosiologi. Jeg ønsker å skinne et lys på hvor relevant og viktig tatoveringer har blitt i det moderne norske samfunnet. I den sammenheng, har jeg utført et eget forskningsprosjekt hvor jeg tar for meg tatoveringer og hvilket forhold vi har til dem i dagens samfunn. Studien vil være utgangspunktet for oppgavens problemstilling, hvor jeg ønsker å kartlegge menneskers persepsjon av tatoveringer i det moderne samfunn.

For å svare på problemstillingen har jeg avgrenset til seks forskningsspørsmål, hvor alle besvarer et viktig avgrenset område for menneskers persepsjon av tatoveringer. Hensikten med å forholde seg til forskningsspørsmålene, er for å avgrense den vide problemstillingen i oppgaven.

Oppgaven vil inneholde en intro, hvor jeg presenterer hvorfor jeg har valgt tema, samt litt historisk bakgrunn for tatoveringers fotfeste i Norge. Jeg vil fremme noen få samfunnsrelevante medier i form av avisartikler, for å vise allmennhetens forhold til tatoveringer. Etterfulgt av et teoretisk utvalg som er relevant for de empiriske funnene. Før disse blir presentert, fremmes metoden, hvor jeg presenterer fremgangsmåter og tanker bak prosessen. Alle kapitlene vil komme sammen i analysen, hvor jeg vil analysere empiri, teori, media og historie. Avslutningsvis vil de analyserte funnene fremmes som resultater av studien, etterfulgt av en avslutning hvor jeg vil oppsummere oppgavens mål og utførel. Tabeller og vedlegg legges ved etter referanselisten.

Målet med oppgaven er å skinne et lys over menneskers persepsjon av tatoveringer i det moderne Norske samfunnet.

1 Innledning

Jeg husker som lita jente at jeg så moren min med en tatovering på ankelen. Det var en liten enkel blomst uten særlig mye farger. Selv om jeg selv ikke kunne vært eldre enn fem-seks år, husker jeg at jeg tenkte for meg selv at mamma var en rebell. Hvorfor jeg tenkte slik var et mysterium, men jeg visste at jeg ikke var alene om å ha disse tankene. Da jeg ble eldre, og fikk sansen for sosiologi, fant jeg meg selv stille det samme spørsmålet jeg stille som barn. Dette inspirerte oppgavens mål om å:

Kartlegge menneskers persepsjon av tatoveringer i det moderne Norske samfunn.

Problemstillingen vil begrenses til noen forskningsspørsmål:

1. *Hvorfor tatoverer vi oss og hvilken betydning har de?*
2. *Hvilke stereotyper er knyttet til tatoveringer*
3. *Har tatoveringer et eget språk?*
4. *Hvordan kategoriserer vi tatoveringer?*
5. *Hvordan gjenspeiles persepsjonen av tatoveringer i arbeidslivet?*
6. *Kan tatoveringer brukes som redskap for å styrke egen erotiske kapital?*

I denne oppgaven ønsker jeg å undersøke menneskers persepsjon av folk med tatoveringer. Da dette målet er ganske vidt har jeg valgt å begrense dette til noen spesifikke tema. Jeg vil derfor fremme seks fokusområder som former hvert sitt forskningsspørsmål. I slutten av oppgaven vil jeg forsøke å svare på forskningsspørsmålene for å nå oppgavens mål om å kartlegge menneskers persepsjon av tatoveringer i det moderne samfunn.

1.1 Oppbygning av oppgaven

I første del i oppgaven vil jeg fremme den personlige-, sosiale-, og vitenskapelige begrunnelsen til hvorfor jeg valgte tema. Videre fremmes en kort presentasjon av tatoveringenes historie. Deretter presenterer jeg et kapittel med noen samfunnsrelevante artikler, som er hentet fra store nyhetsmedier.

Den andre delen av oppgaven starter med teori-kapittelet, hvor jeg fremmer fire utvalgte teorier: Erotic Capital av Catherine Hakim (Hakim, 2010). Distinctions in the Flesh av Dieter Vandebroeck (Vandebroeck, 2018). The body av Chris Shilling (Shilling, 2016). Teorien av Habitus fremmet i Distinksjonen av Pierre Bourdieu (Bourdieu, 1995). Deretter presenterer

jeg prosjektets metodiske tilnærming i kapittel fire, etterfulgt av en presentasjon av empirien i kapittel fem. Til slutt i oppgavens andre del, presenterer jeg oppgavens analyse, i kapittel seks.

Den tredje delen av oppgaven består av resultater, hvor jeg vil forsøke å svare på problemstilling og forskningsspørsmål ved å bruke funn fra analysen. Til slutt fremmer jeg en avslutning som vil oppsummere oppgavens mål og fokusområder.

1.2 Hvorfor jeg har valgt tema

For oss som studerer sosiologi er det åpenbart at det er mange områder man som forsker kan fokusere på innenfor det sosiologiske feltet. Selv et spesifikt område klarer vi å dele inn i mindre spesifikke områder. Det er kanskje det sosiologien handler om for mange, og kartlegge områder og fenomen på flere nivåer, og ikke minst skille disse ifra hverandre. Vi kan nok si at det finnes en mengde tilfredstillelse ved å jobbe slik, da de fleste av oss liker å ha ting inndelt og kategorisert. I mitt prosjekt, kan vi se for oss en stor eske med legobrikker til forskjellige legosett, som vi er nødt til å sette sammen. Det virker å være begrenset med dokumentert sosiologisk data om tatoveringer. Oppgaven vil derfor i stor grad rettes rundt mitt eget forskningsprosjekt, som vil støttes med utvalgt sosiologisk teori. Jeg har laget noen egne begrensninger og betingelser for å lettere kunne analysere oppgavens problemstilling og for å systematisk fremme et ellers nytt område i sosiologisk forskning.

1.2.1 Personlig

Jeg har som nevnt over valgt et tema som ikke er kartlagt i like stor grad som mange andre sosiologiske fokusområder. For min del startet det med en interesse for helsesosiologi hvor jeg for første gang ble presentert for et fokus på kropp innenfor sosiologien. Jeg ble i den sammenheng introdusert for Chris Shillings verk om kroppssosiologi. Mer spesifikt snakk om Shillings forestilling om den vestlige ideen om kroppen som et prosjekt for å utrykke ens identitet, som han fremmer i boka «*The Body, a very short introduction*» (Shilling, 2016, s. 13). Jeg har alltid syntes at kropp som et sosialt verktøy har vært interessant. Da spesielt snakk om både som en formidlignsarena for ens identitet, men også som et slags sosialt

verktøy. Det fenger meg hvordan mennesker kan bruke kropp som et middel for å styrke egen sosial posisjon eller som en billett for sosialt medlemskap.

1.2.2 Samfunnsmessig begrunnelse

Man kan diskutere hvor viktig det er å bringe et slikt tema til lys. Det vil nok ikke forandre noen liv eller skape politisk ro. Likevel vil jeg bruke sosiologisk forskning og teori til et forsøk for å fremme noe som jeg syntes er meget viktig for å forstå alle sosiale fenomen. Nemlig hva vi tenker og hvor dette tankemønsteret kan komme ifra. Ved å finne ut av hva mennesker tenker om tatoveringer, og menneskene med dem, kan dette fortelle oss litt om hvordan vi dømmer hverandre. Da snakk om stereotypier og holdninger som potensielt kan være viktige elementer for blant annet partnervalg, arbeidsmuligheter og sosial tilhørighet. Vi kan på den måten bli mer bevisste på slike forhold. Med en økt bevissthet, kan vi se for oss en redusering av negative fordommer. I dette tilfellet kan vi argumentere for at et samfunn med mindre negative fordommer til mennesker med tatoveringer kan være et mer inkluderende samfunn for alle.

1.2.3 Vitenskapelig begrunnelse

Som nevnt over, er kroppssosiologien et område med mye ukjent grunn. Jeg mener at det er en åpen plass i sosiologisk forskning for kroppslige symbol da det er tydelig begrenset av publisert interesse av området. Vi kan ikke benekte at kroppslige symbol som merkeklær, skjønnhetsprodukter, kroppsmodifikasjoner og tatoveringer, ikke bare har blitt mer normalisert i vestlige samfunn, men har utviklet seg til sosiale redskap (Shilling, 2016, ss. 12-13). Da spesielt snakk om kroppsmodifikasjoner som tatoveringer (Shilling, 2016, ss. 12-13). Selv om kroppssosiologien har fått et større interesseområde siden 60-tallet, har vi ennå mye grunn å dekke i et område jeg mener er i stadig utvikling og utviding (Shilling, 2016, ss. 12-13). Jeg håper at et dykk i tatoveringenes symbol for menneskets sosiale liv vil være med å kartlegge og belyse et voksende område i kroppssosiologien.

1.3 Tatoveringens historie

Som et milleniumsbarn, har jeg alltid vært kjent med tatoveringer. Det var ikke uvanlig for mennesker i min sosiale krets å ha en liten tatovering eller to. Siden da, virker det som at tatoveringer har blitt mye mer populært og normalisert enn da jeg var ung. I denne delen vil jeg fremme en kort historie om menneskers forhold til tatoveringer i verden og i Norge. Hensikten med å fremme tatoveringers historie er å vise hvilken betydning tatoveringer har hatt i fortiden, for å bedre kunne forstå hvilken betydning tatoveringer har i dag.

På Timeless Tattoo sin nettside, fremmer de at det finnes bevis på tatoverte mennesker helt fra fem tusen år tilbake i tid (Timeless Tattoo, u.d.). Dette er basert på en mumie de har funnet etter istiden, som har tydelige tatoveringer på armen (Anderson, 2007). Noen har funnet verktøy som er mellom femti og hundre tusen år gamle, som de mener ble brukt til å tatovere med (Timeless Tattoo, u.d.). For 400 år siden brukte kvinner i Egypt tatoveringer for en dekorativ og erotisk funksjon (Timeless Tattoo, u.d.). Tatoveringer ble på den tiden også brukt som medisin for å øke fruktbarhet (Timeless Tattoo, u.d.). Det har blant annet blitt funnet flere mumifiserte kvinner med tatoveringer på lårene (Anderson, 2007).

I Kina har tatoveringer blitt brukt som tradisjonell pynt de siste to tusen årene (Timeless Tattoo, u.d.). Symbolikken rundt disse tatoveringene virker å ha opphav i ritualer for å vise sin styrke for de rundt seg (Timeless Tattoo, u.d.). Rundt Middelhavet ble tatoveringer derimot brukt som et symbol på skam eller en straff, hvor slaver og kriminelle ofte ble «merket» med tatoveringer (Timeless Tattoo, u.d.). I Nord-Amerika er det ansatt at folk tatoverte seg av religiøse grunner, eller for å fremme personlige trekk (Timeless Tattoo, u.d.). Tidligere søramerikanere og grekere brukte tatoveringer for å beskytte seg mot det onde (Anderson, 2007). Dette forteller oss at mennesker har hatt tatoveringer i flere tusen år, for ulike årsaker. Det viser også at tatoveringer, som nevnt over, ble brukt for å symbolisere noe større enn bare det som er markert.

I Norge virker den tidlige historien til tatoveringer å være litt mer uklar. Det viser seg at det er vanskelig å finne noen direkte bevis på at vikingene, som berømt fantes i norden for mellom fem hundre til femten hundre år siden, hadde noen form for tatoveringer. En skuffelse etter at vikinger i kunst og medier ofte blir illustrert med merkingen som kan ligne på dagens tatoveringer. Et eksempel på dette er norske Thorbjørn Harr sin rolle i serien «Vikings» som

er dekket med permanente merker på bryst, skuldre og armer (Viking Movies, 2014). Dog fremmer en annonse i «Historie.no» at de har funnet nåler som ble brukt til tatoveringer i Danmark før vikingtiden (bronsealderen) og påstår derfor at skandinaviske mennesker brukte tatoveringer i flere hundre år før vikingtiden, deriblant også vikingene i sin tid (SÛTCÛ, 2024).

Forholdet mellom tatoveringer og nordmenn virker å ha en oppblussing på femti og seksti tallet (Stensholt, 2014). Da mange tusenvis av unge norske menn reiste til sjøs, kom de fleste tilbake med en tatovering eller to (Stensholt, 2014). Unge menn fikk disse tatoveringene da de markerte en tilhørighet til andre med samme skjebne eller historie, derav kommer ordtaket «sjømannstatoveringer» (Stensholt, 2014). Tatoveringene skal ifølge Svennevig som oftest avbilde et hjerte med «mor» inni, eller et skip hvor det står «Homeward Bound» som begge skulle representere det å vende hjem etter reisen (Stensholt, 2014). Mange sjømenn hadde navnet på en kjær, som minnet de på å huske dem og kommer tilbake til dem etter reisen (Stensholt, 2014). Det var også et motiv kalt «Sailors Grave», som avbilder en skute som synker (Stensholt, 2014). Dette representerer en mer dyster side, som symboliserer det å dø til havs (Stensholt, 2014). Svennevig forteller at etter krigen, hadde folk med tatoveringer lav sosial status, og var ofte assosiert med kriminalitet og fyll (Stensholt, 2014). Likevel virket det som at nordmenn var nysgjerrig på tatoveringer når sjømenn kom hjem med merker på huden (Stensholt, 2014).

I en dokumentar fra NRK forteller Tor Ola Svennevig at grunnen til at disse sjømennene tok tatoveringer, var for å vise at man var blitt menn (Nordli, 2012). Han forteller at sjømannstatoveringene ble et slags internt språk som viser at hvem du er og hva slags liv du har levd (Nordli, 2012). Det viser at du er en som har vært på eventyr og som jobber hardt (Nordli, 2012). I dokumentarserien blir flere eldre norske menn fra Fredrikstad sjømannforening, spurt om å fortelle historien bak sin egen sjømannstatovering (Nordli, 2012). Alle med samme inntrykk av at når du dro til sjøs og fikk deg en tatovering, da var du skikkelig kar (Nordli, 2012).

I tidsskriftet for den norske legeförening snakkes det om tatoveringer på femti-tallet i forbindelse med sjøfolk i form av maritime motiver, som skip eller anker (Gjersvik, 2013). Som oftest plassert på arm, bryst eller skulder (Gjersvik, 2013). Disse sjømannstatoveringene

kan anses som et tegn på yrkesstolthet (Gjersvik, 2013). På åtti-tallet ble tatoveringer brukt av punkere og unge opprørere som et middel for å protestere mot det etablerte samfunnet (Gjersvik, 2013). Kanskje etterkrigstiden gjorde den nye ungdommen for rastløs. Tatoveringer ble derfor assosiert med bråkmakere og opprør på den tiden (Gjersvik, 2013). Denne assosiasjonen fortsatte å oppstå da tatoveringer etter hvert ble vanlige for samtlige upopulære grupper eller subkulturer, da snakk om motorsykkel - og hardrock – miljø (Gjersvik, 2013). Tatoveringer blir i denne sammenheng brukt for å vise tilhørighet til en gruppe (Gjersvik, 2013). Gjersvik fremmer i tidsskriftet at identitetsdanning ofte er gruppebasert og at vi identifiserer oss selv ved å assosiere oss i grupper (Gjersvik, 2013). Tatoveringer blir ifølge Gjersvik ennå brukt som et middel til å vise tilhørighet til en gruppe, som forteller noe om hvem du er ved å fremme hva du er en del av (Gjersvik, 2013).

2 En kort innføring i hvordan tatoveringer fremstilles i populærkulturen

I avsnittene under vil jeg fremme temas samfunnsrelevans i form av noen utvalgte avisartikler. Artikkelen kan gi et innblikk i hvordan tema blir fremmet i media, og fortelle oss mer om hvilke inntrykk mennesker har om tatoveringer. Det kan vise oss hva slags informasjon som finnes ute blant fellestheten. Hensikten med å fremme disse artiklene er å styrke empiri og teori med å belyse problemstillingen og besvare forskningsspørsmål. Med dette mener jeg at avisartikler ikke er sterke nok kilder til å forsvare funn og utsagn i oppgaven. Dog kan de være med å styrke disse ved å fremme interesseområder av tema som er tilgjengelig for allmennheten. Utvalget av artiklene er basert på innhold, da spesielt snakk om innhold som speiles i egne empiriske funn. Dog var noen av artiklene lest før noen empiriske funn ble innhentet. De utvalgte artiklene er alle fra riksdekkende aviser, hvor den eldste artikkelen, ikke er mer enn seks år gammel.

2.1 Studie, Overaskende funn om tatoveringer

I en artikkel fra Dagbladet med overskrift: «Studie, Overaskende funn om tatoveringer», fremmes det hvordan mennesker med tatoveringer blir vurdert (Lindtner, 2022). Funnene er

spesielt knyttet til stigmatisering av mennesker med tatoveringer i arbeidslivet og i ansettelsesprosessen (Lindtner, 2022).

I artikkelen fremmer spesialist i arbeids- og organisasjonspsykologi Rudi Myrvang, at stigmatisering av mennesker med tatoveringer i arbeidslivet skyldes fordommer (Lindtner, 2022). Han forteller at det er veldig lett for en arbeidsgiver og legge alt for mye vekt på små trekk ved arbeids-søkers utseende (Lindtner, 2022). Myrvang forklarer dette aspektet med et eksempel (Lindtner, 2022). Om du er lært noen bestemte kleskoder, som å ikke bruke hvite sokker, eller brune sko med svart dress, kan man fort tenke at en jobbsøker som bryter disse kodene ikke har noe «peiling» (Lindtner, 2022). Det samme prinsippet mener han at gjelder for folk med tatoveringer (Lindtner, 2022). At det ennå henger en del fordommer igjen fra før i tiden, da ville sjømenn var de eneste med tatoveringer på kroppen (Lindtner, 2022).

Videre i artikkelen refereres det til en studie, som undersøker et viktig aspekt ved stigmatiseringen av mennesker med tatoveringer i arbeidslivet (Ruggs & Hebl, 2022). Studien undersøker hvordan kunder betrakter ansatte med eller uten tatoveringer på jobb (Ruggs & Hebl, 2022). Resultatet ble overaskende nok at kundene responderte like bra eller bedre til ansatte med tatoveringer (Ruggs & Hebl, 2022). Dette gjaldt da spesielt for yrker som involverte kunstneriske ferdigheter (Ruggs & Hebl, 2022). I en pressemelding fremmer studiens førsteforfatter Enrica Ruggs, at ansatte med tatoveringer ikke lenger møter stigmatisering i enkelte næringer (McCaig, 2022). Rudi Myrvang mener dette er på grunn av den enorme normaliseringen av tatoveringer i dagens samfunn (Lindtner, 2022). Når noe ikke lenger er uvanlig, slutter vi å tillegge det negative karakteristikker (Lindtner, 2022).

Et spennende aspekt som Myrvang fremmer i artikkelen, er tanken bak det tydelige «yrkes-skiller» (Lindtner, 2022). Hvor mennesker med tatoveringer ennå møter stigmatisering i noen yrker, i motsetning til andre yrker hvor det kan være en fordel med synlige tatoveringer (Lindtner, 2022). Det var nok dette Ruggs mente da hun fremmet at tatoverte individer ikke lenger møter stigmatisering i «enkelte næringer» (McCaig, 2022). Myrvang maler et meget interessant bilde når han fremmer dette såkalte «yrkes-skiller» i artikkelen. Han forteller videre at om vi er ute og skal handle jeans, og ser en arbeider med sleeve, så tenker man at «*Dette kan de*» (Lindtner, 2022). Når vi derimot er hos legen eller på et advokatkontor, hvor kunder

ønsker trygge og forutsigbare ansatte, dukker disse fordommene opp igjen om vi ser en lege eller en advokat med tatoveringer (Lindtner, 2022).

Ut ifra det som fremmes i artikkelen, virker det som at både Myrvang og Ruggs er enige om at mennesker med tatoveringer møter mindre stigmatisering i «kreative-yrker», men at det ennå finnes mye stigmatisering mot mennesker med tatoveringer i såkalte «prestisje-yrker» som lege og advokat (Lindtner, 2022). Myrvang mener at tatoveringer kan assosieres med personlighetstrekk (Lindtner, 2022). Hvor et menneske med tatoveringer er en som forstår seg på trend, tenker litt annerledes, bryter med normen og leker litt på kanten (Lindtner, 2022). Alle disse er egenskaper og personlighetstrekk som egner seg godt for kreative yrker hvor man er nødt til å tenke utenfor boksen. På den andre siden fremmer Myrvang at mennesker med tatoveringer er mindre pliktoppfyllende, mer ekstroverte, samt i høyere grad tilbøyelige for uforpliktete seksuelle forhold (Lindtner, 2022). Dette var ifølge en studie fra 2012, med hensikt om å kartlegge personlighetstrekk hos briter med og uten tatoveringer (Swami, 2012). Vi vil jo ikke ha en lege eller en advokat som ikke er pliktoppfyllende. Dette kan forklare hvorfor vi kan ha fordommer mot mennesker med tatoveringer i noen yrker, i motsetning til andre yrker, hvor det kan være en fordel. Dog vil det være vanskelig å beslutte at mennesker med tatoveringer ofte deler samme personlighetstrekk og egenskaper.

2.2 Dette betyr de mystiske MC-Symbolene

I en artikkel fra VG.no får vi et dypere innblikk i MC-miljøet og normene rundt medlemskap i en slik klubb (Sørensen, Jeppesen, & Hjort, 2018). Artikkelen baserer seg på intervju med tidligere medlemmer, samt av talsmann for Hells Angels (Sørensen, Jeppesen, & Hjort, 2018). Visse MC-miljø fremstår som egne små samfunn, styrt av egne normer og regler, innad i det større samfunnet (Sørensen, Jeppesen, & Hjort, 2018). Subkulturer slik som dette bruker symboler for å signalisere tilhørighet og personlige historier (Sørensen, Jeppesen, & Hjort, 2018). Vi ser dem på motorsyklene de kjører, klærne de bruker, på vesten de har, og på kroppene deres i form av tatoveringer. Medlemmer tatoverer ofte klubbens logo eller andre symbol som signaliserer at de er medlem av klubben (Sørensen, Jeppesen, & Hjort, 2018). Dog er det ikke alle som får lov til å ta og/eller ha dette tatovert på kroppen (Sørensen, Jeppesen, & Hjort, 2018). Om man er medlem, og ønsker seg ut av klubben, er man nødt til å

tatovere «LEFT» foran klubb-merke, samt dato for utmeldelse ved siden av (Sørensen, Jeppesen, & Hjort, 2018). Om man er kastet ut av klubben derimot, er man nødt til å fjerne tatoveringen (Sørensen, Jeppesen, & Hjort, 2018). Et tidligere Hells-Angels medlem fra Sverige forteller at han var nødt til å fjerne tatoveringen med vinkelsliper, da han ikke hadde fulgt tatoverings-reglene i klubben (Sørensen, Jeppesen, & Hjort, 2018). Prinsippet er at ingen skal gå rundt med symbol på seg som signaliserer at de er med i en klubb som de ikke er medlem av (Sørensen, Jeppesen, & Hjort, 2018). Om du har fått klubb-tatoveringen «fjernet» er du ikke lenger velkommen i klubben, og vil ikke få muligheten til å gjøre opp for seg (Sørensen, Jeppesen, & Hjort, 2018).

Som nevnt over har MC-klubber som Hells Angels egne symboler, som blant annet vises i form av tatoveringer av klubbens medlemmer (Sørensen, Jeppesen, & Hjort, 2018). Thomas Gramstrup, talsmann for Hells Angels og Tony Thompson, journalist, går nærmere på de ulike symbolene innad i klubben, og hva disse symboliserer: Hells Angels, betyr at du er medlem av klubben og er stolt av dette (Sørensen, Jeppesen, & Hjort, 2018). Ikke-medlemmer med en Hells Angels tatovering risikerer i høy grad å bli overfalt, samt å få tatoveringen brent vekk (Sørensen, Jeppesen, & Hjort, 2018). 81, står for bokstavene H og A, basert på nummeret bokstavene er i alfabetet (Sørensen, Jeppesen, & Hjort, 2018). H og A står åpenbart for Hells Angels og tallene er et slags klubb-supporter symbol, som sjeldent blir brukt av faktiske medlemmer (Sørensen, Jeppesen, & Hjort, 2018). 666, betyr tilknytning til djevelen eller til ondskap (Sørensen, Jeppesen, & Hjort, 2018). Gramstrup forteller at denne ikke har en direkte tilkobling til Hells Angels, imens Thomson beskriver symbolet som godt brukt i MC-miljø (Sørensen, Jeppesen, & Hjort, 2018). Thomson forteller at symbolet betyr anti-krist (som i Jesus Kristus) og blir bruk av MC-klubber og andre subkulturer for å gjøre narr av religion og samfunnsverdier (Sørensen, Jeppesen, & Hjort, 2018).

Kors under øyet, betyr at man ser døden overalt og kan representere et slags oppgjør eller at en man bryr seg om har dødd (Sørensen, Jeppesen, & Hjort, 2018). Gramstrup forteller at han har sett flere medlemmer som har dette, spesielt innad i noen geografiske grupper i klubben (Sørensen, Jeppesen, & Hjort, 2018). AFFA, betyr Angels Forever, Forever Angel og signaliserer at man er medlem av klubben for alltid (Sørensen, Jeppesen, & Hjort, 2018). ACAB, som betyr All Cops Are Bastards og brukes ofte blant unge kriminelle (Sørensen, Jeppesen, & Hjort, 2018). Gramstrup forteller at han har sett det mye, men at det ikke er

spesielt utbredt hos medlemmene i klubben (Sørensen, Jeppesen, & Hjort, 2018). Pain is temporary – Pride is forever, symboliserer ifølge Gramstrup det å gå på en lang og hard vei til å nå et verdig mål (Sørensen, Jeppesen, & Hjort, 2018). Ifølge Thomson er dette en referanse til å få en klubb-tatovering, som gjør vondt, men som viser at man er en del av klubben (Sørensen, Jeppesen, & Hjort, 2018). 1%, er en referanse til Hells Angels som en «outlaw-klubb», altså en klubb som ikke følger samfunnets generelle lov (Sørensen, Jeppesen, & Hjort, 2018). Symbolet kom fra et stort MC-oppgjør i California på førti-tallet, hvor bikere uttalte at 99% av bikere fulgte loven og at bare 1% ikke gjorde det (Sørensen, Jeppesen, & Hjort, 2018). 13, symboliserer bokstaven M, som viser at man røyker eller selger marihuana. 187, som er et internasjonalt MC-symbol på drap (Sørensen, Jeppesen, & Hjort, 2018).

2.3 Gammel tatoveringstrend får nytt liv: «Tramp stamp» er tilbake

Artikkelen «Gammel tatoveringstrend får nytt liv: «Tramp stamp» er tilbake, er fra VG.no og ble publisert i 2022 (Fidjestad, 2022). Her legges frem flere tatoveringstrender, både fra tatovører og fra menneskene som velger å få disse på kroppen. Slik som overskriften tyder, er det ifølge Aleksander Stubberud, ved Attitude Tattoo Studio i Oslo, blitt mer populært med tramp stamps og andre trender fra 90-tallet (Fidjestad, 2022). Han mener at denne tatoveringstrenden er i en overenstemmelse med 90-tallsbølgen som han ser i dagens motebilde (Fidjestad, 2022). Stubberud forteller at Tramp stamp er en trend som har vært død lenge, men som har kommet tilbake (Fidjestad, 2022).

Nelly Kristin Alapnes Århus er en av de som har tatt en tramp stamp tatovering (Fidjestad, 2022). I korsryggen, er det illustrert en sommerfugl med noen små tibals symbol på hver side (Fidjestad, 2022). Århus er 24 år og forteller at denne 90-talls trenden har eksplodert på mediaplattformer som TikTok (Fidjestad, 2022). Hun forteller at hun tar mye inspirasjon fra «Y2K-stilen», som står for «Year 2000» (Fidjestad, 2022). Det er ifølge Århus en ganske «harry» tatovering, men at hun syntes det er kult å blande mellom det som er pent og stygt (Fidjestad, 2022). Hun forteller til VG at hun ber folk om å tenke seg om før de tar en tramp stamp-tatovering (Fidjestad, 2022). Dette til tross for at hun selv mener at tatoveringer ikke er en så seriøs greie (Fidjestad, 2022). Om man har noen tatoveringer på kroppen som hun slutter å like, så må hun bare lære seg å like denne på lik linje som alt annet med kroppen,

forteller hun (Fidjestad, 2022). Hun forklarer at tatoveringer, både de man elsker og de man hater, kan være et viktig middel for å utvikle sin selvkjærighet (Fidjestad, 2022).

I likhet med tramp-stamp, er det flere andre trender som har blitt veldig synlige i den siste tiden forteller Stubberud (Fidjestad, 2022). Deriblant «patchy-stil» som er flere mindre tatoveringer som danner en «patch-sleeve» (Fidjestad, 2022). Dette er ofte da minimalistiske tatoveringer, som skal se litt hjemmelagde og uperfekte ut (Fidjestad, 2022). Irene Villarama, ved Memento Tattoo i Oslo forteller også at den patchy stilen har blitt veldig trendy (Fidjestad, 2022). Hun merker spesielt at folk har fått smaken på tribals, spikes og piggråds tatoveringer, som også er en trend fra 90-tallet (Fidjestad, 2022). Villarama forteller også at det har blitt mer trendy og tatovere seg på mer synlige steder, som ansikt, hals, hender og fingre (Fidjestad, 2022). Hun mener derfor at folk burde tenke seg ekstra godt om før man tatoveringer på steder det er vanskelig å dekke disse til, da trender kommer i bølger som trolig vil etter hvert trekke seg tilbake (Fidjestad, 2022). Stubberud forteller at det har blitt populært med tatoveringer i ansiktet og på hendene, spesielt i tinningen (Fidjestad, 2022). Han forklarer at før hadde synlige tatoveringer en skremselseffekt, men at det nå har fått et nytt image (Fidjestad, 2022). Før, tatoverte folk seg oftest der man kan skjule tatoveringen om nødvendig (Fidjestad, 2022). Nå om dagen er dette forandret seg, folk vil gjerne vise frem alt de har av kroppskunst (Fidjestad, 2022). Stubberud, i likhet med Villarama råder folk til å tenke seg om før de tatoverer seg i ansikt, nakke og på hendene. (Fidjestad, 2022)

3 Teoretisk tilnærming

I avsnittene under vil jeg fremme noen utvalgte teorier eller verk som er selektert på bakgrunn av tema. Verkene jeg vil fremme er artikkelen «Erotic Capital» av Catherine Hakim (Hakim, 2010). Boka «Distinctions in the flesh» av Dieter Vandebroeck (Vandebroeck, 2018). Boka «The body» av Chris Shilling (Shilling, 2016). Og teorien om «Habitus» i boka «Distinksjonen, en sosiologisk kritikk av dømmekraften», av Pierre Bourdieu (Bourdieu, 1995). Teorien om habitus og boka The body, var verk som jeg i forkant av det empiriske studiet ønsket å bruke i oppgaven. Spesielt på grunn av kroppsliggjøring av habitus som Bourdieu fremmer i teorien sin, samt Shillings innspill i kroppssosiologien. Etter at empirien var samlet og sortert, fant jeg artikkelen Erotic Capital og boka Distinctions in the flesh svært

relevant for de innsamlende dataene. Hensikten med å fremme teori, er for å bruke disse for å styrke empiriske funn i analysekapittelet.

3.1 Catherine Hakim «Erotic Capital»

Artikkelen «Erotic Capital» av sosiolog Catherine Hakim legger en helt ny type for kapital på det sosiologiske markedet. Tidligere har vi som studerer sosiologi bare forholdt oss til tre former for kapital, som ble presentert av Bourdieu for nesten femti år siden; sosial-, kulturell-, og økonomisk kapital (Hakim, 2010, s. 500). Til tross for at de tre store kapitalformene har holdt seg sterkt i et halvt århundre, mener Hakim at det mangler en fremtredende fjerde, som hun kaller for erotisk kapital (Hakim, 2010, s. 500). Et viktig aspekt som Hakim mener har blitt oversett som en sosial valuta, er kroppen og dens egenskaper. Med dette mener hun noe ekstra som gjør at vi tiltrekkes en person, som kan være vanskelig å sette fingeren på (Hakim, 2010, s. 499). Derfor kan noen aspekt ved denne type kapital være vanskelig å kartlegge, når det ikke alltid er noe fast å analysere. Likevel presenterer Hakim en sterk kartlegging av erotisk kapital i form av seks ulike elementer (Hakim, 2010, s. 500). Hensikten med å fremme teorien om erotisk er for å vise hvor viktig kropp er som et sosialt redskap. Etter å ha fremmet teorien vil jeg argumentere for at tatoveringer kan brukes som et middel til høyere erotisk kapital.

De seks elementene som Hakim presenterer som erotisk kapital kan bli analysert som et slags spekter (Hakim, 2010). Alle mennesker har disse seks elementene, dog er det noen som har mer av de ulike elementene enn andre (Hakim, 2010). Ens erotiske kapital er bestemt av resultatet av disse elementene (Hakim, 2010).

Det første elementet kalles for skjønnhet, som til tross for stor geografisk og historisk variasjon kan kartlegges og analyseres (Hakim, 2010, s. 500). Studier viser ifølge Hakim at vi anser symmetriske ansikt, med store øyne og stor munn som vakre trekk (Hakim, 2010, s. 500). I Vest-Europa var det lenge vakkert og være veldig tynn, imens i noen afrikanske samfunn var det ansett som vakkert og ha større og formfulle kropper (Hakim, 2010, s. 500). Ifølge en studie fra 2021, er det ansett som vakkert for kvinner å ha tynne armer, bein og midje, og større bryster og rumpe, og ansikt med definert kjeve, høye skinnebein, liten nese og store lepper (Siddiqui, 2021). Det andre elementet er seksuell attraktivitet, som skiller seg

fra det først elementet skjønnhet da det ikke bare handler om ha en fin kropp (Hakim, 2010, s. 500). Seksuell attraktivitet handler også om personlighet og stil, maskulinitet, femininitet eller hvordan man bærer seg selv (Hakim, 2010, s. 500). Det kan være hvordan noen prater, går eller oppfører seg (Hakim, 2010, s. 500). Hva vi anser som seksuelt attraktivt varierer fra person til person, og variasjonen er stor (Hakim, 2010, s. 500). I vesten er det vanlig for menn og avgrense mellom de som finner enten rumpe eller bryster på kvinner mest seksuelt attraktivt (Hakim, 2010, s. 500). Denne inndelingen er nok godt kjent i Norge, og har blant annet presentert på radio P7 Klem med overskrift «*er du puppe- eller rumpegutt?*» (Johansen, 2015).

Det tredje elementet er ifølge Hakim er styrt av sosiale egenskaper, som sjarm og karisma (Hakim, 2010, ss. 500-501). Hvordan ens sosiale ferdigheter er i møtet med andre, og egenskaper som får andre folk til å like deg (Hakim, 2010, ss. 500-501). Noe av dette kan bli lært, som noen teknikker på å flørte med andre (Hakim, 2010, ss. 500-501). Andre egenskaper er noe man enten har mye eller lite av, som å være karismatisk og sjarmerende (Hakim, 2010, ss. 500-501). Videre forklarer Hakim at det fjerde elementet handler om ens livlighet (Hakim, 2010, ss. 500-501). Dette blir et produkt av egenskaper som fysisk fitness, god humor og sosial energi (Hakim, 2010, ss. 500-501). Mennesker som er fylt med mye liv, blir ofte ansett som attraktive (Hakim, 2010, ss. 500-501). Dette er mennesker som ofte er i senter av festen, og kan i noen kulturer assosieres med egenskaper som gode dansere og sportslige (Hakim, 2010, ss. 500-501).

Det femte elementet handler om ens sosiale presentasjon av seg selv (Hakim, 2010, s. 501).. Dette er snakk om hvordan man kler seg, hvilken hårstil man har, hvordan sminker seg eller hvilke smykker eller merker man bruker (Hakim, 2010, s. 501). Hakim legger vekt på at dette elementet blir brukt til å vise sin egen sosiale status til andre, som å bruke de mest populære merkeklærne, eller ha en dyr hårklipp (Hakim, 2010, s. 501). Dette blir styrt av trender (Hakim, 2010, s. 501). Det femte elementet blir også brukt til å vise verden hvem du er, utifra hvordan du presenterer seg selv (Hakim, 2010, s. 501). Vi er også blitt veldig gode på å sende ut ulike sosiale presentasjoner av oss selv knyttet til ulike sosiale arrangement. Vi kan for eksempel se for oss hvor ulikt vi kan presentere oss i ulike sosiale settinger. Når vi er på et jobbintervju eller i jobbsettinger, vil nok de fleste kle seg mer formelt enn når vi er ute med venner. Det sjette elementet er seksualitet i seg selv (Hakim, 2010, s. 501). Det som gjør deg

til en ettertraktet og tilfredsstillende seksuell partner (Hakim, 2010, s. 501). Da snakk om egenskaper som seksuell kompetanse, erotisk fantasi, energi og lekenhet (Hakim, 2010, s. 501). Hakim snakker også om et potensielt syvende element, som handler om fruktbarhet (Hakim, 2010, s. 501). Da snakk om trekk eller egenskaper vi assosierer med fruktbarhet, som brede hofter hos kvinner, og skjeggvekst hos menn (Hakim, 2010, s. 501).

Hakims presentasjon av erotisk kapital fremmer et helt nytt aspekt til vårt forhold til kapital og fremmer menneskelige egenskaper som en sosial valuta. I likhet med de andre typene for kapital, kan vi tenke oss at noen får vinnerloddet og noen får taperloddet i det sosiale lotteriet. Noen blir født inn i familier med mye penger, og har foreldre med kulturelle interesser og viktige kontakter. I likhet med at noen blir født med symmetriske ansikt med ettertraktede ansiktstrekk og «perfekte» kropper. I prinsippet kan mennesker som er født inn i fattige familier i Norge, likevel stige på den sosiale stigen, ved hjelp av velferdsordninger som lånekassen. Individuer kan derifra skape egne sosiale kontakter, utdanne seg og bli introdusert til kultur. I sosiologien kaller vi dette fenomenet for sosial mobilitet (Schiefløe, 2019, ss. 276-280). Ifølge Hakim er erotisk kapital noe man i større grad enten har eller ikke har (Hakim, 2010, s. 501). Dog kan man i dag operere seg, og trene kropp eller egenskaper som flørting, for å forbedre noen elementer ved erotisk kapital. Det kan også argumenteres for at tatoveringer kan være med å styrke noen av disse elementene

Selv om Hakim ikke nevner noe om tatoveringer i artikkelen, kan det argumenteres for at tatoveringer kan bukes som erotisk kapital. I det femte elementet fremmer Hakim at vi skaper en visuell presentasjon av oss selv (Hakim, 2010, s. 500). Vi fremmer egen personlig stil for å vise folk hvem vi er, og for å vise vår sosiale status (Hakim, 2010, s. 500). Basert på VG-artikkelen fra 2022 av Lindtner, gjelder det samme prinsippet for tatoveringer. Mennesker med tatoveringer på kroppen gir folk spesifikke uttrykk om hvem de er og hvilke personlighetstrekk en har, og blir ofte assosiert med noen yrker fremfor andre (Lindtner, 2022). Tatoveringer blir brukt som et middel til å vise frem egen personlighet, men kan ofte bli formet av trender (Lindtner, 2022). I den andre VG-artikkelen fra 2022 av Fidjestad, fremmer to etablerte tatovører at tatoveringer, i likhet med klær, er styrt av stil og at disse ofte går parallelt (Fidjestad, 2022).

I det sjette elementet i erotisk kapital, seksualitet, kan det også argumenteres for at tatoveringer kan assosieres med relevante egenskaper. I VG-artikkelen av Lindtner, fremmes en studie fra 2012 som kartlegger forskjellige egenskaper og personlighetstrekk mellom britiske mennesker med - og uten tatoveringer (Lindtner, 2022; Swami, 2012). Et av funnene var at mennesker med tatoveringer hadde større tendens til å delta i uforpliktete seksuelle forhold, enn mennesker uten tatoveringer (Swami, 2012). Mennesker med tatoveringer hadde også høyere skår for å søke etter sensasjoner, enn mennesker uten tatoveringer (Swami, 2012). Dette forteller oss at mennesker med tatoveringer fremstår som mindre forpliktende og mer lekne. Begge er egenskaper som i noen kulturer kan finnes ettertraktede, og vil øke ens erotiske kapital. Den samme studien fremmer også at mennesker med tatoveringer er mer ekstrovert enn mennesker uten tatoveringer, som vil være en fordel som beskrevet i erotisk kapitalens fjerde element (Swami, 2012; Hakim, 2010)

3.2 Vandebroeck «Distinctions in the flesh»

I Dieter Vanderbroecks verk «Distinctions in the flesh» fremmer han en assosiasjon mellom sosial klasse og kropp (Vandebroeck, 2018). Hensikten med å fremme denne teorien, er for å argumentere for en overenstemmelse mellom kropp, derav tatoveringer og klasse. Dette for å belyse menneskers persepsjon av tatoverte mennesker i arbeidslivet. Vandebroeck bruker store deler av boka på visualisere kroppene innad i de forskjellige klassene, spesielt da snakk om kroppsfasong med stigende kroppsmasse (Vandebroeck, 2018, s. 245). Dette baseres på flere forsøk hvor informanter blir bedt om å koble bilder av elleve ulike kroppsfasonger, med økende kroppsmasse, til forskjellige yrker. Det kan være ambisiøst å kategorisere kroppsmasse innad i de forskjellige klassene. Vandebroeck bruker derfor Bourdieus begrep «habitus» for å forklare denne kropps-distinksjonen (Vandebroeck, 2018, s. 261).

Mennesker i samme klasse vil i utgangspunktet bli eksponert for samme betingelser, eller «conditioning» som Vandebroeck beskriver i boka (Vandebroeck, 2018, s. 22). Vandebroeck mener at menneskers habitus, påvirker kroppen i en meget stor grad (Vandebroeck, 2018, ss. 4-5). Sosiale rom som er nærme hverandre, vil utsettes for mye av de samme betingelsene og derfor har likere verdier og mål (Vandebroeck, 2018, s. 22). Sosiale rom som er lengre fra hverandre i det sosiale hierarkiet, vil utsettes fra svært ulike betingelser og vil derfor ha svært

ulike verdier og mål (Vandebroeck, 2018, s. 22). Kroppen kan derfor ha ulik verdi, eller betydning på tvers av de sosiale rommene (Vandebroeck, 2018, s. 184). Dette prinsippet bruker Vandebroeck på å forklare hvorfor kroppsmasse innad i de ulike klassene er så forskjellige (Vandebroeck, 2018, s. 22). Dette vil også kunne reflekteres i andre kroppslige trekk, som tatoveringer (Vandebroeck, 2018, s. 184)

Vandebroeck legger mye vekt på er hvor viktig kroppen er for andres oppfatning av en selv. Han utdyper at kroppen konstant må reguleres, og kontrolleres som en investering (Vandebroeck, 2018, s. 184). Kroppen skal vise at man har selv-kontroll, ved å ikke spise og drikke alt man vil (Vandebroeck, 2018, s. 184). Vi skal kontrollere hvordan vi ler, og velge riktig tid og sted for å snyte oss når vi er ute blant folk (Vandebroeck, 2018, s. 184).

Mennesker skal ha stålkontroll på alle inntrykk som skapes for andre, og viktigst av alt; det skal se helt naturlig og tankeløst ut (Vandebroeck, 2018, s. 184). Vandebroeck fremmer at dette dominante forholdet til kroppen skaper ens kroppslige kapital (Vandebroeck, 2018, s. 184). Det vil si at jo mer kontroll og disiplin du har over egen kropp, jo større kroppslig kapital vil du ha (Vandebroeck, 2018, s. 184). Den store variasjonen i kroppslige kapital innad i de sosiale gruppene åpner for utviklingen av ulike symbolske kapital som vi kan bruke til å «plassere» kropper i de forskjellige gruppene (Vandebroeck, 2018, s. 184). Symbolsk kapital kan for eksempel være tatoveringer eller piercinger (Vandebroeck, 2018, s. 184).

Vandebroeck fremmer et eksempel på dette ved å beskrive et «typisk» individ fra arbeiderklassen basert på hans kroppslig - og symbolsk kapital (Vandebroeck, 2018, s. 184). Individet har falsk brunfarge, stor kropp med store muskler, og kroppsmodifikasjoner som piercinger og tatoveringer (Vandebroeck, 2018, s. 184).

Vandebroeck beskriver tatoveringer som over-investering av kroppen, og at mennesker som har tatoveringer ofte mangler dybde og substans (Vandebroeck, 2018, s. 184). Han mener at vi tatoverer oss for å skape spesifikke innrykk, da man ikke er nok som man er (Vandebroeck, 2018, s. 184). Det kan forklare hvorfor mennesker i subkulturer og grupper som assosiert med rebelsk atferd kan ofte assosieres med tatoveringer, da de ikke vil sammenlignes med majoriteten. Eller at subkulturer vil bruke tatoveringer som en symbolsk kapital for å løsrive seg fra majoritetens kontrollerte forhold til kropp. Sistnevnte blir bekreftet i artikkelen fra VG av Sørensen, Jeppesen og Hjort, som fremmer hvordan MC-miljø bruker tatoveringer som et middel til å skille seg fra majoriteten, samt vise tilhørighet til gruppa (Sørensen, Jeppesen, &

Hjort, 2018). Her fremmes også hvordan symbolsk kapital kan «plassere» mennesker innad i en sosial gruppe, som hva slags tatoveringer man har og hva disse symboliserer (Sørensen, Jeppesen, & Hjort, 2018).

3.3 Chris Shilling «The body»

I den lille boka «The Body, A Very Short Introduction» av Chris Shilling, fremmes kroppen som et sosialt middel, og som en formidlings-arena for ytre egen personlighet (Shilling, 2016, ss. 12-13). I likhet med Vandebroeck, Hakim og Bourdieu, fremmer Shilling hvor viktig kroppen er for sosiale forhold, samt hvor mye den sosiale omverdenen former kroppen. Slik som Vandebroeck, snakker Shilling om kroppen som et investeringsprosjekt, som vi har fullstendig kontroll over (Vandebroeck, 2018, ss. 184; Shilling, 2016, ss. 12-13). I dag har vi mer kontroll enn noen gang, da kroppsmodifikasjoner som plastisk kirurgi og kosmetiske inngrep blir mer og mer tilgjengelig og normalisert (Shilling, 2016, ss. 12-13). Når vi har større kontroll over egen kropp, ved å forbruke slike inngrep, fremmer Shilling at den «naturlige» kroppen forsvinner (Shilling, 2016, ss. 12-13). Shilling fremmer i motsetning til de andre teoretikerene en mer aktør relatert fokus på kropp (Shilling, 2016, ss. 12-13). Dette avspeiles når Shilling skriver om tatoveringer og hvorfor vi tar dem (Shilling, 2016, ss. 12-13). Shilling kategoriserer tatoveringer som kroppsmodifikasjoner (Shilling, 2016, ss. 12-13). Hensikten med å fremme Shillings «The Body» er for å fremme et teoretisk grunnlag når jeg senere i oppgaven vil argumentere for tatoveringer som et middel for mer enn bare sosial vinning. Da snakk om personlig vinning (Shilling, 2016, ss. 12-13).

Det som skiller Shilling fra de andre teoretikerne er hvordan han fremmer kroppen som et «*integral expression of individual self-identity*» (Shilling, 2016, s. 13). Shilling snakker om hvordan vi oppfatter mennesker basert på kropp, men også hvordan vi bruker kroppen for å gjenspeile hvem vi er, og styrke egen identitet (Shilling, 2016, s. 13). Her bruker Shilling tatoveringer som eksempel på hvordan vi kan «bruke» kroppen. I noen tradisjonelle samfunn brukes tatoveringer som et symbol på kollektivt medlemskap (Shilling, 2016, s. 13). I den vestlige verden har tatoveringer i større og større grad blitt et middel mennesker bruker for å utrykke sin individuelle følelse av «*selfhood*» (Shilling, 2016, s. 13). Mennesker skaper personlige og unike illustrasjoner og design, som tatovører markerer permanent på kroppen

(Shilling, 2016, s. 13). Vi bruker tatoveringene som et middel for å fremme store livsverdier eller hendelser (Shilling, 2016, s. 13). Et godt eksempel på dette er å tatovere navn av en kjær som har gått bort, eller som er viktig for oss (Shilling, 2016, s. 13). Dette gjenspeiler seg i det norske tradisjonelle sjømannstatoveringene, da disse ofte var av navn på kjære (Stensholt, 2014). Tatoveringer kan ifølge Shilling også bli brukt som et «markerings-middel» hvor for eksempel pimpere er kjent for å tatovere prostituerte for å symbolisere hvor de hører til, og hvem som «eier» dem (Shilling, 2016, s. 91).

Shilling nevner et meget spennende aspekt, som ikke har blitt nevnt av de andre teoretikerne. Han fremmer at tatoveringer kan være svært viktig for å vise og styrke den individuelle identiteten (Shilling, 2016). Videre forklarer han hvorfor vi har et «behov» for å vise og styrke hvem vi er. Ved å skape permanente symbol på kroppen vår, styrker vi det individuelle «selvet» som vil stå fast da alle sosiale forhold rundt oss er i en konstant forandring (Shilling, 2016, s. 13). Det viser at vi står sterkt i oss selv, til tross for at trender og andre sosiale forhold forandrer seg rundt oss hele tiden. Videre kan dette potensielt vise at man har en sterk, individuell og unik personlighet, som ikke lar seg påvirke av andre rundt seg. Shilling mener at vi har et behov for å være individuelle, og at tatoveringer er et relevant og viktig redskap for å styrke egen individualitet (Shilling, 2016, s. 13). Dette går i overensstemmelse med artikkelen fra Fidjestad, hvor Århus mener at mennesker bruker tatoveringer for å ytre og styrke egen identitet, til tross for at illustrasjonene ikke passer med dagens aktuelle trend (Fidjestad, 2022). Denne oppfatningen av aktørens kropp skiller Shilling fra Vandebroeck, da han mener at tatoveringer styrer oss vekk fra det naturlige kroppen, og at dette er et tegn på mangel av dybde og substans (Vandebroeck, 2018, s. 184).

3.4 Bourdieus «Habitus»

Verket: *Distinksjonen, en sosiologisk kritikk av dømmekraften*, skrevet av Pierre Bourdieu, handler om den fysiske og tenkende kroppens tilknytning til sosiale strukturer (Bourdieu, 1995). Deriblant, slik som vi kan forvente av Bourdieu, plasserer han disse sosiale strukturene i et classesystem (Bourdieu, 1995). Det som er svært relevant fra *Distinksjonen*, er hvordan Bourdieu legger fokus på hvilke faktorer som trekker oss mot sosiale rom. Han snakker om menneskets «smak» som en type sosial stedsans, etterfulgt av hvordan en «smak» blir

påvirket at individets sosiale posisjon (Bourdieu, 1995, s. 218). Ved å bruke denne teorien kan vi analysere forholdet mellom kropp og sosiale strukturer, derav vår presentasjon av oss selv og hvordan vi ønsker å virke for andre. Hensikten med å fremme teorien om habitus er derfor å kunne argumentere for tatoveringer som en klassedefinert «smak». På den måten tar vi tatoveringer for å høre til i det sosiale rom.

I *Distinksjonen*, får vi et inntrykk av at Bourdieu fremmer kroppen i regi av dens sosiale posisjon, som i seg selv skiller han fra de fleste andre sosiologier, som kanskje vil argumentere for at kroppen er et «lerret» for individets indre drivkraft (Bourdieu, 1995). Med dette mener Bourdieu at de sosiale strukturene som individene blir utsatt for, samt er produsenter av, blir internalisert på et fysisk plan (Bourdieu, 1995, s. 220). På den måten blir de sosiale strukturene «kroppsliggjort» (Bourdieu, 1995, s. 220). Bourdieu går videre med å påstå at den kroppsliggjorte strukturen frembringer selve «karakteren» innad i en klasse, og argumenterer videre for at dette prinsippet gir oss mer «mening» (Bourdieu, 1995, s. 220). Vi kan derfor si at når samfunnets strukturer blir internalisert og kroppsliggjort av individene, skaper vi karakter til vårt sosiale rom. På denne måten fremmer Bourdieu en viktig sammenheng mellom kropp og sosial posisjon, som kan defineres som en kroppsliggjøring av habitus (Bourdieu, 1995). I følge Bourdieu vil de sosiale rommene har ulik smak i den grad at det kan sammenlignes med sosiale språk, som bare individene innad i det sosiale rommet vil forstå (Aakvaag, 2008, ss. 160-162).

Om vi går utifra Bourdieus tanker om kroppsliggjøring av habitus, kan vi forklare hvorfor sosiale rom har ulik karakter og smak (Bourdieu, 1995, s. 218). Om vi kjenner Bourdieu godt, kan vi tenke oss at smaken innad i hvert enkelt sosiale rom vil være svært forskjellig fra hverandre, som ulike sosiale språk (Aakvaag, 2008, ss. 160-162). Dette prinsippet er meget relevant for tema, da vi kan se for oss at tatoveringer på kroppen vil ha ulik sosial verdi på tvers av sosiale rom. Derfor kan det tenkes at tatoveringer kan gi sosial gevinst i noen sosiale rom, samt gi sosial tap i andre sosiale rom. Bourdieu eksklusive inndeling av ulik habitus vil tilsi at mennesker med tatoveringer ikke vil snakke samme sosialt språk som mennesker i sosiale rom hvor tatoveringer ikke er den del av dets smak og karakter. De vil derfor ifølge Bourdieu ikke forstå hverandre. Til tross for at Bourdieus teori om habitus er satt litt på kanten, kan det forklare hvorfor mennesker har såpass delte meninger til tatoveringer.

4 Metodisk tilnærming

Når vi som samfunnsvitere skal innhente data, er det flere metoder vi kan bruke. Vi kan lene oss i retning av kvantitative metoder, som gir oss et bredere spekter av data i form av statistikk (Skilbrei, 2023, ss. 13-15). I nyere forskning, har det blitt mer akseptert å bruke kvalitative metoder, som gir oss et smalere spekter av data, da det er færre informanter (Skilbrei, 2023, ss. 13-15). Dog kan kvalitative metoder brukes til å innhente dypere og mer detaljerte data enn kvantitative metoder (Skilbrei, 2023, ss. 13-15). Med informanter mener jeg de aktørene som deltar i forskningsprosjektet. Når vi studerer tatoveringer, hvorfor noen tar dem, og hva de betyr på oss som individer, passer det derfor meget godt å bruke kvalitative metoder (Skilbrei, 2023, ss. 13-15).

I mitt forskningsprosjekt, bruker jeg intervju som metode for å innhente data. Ved å utføre intervju kan jeg få tilgang til ulike personer med ulike former for tatoveringer, og personlig og detaljert informasjon om informantenes forhold til egne og andres tatoveringer. For meg, var det derfor ingen spørsmål om hvilken metode jeg skulle bruke i prosjektet, da det var den type data jeg var ute etter. Den metodiske tilnærmingen i oppgaven er del inn to hoveddeler; intervju og håndtering av data. Intervjuet er del inn i forarbeid, utførelse og ettertanker av intervjuene. Håndtering av data er del inn i: transkribering og koding. I hver av delene i den metodiske tilnærmingen, vil jeg fremme etiske retningslinjer og utfordringer som jeg forholdt meg til.

4.1 Intervju

Når vi går i den kvalitative retningen for metodisk forskning, finner vi at intervju er den mest dominerende metoden (Thagaard, 2018, s. 97). Intervju blir mye brukt i media rundt oss, og er derfor noe fellesheten kjenner godt til (Thagaard, 2018, s. 97). Vi som samfunnsforskere kan derimot ikke bruke media-intervju som retningslinje for kvalitative intervju. Intervju som metode kan gi oss mer tilgang til en informants opplevelse og erfaring om spesifikke sosiale forhold (Thagaard, 2018, s. 97). Ved god gjennomføring, kan vi som samfunnsforskere få tilgang til detaljerte beskrivelser, som gir oss såkalte «*naturalistiske data*» (Skilbrei, 2023, s. 65). Metoden åpner også for et mindre strukturelt preg, som gjør at både forsker og informant kan justere seg underveis for en mer behagelig og potensiell innholdsrik «samtale» (Thagaard,

2018, s. 97). I motsetning til en kvantitativ spørreundersøkelse, kan forsker og informant gå inn på tema som i utgangspunktet ikke var planlagt, og med det gi sterk empiri som forskeren ikke var forberedt på (Thagaard, 2018, s. 97).

Selv om intervju kan være en god metode for å samle mye data, gir det ikke direkte informasjon om hvordan alle informanter handler (Skilbrei, 2023, s. 64). Forskere kan be informantene om spørsmål med formål om å finne ut av hvordan og hvorfor de handler som de gjør (Skilbrei, 2023, s. 64). Hensikten med dette er å finne felles motiv og refleksjoner rundt informantens handlinger eller holdninger, og hvordan disse former sosiale forhold (Skilbrei, 2023, s. 64). Ved å konkludere handlinger basert på et intervju, kan vi skape en holdningsfeilslutning, som vi skal være svært forsiktig med (Skilbrei, 2023, s. 64). Likevel kan empirien være svært verdifull om vi har en god metodisk tilnærming. Intervju foregår derfor som oftest med flere informanter, enten hver for seg, eller i gruppe, for å kunne samle data som kan generaliseres (Thagaard, 2018, s. 97). Hensikten med å ha intervju med flere informanter, er å belyse mangfold, men også potensielt kunne trekke konklusjoner som gjelder flere (Skilbrei, 2023, s. 64). Vi kan på den måten fortelle noe om et spesifikt tema, basert på hva noen har fortalt (Skilbrei, 2023, s. 64). For å kunne forsikre oss om å skaffe generaliserbare data, er flere punkter av den metodiske tilnærmingen blitt tatt spesielt hensyn til i avsnittene under.

I eget forskningsprosjekt har jeg valgt å bruke semistrukturerte intervju, da jeg kan forberede flere spørsmål i forkant av intervjuet, samt åpne for å følge nye veier som informanten tar meg med på (Thagaard, 2018, s. 97). Med det mener jeg at jeg har mulighet til å spørre spørsmål som jeg ikke hadde planlagt på forhånd. Jeg var derfor nødt til å planlegge en intervjuguide som la til rette for semistrukturert intervju (Thagaard, 2018, s. 100). Utvalget ble avgrenset til tre forskjellige grupper. Derfor forberedte jeg en ulik intervjuguide for hvert utvalg. Med utvalg mener jeg gruppene jeg har bestemt, hvor informantene innad i disse er valgt på bakgrunn av noen kvalifikasjoner (Thagaard, 2018, s. 60).

De tre gruppene jeg har avgrenset utvalget til er; gruppe 1: Unge voksne med tatoveringer, gruppe 2: Informanter fra generasjonen X (født mellom 1965-1979), og gruppe 3: Erfarne tatovører. Hensikten med å dele utvalget i disse tre gruppene er for å hente data fra flere grupper i samfunnet, spesielt med fokus på persepsjon på tvers av tre generasjoner. Ved å

fokusere på generasjonsaspektet, blir inndelingen beskrevet som et teoretisk utvalg (Thagaard, 2018, s. 60). Jeg ønsket å ha med et utvalg av erfarne tatovører for å hente data om deres tanker og erfaringer i fagfeltet, spesielt knyttet til tatoveringers symbolikk, trender og mennesker som tatoverer seg. I gruppe 2: Individuer fra generasjonen X, intervjuet jeg to informanter, av hvert kjønn. I gruppe 1: Unge voksne med tatoveringer, intervjuet jeg tre informanter, to kvinner og en mann. I gruppe 3: Etablerte tatovører, intervjuet jeg en kvinne. Kvotoutvelgning av begge kjønn i utvalget er bevisst for å ikke samle data som potensielt bare kan generaliseres til et kjønn (Thagaard, 2018, s. 63). Mer info om forsøkets utvalg og rekruttering fremmes i avsnittene under.

4.1.1 Intervju forarbeid

Da jeg startet å forberede meg til intervju, hadde jeg på forhånd valgt et tema som jeg ønsket å forske på, og hvilken metode jeg ville bruke. Jeg brukte derfor god tid på å undersøke hva som finnes av forskning om tema, for å skape et bilde av hvordan det sosiologiske kunnskapsnettverket så ut (Skilbrei, 2023, s. 91). Oppgavens egne problemstilling og forskningsspørsmål ble brukt som utgangspunkt for hvordan jeg formet intervjuene (Skilbrei, 2023, s. 91). Jeg kunne da forme noen intervju-spørsmål da jeg visste hva jeg var ute etter. Etter at jeg hadde bestemt meg for tema, problemstilling og metode, begynte jeg derfor å se for meg hvordan intervjuene skulle formes og utføres. Derfor var jeg nødt til å sette meg inn i alle de etiske retningslinjene som er forventet at jeg forholder meg til. Videre måtte jeg forberede rekruttering av utvalg og forme intervjuguide. Til slutt gjorde jeg de siste forberedelsene før intervjuene ble utført.

4.1.2 Etiske retningslinjer for forberedelse til intervju

Som en del av forberedelsene av intervju-prosjektet, var jeg nødt til å sette meg inn i flere etiske retningslinjer. UiT har sine egne etiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, som fremmer et sterkt grunnlag for de etiske forhold man som samfunnsforsker må forholde seg til (UiT, Norges arktiske universitet, 2022). Disse er hentet fra Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (De nasjonale forskningsetiske komiteene, 2021).

Forskningsetikken er samlet for å sikre sann data, som ikke lager noe skade for samfunnet. Samfunnsforskningen må være sann, ærlig og redelig, som er et ufravikelig prinsipp i all vitenskapelig virksomhet. Uten sannhetsnormen vil ikke dataene være pålitelig og derfor å ha dårlig kvalitet. Som samfunnsforsker er det også noen metodiske normer som må følges. Forskningen må ha saklighet, klarhet, etterrettelighet og må være etterprøvbart. Om alle disse punktene blir prioritert i forskningsprosjektet, blir den vitenskapelige metoden utført på forsvarlig måte. For at forskningen skal ha integritet og regulerer god vitenskapelig praksis, må de institusjonelle normene balanseres. Forskningen må da være åpen, kollektiv, uavhengig og kritisk, som former det vi kaller for vitenskapens etos. (De nasjonale forskningsetiske komiteene , 2021)

Vi har som samfunnsforskere et ansvar om å ta vare på personer som inkluderes i prosjektene våre. Det stilles forventinger til oss som forskere at vi verner om informantenes menneskeverd (De nasjonale forskningsetiske komiteene , 2021). Dette deles inn i tre prinsipper som må vektlegges; «*respekt for likeverd, frihet og selvbestemmelse, beskyttelse mot risiko for skade og urimelig belastning, og rettferdighet i prosedyrer og fordeling av goder og byrder*» (De nasjonale forskningsetiske komiteene , 2021). Ved å følge de tre prinsippene kan vi sikre forskningens forsvarlighet (De nasjonale forskningsetiske komiteene , 2021). Disse etiske retningslinjene er spesielt viktig når intervju spørsmål og andre forberedelser blir utført. Jeg brukte disse prinsippene til forberedelse av egne intervju, samt hadde disse i bakhodet under intervjuene for å sikre informantenes menneskeverd.

Det andre steget som måtte tas før intervjuene kunne settes i gang, var å søke om tillatelse til å utføre intervjuene fra NSD, som nå har byttet navn til sikt.no (Sikt.no, u.d.). Der leverte jeg et meldeskjema, hvor jeg beskrev innholdet i forskningsprosjektet, samt noen formelle avgrensninger. Derav hvilke personopplysninger jeg skal behandle, hvilket utvalgt jeg har avgrenset intervjuene til, og hvordan innsamlet data blir lagret. Jeg måtte melde inn hvilke metode jeg vil bruke for å samle samtykke, hvor jeg valgte at informantene skriver under på et samtykkeskjema før intervjuet starter. Sikkerhetstiltak ble nøye dokumentert for å vise at personvern blir respektert og ivaretatt. NSD sin vurdering av meldeskjema er lagt inn som figur 1.

4.1.3 Rekruttering

Som nevnt over har jeg delt utvalget i tre grupper; Generasjon X, tatoverte unge voksne og etablerte tatovører. Å dele gruppene inn slik kalles for strategisk utvalg, da jeg velger informanter på bakgrunn av bestemte kriterier (Thagaard, 2018, ss. 60-61). I de to første gruppene, var tilgjengelighetsutvalget mye større enn den siste. Med tilgjengelighetsutvalg mener jeg hvor tilgjengelig informantene i utvalget er for rekruttering til prosjektet (Thagaard, 2018, ss. 61-62). Det mest utfordrende utvalget å finne informanter til var erfarne tatovører. Her brukte jeg også en annen rekrutteringsmetode enn de to andre gruppene (Thagaard, 2018, s. 61). Jeg gjorde en del undersøkelser på nettet etter tatovører i Tromsø som hadde minst fem år som tatovør, og sendte disse enten en mail eller en melding på sosiale medier om de ønsket å delta på et intervju. I meldingen skrev jeg tema for intervju, men ikke hva jeg var ute etter for å unngå å fortelle en potensiell informant hva jeg ønsker å høre (Skilbrei, 2023, s. 155). Jeg sendte i første omgang ut fem meldinger, og fikk respons av to stykk som kunne tenke seg å delta. En av disse trakk seg før intervjuene startet, imens den andre deltok på intervju, og blir senere i oppgaven kjent som informant S. I andre omgang sendte jeg ut to meldinger, begge disse til tatovører som befant seg i Oslo, uten å få noen tilbakemelding.

I de to andre gruppene brukte jeg en snøballeffekt for å rekruttere informantene (Thagaard, 2018, ss. 61-62). Alle disse var venner av venner, eller foreldre av kollegier eller bekjente. Strategien var å informere venner, kollegier og folk jeg møtte på, at jeg søker folk til intervju, og at de gjerne kan si dette videre. Ved å bruke denne strategien fikk jeg fylt opp utvalget i de to gruppene overaskende fort. Jeg kjente ingen av informantene fra før av, noe som jeg prioriterte. Dette var i hovedsak for å unngå irrelevante data, og for å skille privatliv og prosjekt. En av informantene i utvalget med unge voksne valgte også å trekke seg før intervjuet. Ingen av de som trakk seg eller ikke responderte på tilbudet om å delta fikk noen negative tilbakemeldinger på dette.

4.1.4 Intervjuguide

Som nevnt over hadde jeg valgt å ha et semistrukturert intervju. Det fine med å ha spørsmål planlagt på forhånd, var å kunne forholde seg til planen om man sporer litt av til irrelevante veier. Det er også effektivt å ha en guide, når intervjuene var planlagt å vare imellom 30-60

minutter. Jeg startet med å se på oppgavens problemstilling og forskningsspørsmål, for å kartlegge hva jeg burde spørre om (Thagaard, 2018, ss. 102-105). Utifra disse valgte jeg å dele opp spørsmålene i forskjellige grupper. Jeg fulgte Thagaards råd om å stille et hovedspørsmål, etterfulgt av flere oppfølgingsspørsmål til hver av disse (Thagaard, 2018, ss. 100-101). Hver av gruppene hadde et eller flere hovedspørsmål som var formulert på en kort og konkret måte for å ikke forvirre informanten (Skilbrei, 2023, s. 156). Når intervjuene er bygd opp på den måten, skaper det rom for å stille andre hovedspørsmål og oppfølgingsspørsmål som jeg ikke hadde forberedt. Intervjuguiden ser ganske strukturert ut, og ligner lite på en enkel huskelapp (Skilbrei, 2023, s. 155). Dette er fordi intervjuet vil trekke seg over lang tid, og har når som helst under intervjuet rom til å gå vekk fra intervjuguiden.

Utvalgsgruppene hadde hver sin intervjuguide, for å kunne møte informanten på best mulig måte, samt å hente ut relevant informasjon (Skilbrei, 2023, ss. 155-156). Intervjuguiden til utvalget med generasjon X og unge voksne med tatoveringer er i stor del lik, men har noen forskjeller. Jeg har også formulert noen spørsmål litt forskjellig for at disse skal være mer mottakelig for informantene. På bakgrunn av dette var jeg veldig bevisst på hvordan jeg ville ordlegge meg, slik at forsker og informant skulle få den mest effektive samtalen (Thagaard, 2018, s. 104). Intervjuguiden til utvalget med erfarne tatovører skilte seg fra de to andre og var mer rettet mot deres opplevelser som tatovør.

For å lage en god og effektiv intervjuguide, gjorde jeg noen bevisste grep. Jeg startet hver av guidene med noen intro spørsmål, som kan tenkes å være lettere å svare på (Thagaard, 2018, s. 104). Eksempler på dette er at jeg spurte informantene om de hadde noen tatoveringer, og hvor mange de har, før jeg etter hvert gikk videre og spurte om hva dette symboliserer for dem. Hensikten med dette var å bygge opp en trygg atmosfære, hvor informantene som trenger det, har rom til å gradvis åpne seg og reflektere over spørsmålene (Thagaard, 2018, s. 104). Vi kan tenke oss at det er lettere for de fleste å svare på korte og mindre personlige spørsmål, spesielt når vi ikke kjenner hverandre fra før av. Jeg planla derfor denne metoden for å «varme» informanten opp. Deretter utformet jeg spørsmålene slik som jeg mente ville invitere til gode og fyldige svar (Skilbrei, 2023, s. 156). En annen metode jeg forberedte i intervjuguiden var å ha spørsmål om informanten kan utdype mer (Skilbrei, 2023, s. 156). Jeg la til rette for oppfølgingsspørsmål som prober, eller utforsker det informanten snakker om (Skilbrei, 2023, s. 156).

4.1.5 Siste forberedelser før intervjuene

For hver av intervjuene, gjorde vi en intern avtale om hvor det passer best å utføre intervjuet. For de tre unge voksne med tatoveringer foreslo jeg å ha intervjuene på grupperom på Universitetet i Tromsø, da alle tre var studenter. Jeg booket derfor grupperom på forhånd, og tok i betraktning faktorer som synlighet og støy. Rommet hadde en dekket vegg ut til gangen, slik at forbigående ikke kunne se inn. Det befant seg på enden av en gang hvor folk vanligvis ikke oppholder seg og studerer, for å utsette informanten for minst mulig støy. I rommet var det to store bord, flere stoler, en tavle og et stort vindu. Å finne et rom med vindu var viktig for å ha tilgang til frisk luft for både informant og for forsker. Alle intervjuene i nevnt utvalg skulle bli utført på samme rom, dog ble disse planlagt på ulike dager med korte mellomrom. Dette var i hovedsak for min egen del, for å konsentrere meg om en informant av gangen og starte transkribering når intervjuet var friskt i minnet. Dette var også en fordel for informantene, slik at hver og en skulle få den tiden de trengte uten å måtte avslutte et intervju fordi nestemann var kommet. (Thagaard, 2018, s. 66)

Et av intervjuene for utvalget med generasjon X ble avtalt å utføres hjemme hos informanten, da hun fant dette mer komfortabelt (Thagaard, 2018, ss. 66-68). Det hadde jeg som forsker ingen ting imot. Jeg planla å bruke de samme retningslinjene og forhåndsbestemte forholdene som jeg hadde planlagt å bruke for de informantene som hadde intervju på grupperom. Dog forberedte jeg meg på at samtalen ville være mer formell, da informanten var en godt voksen kvinne som jeg ikke kjente fra før av. Prinsippet bak denne tanken er å gi forskjellige inntrykk når man er med forskjellige individer, ved å «speile» deres språk og kroppsspråk (Skilbrei, 2023, ss. 158-159). Hensikten med dette er å legge til rette for en funksjonell og effektiv samtale.

Dette prinsippet brukte jeg til forberedelsen av intervjuet til den andre informanten i generasjon X som var planlagt å skje over teams. For dette intervjuet var jeg nødt til å være bevisst på å skape en trygg og behagelig opplevelse for informanten til tross for at dette skjedde over nettet. Jeg forberedte meg på at dette kom til å være mer utfordrende enn de intervjuene jeg hadde ansikt til ansikt. Vi har nok flere opplevd at det er mer vanskelig å lese noens kroppsspråk over digitale rom, som gjør det utfordrende å skape en avslappet og trygg atmosfære. Med informanten fra utvalget med erfarne tatovører, avtale jeg med den erfarne tatovøren å komme inn for å ta en tatovering, og at hun ville la seg intervju imens hun jobbet

på meg. Jeg måtte derfor forberede meg på å intervju en informant imens jeg selv ble tatovert. I første omgang var jeg veldig skeptisk, da dette var en helt annen atmosfære enn jeg hadde planlagt for de andre intervjuene. Likevel valgte jeg å ha intervjuet, da det var informanten selv som foreslo dette. Jeg fikk et inntrykk av at informanten ønsket å ha intervjuet på arbeidsplassen, da hun var mer komfortabel med en slik atmosfære.

I forkant av intervjuene, etter at intervjuguide var ferdig, og alle de etiske retningslinjene var sikret og gjennomgått flere ganger, utførte jeg og mine medstudenter noen øvelses-intervju med hverandre. Ved å bruke denne øvelsen fant jeg fort ut av hvor bevisst jeg som forsker måtte være på eget kroppsspråk, tonefall og ansiktsuttrykk. Jeg fikk derfor øvd med på å fremme nøytralt, positivt og avslappet kroppsspråk (Thagaard, 2018, ss. 113-114). Hensikten med å øve på dette var å skape en trygg og avslappet atmosfære for informanten (Thagaard, 2018, ss. 113-114). Jeg fikk øvd meg på å ikke være «ledende» for informanten (Thagaard, 2018, ss. 113-114). Med dette mener jeg å lede informanten dit jeg vil, ved å enten «hjelp» de å svare på spørsmål eller vise tydelig kroppsspråk til større interesse når informanten snakker om noe som jeg som forsker liker å høre. Det kan være naturlig at informanten snakker om forskjellige ting, og at forsker finner noe av dataene mer relevant enn annen, dog kan dette også robbe oss for annen verdifull data som informanten skygger bort fra for å svare det forskeren vil høre. Ikke minst at informanten kan fortelle det hun eller han vil at forskeren vil høre, og ikke nødvendigvis det de selv tenker. Det var derfor nødvendig at jeg var bevisst på dette for å kunne samle inn pålitelig data.

Jeg ville bruke appen «diktafon» for å ta opptak av intervjuene (Universitetet i Oslo, 2019). Alle informantene ble informert om dette da intervjuene ble planlagt (Thagaard, 2018, ss. 111-112). Som en del av forberedelsen, hadde jeg også planlagt å ha notatpapir til intervjuguiden, slik at jeg kunne notere ned kroppsspråk eller andre viktige observasjoner (Thagaard, 2018, ss. 111-112). Jeg hadde bevisst laget rom ved siden av spørsmålene for å skrive ned notater.

4.1.6 Intervju utførelse

Etter mye forberedelser og mange øvelser, utførte jeg intervjuene. Alle av informantene ble intervjuet ved ansikt til ansikt, bortsett fra informant P som ble intervjuet over Teams. Jeg

presenterte meg selv for alle informantene, og hadde flere uformelle korte samtaler før jeg startet for å bygge tillit. Noen pratet jeg lenger med, som oftest om hva de studerer eller jobber med. Jeg ledet etter hvert samtalen inn på forsøket, ved å blant annet spørre informanten om de har deltatt på intervju eller andre forskningsprosjekt tidligere, og hvilken opplevelse de satt igjen med.

Da intervjuet startet var det ikke noen utfordring å få informantene til å starte. Det hjalp å forholde seg til intervjuguiden i starten, før både informanten og forsker slapp seg mer løs. Dette aspektet hadde jeg forberedt meg på i forkant, og formet intervjuguiden deretter.

Selv om noen av informantene delte sårbare og personlige historier, var alle informantene sultne etter å fortelle om holdninger og tanker om tatoveringer. Ikke minst var informantene meget villig til å snakke om betydningene bak egne tatoveringer, som ble tydelig vist i kroppsspråk og mengden av data som ble samlet inn. Flere av disse delte personlige historier, som ofte hadde en negativ og en positiv side. Jeg brukte derfor mye speilingsteknikk for å matche informantens engasjement og kommunikasjonstrekk. Dette viste seg å være svært effektivt, da jeg fikk et godt inntrykk av at informantene ble enda mer engasjert når jeg matchet deres kroppsspråk og kommunikasjons effekter. Med dette mener jeg å ha litt løsere språk, som å bruke mer engelske begreper, mer avslappet kroppsspråk og mer tydelig ansiktsuttrykk.

Når intervjuene begynte å nærme seg slutten, var jeg bevisst på å ikke runde av for fort, slik at informanten følte de fikk sagt det de ønsket uten å bli avbrutt. Da intervjuet var semistrukturert, var det også stor variasjon over hvor lenge hvert intervju varte. Intervjuet som tok kortest tid, varte like under 30 minutter, imens det lengste intervjuet varte i over 1 time og 20 minutter. Etter at intervjuene var fullført, var det en del små-prating som skjedde i etterkant. Jeg spurte informanten spørsmål om hvordan de opplevde deltagelsen, hvor jeg bare fikk bra tilbakemeldinger. Deretter gikk det over til prat om alt mulig annet. Dette valgte jeg å bruke tid på for å opprettholde tilliten som ble skapt under intervjuene. Jeg ville ikke at informantene skulle føle at jeg tappet de for data og ikke lenger var interessert når krana var tom.

4.1.7 Ethiske retningslinjer for utførelse av intervju

Informantene fikk den samme informasjonen om tema for intervjuet, samt hvordan dataene ville bli behandlet (Skilbrei, 2023, s. 154). De ble da gjort bevisst på at alt ville bli slettet etter at prosjektet var ferdig, og at ingen navn eller annen personalia vil bli håndtert eller brukt i oppgaven. Til tross for at alle informantene hadde gitt samtykke til å ta opp intervjuet i forkant, spør forsker igjen om samtykke for å ta opptak av intervjuene (Skilbrei, 2023, s. 155). Hensikten med dette var å utelukke feilinntrykk eller kommunikasjonsfeil. Alle informantene signerte samtykkeskjema på ark hvor informanten ga sitt samtykke til å delta på intervjuet. Informant P, som ble intervjuet over teams, ga kun muntlig samtykke, som ble tatt opp etter godkjenning fra informanten (Skilbrei, 2023, s. 155). Alle informantene ble også gjort bevisst på at de kan trekke tilbake sitt samtykke når som helst under intervjuet, uten at jeg stiller de noen spørsmål til dette (Thagaard, 2018, s. 113).

Under intervjuene var det flere av informantene som delte personlige og rørende historier om seg selv eller noen de er glad i. Det var flere som lettet svært sårbar informasjon, som å miste et familiemedlem eller traumatiserende opplevelser. Jeg som forsker hadde derfor ansvar for å utføre intervjuet med forsvarlighet for å beskytte informanten for skade eller urimelig belastning (De nasjonale forskningsetiske komiteene, 2021). Når informantene hadde en slik tiltro til meg, ble jeg minnet på et råd jeg fikk av en kollega som har jobbet mange år i psykiatrien. Hun fortalte at det ofte ikke har så mye å si hva man kommenterer på ting, da det er vanskelig å si de «riktige» tingene til noen som deler noe sårbart. Det viktigste er å lytte, og vise at man hører det som blir sagt og at man bryr seg om ens historie. Dette hadde jeg i bakhodet under noen av intervjuene, når det kan være vanskelig å si de riktige tingene til noen med en sårbar historie (Skilbrei, 2023, s. 156). Jeg var forsiktig med å stille flere spørsmål når informanten var inne på svært personlig og sårbare tema, da jeg ikke ville trå feil (Thagaard, 2018, ss. 119-120). Likevel, ville jeg ha tilgang til historiene som informantene var villig til å fortelle. Strategien ble derfor å tre varsom frem på noen, og lese kontinuerlig lese deres kroppsspråk for å ikke tre «for langt» (Thagaard, 2018, ss. 119-120).

4.1.8 Ettetanker og refleksjon av intervjuene

Under intervjuene opplevde jeg noen utfordringer, eller svakheter med egne intervju. Disse gir uttrykk for å være utfordringer som en mer erfaren forsker ville ha vært bevisst på og forberedt seg til for intervjuprosessen. En av disse utfordringene var å ikke «lede» informanten i den retningen jeg ønsket (Thagaard, 2018, s. 115). Selv om jeg var bevisst på en slik feil fra starten av, hadde jeg undervurdert hvor raskt forskeren kan få til dette ubevisst. Jeg var derfor nødt til å ha det i bakhodet under hele intervjuet. Disse var ikke alltid like lett å ta i øyeblikket, da jeg oppdaget noen få slike tilfeller under transkriberingsprosessen. Dette skjedde i form av ansiktsuttrykk som nikking, notering eller respons som; «det var interessant at du sa». Likevel vil jeg anse disse som reliable data, da jeg ikke «ledet» de dit jeg ville, men heller feilet med å skjule hva jeg fant mer eller mindre interessant. Jeg kan derfor ha robbet meg selv fra annen verdifull data ved å holde informanten et sted over lenger tid. Det grå område mellom å lede informanten og å vise hva forskeren vil handle mer om var noe jeg merket raskt. Dette gjorde meg også mer bevisst for å unngå å lede informanten

En annen utfordring jeg opplevde var å skape det trygge «rommet» i intervju som foregikk over nett. Alle mine intervju, bortsett fra ett, ble utført ansikt til ansikt, hvor jeg opplevde det som lett for meg som forsker å reagere og skape god interaksjon. Det ene intervjuet som foregikk digitalt var derimot mer utfordrende. Informanten fremmet informasjon om en tatovering som hadde en sterk og trist historie bak. Jeg opplevde at det var vanskelig å fremme en «ekte» reaksjon, da muligheten til å lese kroppsspråk var redusert. Underveis i intervjuet var jeg derfor redd for at jeg mistet grepet på «det trygge rommet» som jeg ellers opplevde at jeg var svært god på. Da jeg transkriberte intervjuet i etterkant, reflekterte jeg over hvor mye denne informanten delte av sårbar informasjon, til tross for at jeg følte jeg ikke hadde laget et rom for det. Alternativt, kan akkurat denne informanten kanskje ha funnet det lettere å dele slik sensitiv informasjon bak en skjerm, fremfor ansikt til ansikt med forsker.

Akkurat dette intervjuet skapte mye refleksjon i ettertid. Grunnen til dette var hensyn til sensitive data. Da jeg fikk godkjent mitt meldeskjema og prosjektanalyse til å drive med kvalitative intervju, hadde jeg spesifisert at jeg i utgangspunktet ikke er ute etter slike sårbare data, men at disse kan dukke opp da det er snakk om egne tatoveringer som ofte kan ha symbolsk verdi for informanten. Under et tidspunkt i transkriberingsprosessen var jeg nødt til å spørre meg selv om jeg hadde fått lov til å håndtere slike data. Da ingen personalia ble gitt

av informanten, og han på eget initiativ fremmet sensitiv og personlig informasjon, gikk fokus til å behandle disse på mest etisk måte. Informanten hadde gitt samtykke til at intervjuet ble tatt opp, samt at direkte sitat kunne bli brukt i oppgaven, innforstått om at informanten forble anonym.

En utfordring ved å bruke semistrukturert intervju var at vi fort gikk vekk fra forskerens valgte utgangspunkt. Dette er også en av styrkene til å bruke semistrukturert intervju, da det blir mye rå data, som skapte andre fokusområder enn jeg originalt startet med. Noen av disse fokusområdene ble nødt til å bli prioritert vekk, for å konkretisere oppgaven, dog kan disse være motivasjon til videre forskning på tema. Da flere av spørsmålene som ble stilt, var innfallsspørsmål som ikke var planlagt på forhånd, var det utfordrende å ikke stille for «store» spørsmål. Derfor opplevdes noen spørsmål som vanskelig å svare på for informantene. Løsningen viste seg fort å være en kombinasjon mellom å ordlegge seg annerledes eller å formulere spørsmålet på en annen måte, og å dele opp spørsmålet for at det skulle bli mer konkret og lettere å svare på. Når andre planlagte spørsmål hadde samme utfordring, ble det prioritert å informere informanten om dette, og fremme at forsker ønsker å vite det første informanten tenker på. Det som viste seg å være en enorm fordel med å drive intervju på denne måten, var at det var lett å skape et rom der intervjuet var formet mer som enn samtale. Dette ga også sterke inntrykk til at rommet opplevdes som tryggere, og la til rette for å innsamle sterkere data.

En annen utfordring som jeg møtte på, er hvordan jeg som forsker formulerer meg for at informanten skal kunne gi best mulig data. Her var det i hovedsak snakk om dialekt-barriere og/eller begrenset forhold til fagspråk. Flere av informantene som deltok på intervju er studenter eller akademisk utdannede individer, så å bruke fagbegrep som «sosioøkonomisk status», eller «stereotypier» var gode formidlingsbegrep å bruke i spørsmål. Dog viste det seg å ikke være like effektivt for alle, spesielt de som ikke har forhold til slike begrep fra starten av. Løsningen var å omformulere spørsmålet slik at informanten forstod var forsker var ute etter, eller å komme med eksempler. Sistnevnte viste seg å bringe med seg en egen utfordring. Da ved å potensielt lede informanten dit jeg ville. Det ga inntrykk for å gå begge veier, hvor det på den ene siden hjalp informanten å skjønne hva forsker lurte på, og kan komme med egne bra eksempler, som igjen blir bra data. På den andre siden begrense informanten ved å lede de inn i et avgrenset område. Den andre utfordringen jeg opplevde med ved måten jeg

formulerte meg på, var dialekt-barriere. Flere av informantene hadde annen dialekt enn meg selv, og merket derfor noen ord som gjorde både forsker og informant uforståelige med hverandre, dette da i svært få situasjoner. Løsningen er som forsker og informant og spørre videre spørsmål som «hva mener du med det». Dette viste seg å være en mye større utfordring i transkriberingsprosessen.

4.2 Håndtering av data

Etter at alle intervjuene var fullført, startet den omfattende prosessen av å håndtere innsamlet data. Intervjuene var tatt opp på appen diktafon, og hver av intervjuene hadde sin intervjuguide med notater (Universitetet i Oslo, 2019). Første steg i håndtering av data var å transkribere alle opptakene. Deretter ble all transkribert data kodet etter bestemte avgrensinger. I denne delen av forskningsprosjektet hadde jeg mye fokus på å håndtere data etter de etiske retningslinjene som fremmes av de nasjonale forskningsetiske komiteene. All data jeg satt på måtte derfor håndteres og behandles forsvarlig for å forsikre empirisk integritet og regulere god vitenskapelig praksis (De nasjonale forskningsetiske komiteene, 2021). Håndtering av data må i tillegg beskytte informantens menneskeverd og anonymitet, for at dataene skal være håndtert på etisk måte. Med dette i bakhodet, delte jeg håndtering av data inn i to deler; transkribering og koding.

4.2.1 Transkribering

Transkriberingsprosessen var kanskje den mest tidskrevende oppgaven med forskningsprosjektet. Jeg valgte å transkribere manuelt rett av diktafon appen, istedenfor å bruke dataprogram (Skilbrei, 2023, s. 179). Ved å bruke den manuelle metoden, ble jeg enda tryggere på dataene jeg hadde samlet. Dette viste seg å være en fordel for videre håndtering av data når disse skulle kodes. Flere av intervjuene ble transkribert like etter de var fullført, slik at jeg hadde disse ferskt i minnet (Skilbrei, 2023, s. 179). Ved å transkribere disse selv, like etter at intervjuene var ferdig, styrkes intervjuets integritet (Skilbrei, 2023, s. 180). Reglene jeg fulgte når jeg transkriberte var ganske enkle. Alt ble skrevet ned slik som det ble sagt uten at jeg gjorde om noe. Selv ikke dårlige oppbygde setninger ble forandret på. Den eneste forskjellen var at alle intervjuene ble transkribert til bokmål, uavhengig av dialekt.

Under transkriberingen fant jeg et mønster som viste seg flere ganger i nesten alle intervjuene. Informantene benektet ofte direkte utsagn, for eksempel når forsker spør informanten om han eller hun tror at folk med tatoveringer er mindre pålitelige enn mennesker uten tatoveringer. Alle svarer det samme, at de ikke tror dette. Senere i intervjuet, forteller informanten at det kan være vanskelig for tatoverte folk å få arbeid i roller som er nødt til å være pålitelige (Gruppe 1, L). Dette var et eksempel på flere slike mønster som viste seg tydelig i transkriberingen.

4.2.2 Transkribering utfordringer

Den største utfordringen med transkriberingen var mengden som skulle transkriberes. Som nevnt tidligere i oppgaven, hadde jeg flere intervju som varte i over en time. Mengden som skal transkriberes av et slikt intervju er enorm, og tok derfor veldig lang tid. En annen utfordring jeg møtte på var oversettelse av dialekt under intervjuene der informanten hadde annen dialekt enn min egen. De fleste intervjuene nødt til å oversettes fra ulike dialekter til bokmål. I stor grad var utfordringen å gjøre jobben ved å «oversette» riktig, slik at dataene er valide. I noen få situasjoner fant jeg meg selv lytte til deler av intervju flere ganger for at jeg i etterkant ikke forstod hva informanten formidler.

En annen utfordring var å oversette et muntlig språk til et skriftlig språk (Tanggaard & Brinkmann, 2012, s. 34). Selv om jeg ikke forandret på, fjernet, eller la til ord, eller tuklet med ord-rekkefølgen, var det vanskelig å plassere naturlige pauser i setningene. Det var en utfordring å fremme menneskelige uttrykk som sarkasme og kroppsspråk som gav tydelige tegn til informantens stemningsleie. Det var en stor fordel å skrive ned notater under intervjuet, hvor jeg kunne minne meg selv på informantens kroppsspråk (Tanggaard & Brinkmann, 2012, s. 34). En annen fordel var å transkribere hvert intervju i kort tid etter at det fant sted, slik at jeg husker samtalen og kroppsspråket informanten hadde under deler av intervjuet. Å fremme informantens kroppsspråk og uttrykk, som latter eller tårer i transkriberingen er svært viktig for å styrke dataene (Tanggaard & Brinkmann, 2012, s. 34).

4.2.3 Transkribering etiske retningslinjer

Da jeg transkriberte opptak fra intervjuene, måtte jeg ta hensyn til noen etiske retningslinjer. Ingen navn eller annen personalia ble med i transkriberingen for å beskytte informantens anonymitet (De nasjonale forskningsetiske komiteene , 2021). Dette ble også informert til informanten da de gav sitt samtykke, samt klargjort med NSD/Sikt. Konsekvensene ved å bryte denne avtalen, ville derfor vært svært alvorlige. Jeg brukte derfor tid på å gå igjennom all data for å sikre meg at ingen navn eller personalia ble transkribert.

Under transkriberingsprosessen utviklet jeg forsvarlige rutiner for datasikkerhet (De nasjonale forskningsetiske komiteene , 2021). Opptakene var lagret på appen (nettskjema diktafon), som jeg hadde tilgang til på egen privat mobiltelefon og pc (Universitetet i Oslo, 2019). Begge disse var låst med personlige passord og ikke tilgjengelig for noen andre. Appen var beskyttet med eget passord og brukernavn knyttet til min skole-bruker (Universitetet i Oslo, 2019). Informantene ble i empiri og analyse identifisert med en tilfeldig bokstav, som ikke kan knyttes til informantens identifikasjon. I oppgaven blir derfor informantene henvist som for eksempel «Informant L». Etter at transkriberingen var gjort, ble opptak på nettskjema-diktafon-appen slettet for alltid (Universitetet i Oslo, 2019).

4.2.4 Koding

Koding er det første trinnet i å analysere innsamlet data. Før denne prosessen startet, leste jeg igjennom de transkriberte intervjuene flere ganger for å ha god kontakt med innholdet. Videre analyserte jeg innholdet nøye, for å dele disse inn i forskjellige koder. Med koder mener jeg sortering av data på bakgrunn av spesifikke tema eller mønster (Thagaard, 2018, ss. 158-160). I løpet at intervjuet kunne informantene fremme data som sikter inn på mange forskjellige tema (Thagaard, 2018, ss. 158-160). Dataene må derfor analyseres nøye, slik at vi kan kode forskjellige tema eller kategorier som kan gå på tvers eller inn i hverandre. Koder som har det samme tema, blir derfor en egen kategori (Thagaard, 2018, ss. 158-160). Dette kan gjenspeiles i hvor abstrakte kodene blir (Thagaard, 2018, ss. 158-160). Hensikten med å kode innsamlet data er for å få en mer strukturell oversikt over empirien som er samlet inn (Thagaard, 2018, ss. 158-160). Det vil også ha en fordel videre i prosjektet, når empirien skal analyseres. Når disse er sortert, er det lettere å få en oversikt over hvilke empiriske funn som

viser seg innad i hver av kodene. Kodet data kan gi sterkere empiri som vil være mer tilgjengelig og synlig for forskeren (Thagaard, 2018, ss. 158-160).

Under forberedelsen av prosjektet og intervjuguiden, hadde jeg allerede tenkt på noen koder som jeg ønsket å bruke. Noen av disse kodene ble brukt i oppgaven, som for eksempel koden «skjulte symboler». Andre ble formet underveis i intervju- og transkriberingsprosessen, som for eksempel koden «trender». Jeg var bevisst på å ikke «falle i fella» ved å fastslå koder på forkant av prosjektet. En utfordring med dette er at forskeren kan «tvinge» materialet inn i kodene som var bestemt på forhånd (Thagaard, 2018, s. 121). Dog hadde jeg noen koder som var inspirert av tema for problemstilling og forskningsspørsmål i bakhodet under prosjektet.

Til tross for at jeg hadde elektriske hjelpemidler tilgjengelig for å kode dataene, valgte jeg å gjøre dette manuelt på papir. Jeg brukte ulike farger markeringstusjer for de forskjellige kodene og markerte sitatene utifra hvilke kode de tilhørte. Jeg trivdes veldig godt med å bruke denne metoden fremfor å bruke dataprogrammer, da jeg hadde mer kontroll over dataene jeg hadde samlet inn. Det var også en stor fordel for slik mengdearbeid å redusere noen arbeidsoppgaver på skjerm. Til sammen valgte jeg å avgrense de innholdsrike dataene i syv kategorier, hver med en eller flere klassifiserte koder. Kodene blir presenter under i neste kapittel.

5 Empiri

I dette kapitelet vil jeg presentere empiri produsert av forskningsprosjektets metodiske tilnærming. For å ta vare på informantens perspektiv, vil jeg fremme alt av empiriske funn fra intervjuene i et eget kapittel, før disse blir analysert (Thagaard, 2018, s. 121). I analysen vil den direkte kontakten mellom informant og forsker ikke lenger opprettholdes. Ved å fremme empirien alene, opprettholdes lojalitet mellom forsker og informant, for å sikre deres interesser (Thagaard, 2018, s. 121). Informantene vil bli identifisert med bokstaver, for å lettere skille mellom dem. Analysen vil bli presentert i kapittel 6. Kapittel 5: Empiri, og kapittel 6: Analyse, gjenspeiler den samme strukturen. Årsaken til dette er for å gi en mer tydelig oversikt over hvilke deler av «lojal» empiri som blir analysert.

5.1 Hva, Hvor, Hvorfor

Denne kategorien er avgrenset til tre koder: Hva, hvor og hvorfor. Dette er empiri som forteller *hva* informantene har av tatoveringer, *hvor* de er plassert, og *hvorfor* informanten tatoverte seg.

5.1.1 Individuelle historier (Hva)

Forsker starter med å spørre om informantene har tatoveringer. Informant L deler at han har dedikert en arm til tatoveringer med film som tema, og den andre armen med litteratur som tema. På den ene armen ser forskeren tydelig illustrasjon fra en kjent scene fra filmklassikeren Pulp Fiction hvor hovedkarakterene danser, og spør derfor informanten hvorfor han har akkurat denne illustrert på armen. Informanten forteller:

«Jeg tok den pulp Fiction tatoveringa på grunn av en quote av regissøren, så det har egentlig ingen ting med filmen å gjøre. Jeg er jo veldig glad i å danse da også da, så da var det et godt motiv. Men han ble spurt i et intervju, om hvordan han var i stand til å lage så mange gode filmer etter hverandre, han hadde sånn streak med å lage gode filmer. Så sa han at, om du virkelig elsker å skrive, visst du elsker å finne musikk og du virkelig elsker kinematografien, så kan du ikke noe for å lage en god film. Så jeg har prøvd å ta det prinsippet til ting jeg elsker, sånn som musikk, skriving og litteratur.» (Informant L)

Da forsker spør informant L om alle hans tatoveringer har like sterk symbolsk betydning for han, fremmer han at han har noen med en sterk symbolsk betydning og andre som han ikke har noe særlig baktanke eller historie med. Han forteller blant annet at

«Altså jeg tok en tatovering fra Dune-filmen, av et sånt veggmaleri, og det har jeg ned hele låret mitt. Så det er den største jeg har, men den har ikke noe symbolikk i det hele tatt. [...] jeg syntes den bare var kul!» (Informant L).

Når forsker spør hvilken av tatoveringene som er viktigst for han, svarer informanten med:

*«Jeg tror nok at den betyr mest *informanten peker på Pulp Fiction tatoveringen*, og denne her *viser forsker tatoveringen av en sau*»* (Informant L).

Forskeren blir her meget spent på hvordan en sau kan ha så mye betydning for en informant og spør om informanten kan utdype dette. Informanten deler at:

«[...] det er fra boka do androids dream of electric sheep [...] Jeg gikk igjennom en smertefull og dramatisk opplevelse, og det var ganske sånn psykologisk vanskelig for meg, for jeg ble veldig sånn brukt mentalt da. Så det er en quote fra boka som sier at: Its a basic human condition to violate your own identity. Og det var på en måte samme følelse, med at det var et brudd hvor jeg så meg selv fra utsiden.» (Informant L)

Da forsker spurte Informant C om hun har noen tatoveringer, viser hun frem sin tatovering av en spekkhogger på underarmen med et smil. Tatoveringen var simpel, men viser tydelig silhuetten av en spekkhogger. Da forsker spurte hva denne symboliserte for henne delte hun at:

«Spekkhoggeren, det er jo mitt favorittdyr! [...] jeg bare syntes at de er veldig fine og smarte og vakre da.» (Informant C).

Informant C fortsetter med å beskrive sin andre tatovering, som er plassert på siden av ribbeina:

«[...] så er det en sol og en måne [...] det handler litt om at eh, selv om det går dritt, så går det bra etter hvert. [...] Fordi at sola går alltid ned, men den står alltid opp igjen [...] det representerer jo en holdning syntes jeg» (Informant C)

Videre til informant J, fremmer at hun har hele syv tatoveringer da forsker spør henne og forteller:

« [...] jeg har syv stykker [...] det er ganske mye blomster og en sommerfugl og ja, litt forskjellig» (Informant J).

Informanten viser frem noen av disse som er på armene, blant annet en sommerfugl. Da jeg som forsker spurte informant J hva disse betydde for henne, eller hvilke symbolikk de hadde for henne, startet hun å dele:

«Noen av de er en baktanke med. Den første tatoveringen jeg tok så jeg litt sånn, et symbol fra den vietnamesiske siden av meg, side jeg er halvt vietnamesisk. Fordi det er en

lotusblomst, som jeg tok da jeg ble atten. Og det er jo en buddhistisk blomst som de bruker veldig mye i Vietnam. Så det tenkte jeg jo litt på da, jeg var litt sånn: Okey, denne vil jeg ha!»
(Informant J)

Forsker spør derfor videre om alle tatoveringene hun har på kroppen har en spesiell symbolsk verdi for henne. Hun forteller:

«[...]tre stk vil jeg si har en viss mening. Den sterkeste er vell den jeg har på leggen, for det er en psykisk helse tatovering. [...]Det er et ansikt med en hånd, eller som kveler halsen på en måte, men så kommer det fugler opp av ansiktet hennes da. [...] Det var ett eller annet da jeg så den. Jeg tror det var på tiktok faktisk, den tatoveringen, med masse sånn psykisk helse tatoveringer, sånn: psykisk helse er viktig stod det. Også var det bare ett eller annet med den som liksom dro meg til den da, på en måte». (Informant J)

I løpet av intervjuet, viste informanten frem en tatovering på underarmen som i motsetning til de to andre beskrevet, ikke har noe særlig symbolsk betydning for henne.

«ja jeg har jo for eksempel en løve, eller, halve ansiktet er en løve, så er den andre halve delen, blomster. Den syntes jeg var veldig kul, så den bare tok jeg fordi jeg har lyst på det» (Informant J).

Da forsker spør om motivet har noe symbolsk verdi, svarer informanten:

«Nei, jeg tror jeg bare så det på nett også var jeg sånn: Den har jeg lyst på!»
(Informant J).

Da forsker spør informant P om han har noen tatoveringer, fremmer informanten at han har to tatoveringer på samme arm og beskriver disse:

« [...] den første tatoveringa er bilde av en okse, og den andre er et vikingskjold med øks og sverd, og navnet på alle fire ungene» (Informant P).

Forsker blir vist begge disse tatoveringene. Oksen har tidligere vært en rødfarge, som har blitt svekket, og skjoldet som informanten beskriver ser nyere ut. Når forsker spør hva disse betyr for informanten svarer han:

«Nei altså den oxen, den første jeg tok, det er jo mange år siden. Og den.. Jeg vet ikke om jeg har noe symbol-opplegg på det egentlig. Det var egentlig bare at jeg syntes den var jævla kul. [...] Jeg vokste opp med dyr og storfe og, syntes at det var veldig fint.» (Informant P)

Forsker spør videre hva skjoldet informanten beskrev symboliser for han selv, hvor informant P forteller:

«Ehhh ja. Det er egentlig de fire som står meg absolutt aller nærmest og som vil gjøre det resten av uansett hva som skjer [...] symbolet på den armen , det er jo at. Vikingene brukte jo disse her [...] skjolda sine til å beskytte seg. De dro jo ut i kamp for at de skulle stjele og røve og voldta og alt det her og drepe. Så brukte de jo like mye av våpna sine og skjolda sine til å beskytte seg med når de ble angrepet selv på sine plasser. Så symbolet rundt det er jo egentlig at jeg som forelder er jo, det viktigste for meg er jo å beskytte ungene mine. Så det er en sånn symbolsk ting at jeg skal beskytte [...]Ja, så visst du ser godt på den så, den tatovering ble jo tatt etter at *navn* døde. Så du ser at det er et lite kors bak hans navn. Og det var litt kanskje det at, det er ikke alt man kan beskytte mot. Uansett hva du prøver, så vil du aldri kunne beskytte hundre prosent.» (Informant P)

5.1.2 Sted (Hvor)

Gjennom intervjuene opplevde forsker at plassering av tatoveringene som ble beskrevet hadde mye betydning for informantene.

I intervjuet med informant J spør forsker henne om tatoveringene hennes har noe å si for «image» hun sender ut til folk, til dette svarer hun:

«Ja, det tror jeg. Jeg har for eksempel flere tatoveringer enn det mange tror fordi mine er ganske skjult. Jeg er jo ikke glad i tatoveringer, sånn på armene for eksempel så har jeg veldig lite» (Informant J).

Informant J snakker videre om egne tatoveringer, hvor hun nevner plassering. Hun forteller:

«[...] altså jeg har jo ryggrad tatovering for eksempel og den tok jeg jo, lotusblomsten tok jeg først, øverst i ryggraden, og da tok jeg den uten tanke på at jeg kom til å fylle ned hele

ryggraden min en dag – så for eksempel den er ikke helt rett og det vet jeg, så den skulle jeg for eksempel rettet opp i.» (Informant J)

Forsker spør derfor om det er viktig med symmetri i tatoveringer. Informant J svarer:

«[...] de tatoveringene jeg har nå, så er det viktig i mange av dem. Fordi de er på plasseringer der hvor det skal være symmetrisk.» (Informant J)

Forsker ber informant J om å utdype mer:

«Nei, sånn for eksempel, den jeg har mellom puppene, den må for eksempel være rett da mellom puppene, den kan ikke være litt for mye til høyre eller til venstre.» (Informant J)

Da forsker spør informant P om hva han føler om tatoveringer i dag, svarer han:

«Det har blitt veldig vanlig. Men det er jo mest vanlig at tatoveringene blir gjemt en plass. At den blir laga en plass på kroppen hvor den nødvendigvis ikke vises. Det er jo veldig få som man ser som har tatoveringer oppe i halsen, og i ansiktet og såne plasser».

(Informant P)

Forsker og Informant P snakker om tatoveringen hans som betyr mye for han, da han forteller:

*«Det var litt derfor at den ble på en sånn plass *armen*, at den vises godt også.»*

(Informant P)

Når forsker spør informant M om hun syntes det er en viktig faktor at folk skal kunne dekke tatoveringene sine, svarer hun:

«Ja, ja det tror jeg. Det er fint å ta de frem når du har lyst, også kan du dekke deg til om du ønsker at folk ikke skal se det» (Informant M).

Når forsker spør om det er noen spesielle settinger hvor det er en fordel å kunne dekke til tatoveringene sine, eller noen settinger hvor det er fint å vise de frem, svarer informant M:

«Ja jeg syntes jo at er du, har du på hvit og er brud, så er det ikke så fint at man kommer med alle disse fargeflekkene. Det tar jo liksom det litt vekk fra, men jeg tenker jo at

det handler om deg som person også. Men det syntes ikke jeg er så veldig fint. Jeg syntes liksom det blir litt feil, å være dekket sånn. Men er man sammen med sånne venner og sånt så er det helt greit. Men jeg liker det kanskje litt mer sånn formell.» (Informant M)

Forsker spør informanten om folk med tatoveringer kan ofte få feil fokus. Informant M svarer:

*«Ja så visst du har en tatovering høyt oppe på låret, og alle ser det og legger merke til det, at det blir liksom litt for intimt. Ja så jeg tenker at i kanskje noen sammenhenger, så vil man kanskje ha de dekket til. Jeg har jo selv sagt at når folk er pynta til fest, så er det ikke bestandig man syntes det er så fint haha *ler*.» (Informant M)*

Når forsker spør informant M om hun noen gang tar seg selv i å ha stereotypiske tanker til folk med tatoveringer, svarer hun:

«Åja det har jeg garantert. Det er jo noen ganger jeg tenker: herremann, hvordan kunne du finne på det? Og noe syntes jeg rett og slett er stygt, det må jeg jo bare innrømme. At det blir tatovering oppå tatovering og det blir mye rot i mutt hode og det gir ikke noe mening for meg. Når det kommer opp i ansiktet, da syntes jeg at det går liksom litt for langt. Og det ser man jo på bilder av de som har tatoverert inne i øyne og det.» (Informant M)

Informant S, som er erfaren tatovør deler dette når hun blir spurt om plassering av tatoveringer:

«Det er nesten ingen som tatoverer seg i ansiktet. Jeg har faktisk ikke tatt en eneste tatovering i ansiktet på noen [...]» (Informant S).

Når informant S blir spurt om hvorfor hun tror dette er, svarer hun:

«Det er nok bare et ganske større sted enn å tatovere seg hvor som helst ellers. I ansiktet så blir det litt mer vanskelig å skjule og den er jo i ansiktet og, så det kommer an på når man skal søke jobb og sånt om jobb står først, eller å se kul ut står først.» (Informant S).

5.1.3 Samfunn vs individ (Hvorfor)

Når forsker spør informant L om hvorfor han tror folk tar tatoveringer i dag, svarer han:

«Jeg tenker på kunst-vennene mine i Oslo, når en får en tatovering, så må liksom de andre få det også. Men det kommer veldig an på hvilke gruppe man er i. Disse gir jo hverandre tatoveringer på vors haha.» (Informant L)

Når forsker spurte informant L hvorfor han selv har tatoveringer, ytrer han:

«Ehm, jeg ville ha noe mer på kroppen, jeg syntes det var litt for tomt. Jeg følte det burde være noe mer der. Jeg får liksom lyst til å vise frem lidenskapene mine» (Informant L).

I intervju med informant J, spør forsker hvorfor hun tok tatoveringer, hun svarer:

«Nei, jeg syntes det var kult på andre og så er det litt sånn, jeg syntes det ser bra ut med klær og sånt» (Informant J).

Når forsker spør henne om tatoveringene hennes gjør at hun skiller seg ut, forteller hun:

«Ja, det gjør jo det, selv om det er veldig populært med tatoveringer for tiden også. Så får... jeg syntes at man får mer identitet av tatoveringer og piercinger og jaa [...] det har blitt en trend vil jeg si, men tatoveringer har alltid betydd mye for folk. Også gir det jo identitet. Det gjør jo liksom mer deg, mer personlig på en måte» (Informant J).

Forsker spør hva prosessen var for å ta en tatovering som ikke hadde noe særlig symbolsk verdi for informant J. Hun svarer:

«Nei, jeg tror jeg bare så det på nett også var jeg sånn «den har jeg lyst på». Også har jeg en liten regel om at hvis jeg har lyst på noe, så skal jeg ha det i kamerarullen et par måneder, for å få det litt sånn på meg, på en måte... Vil jeg faktisk eller er det bare en tanke. Og den var der, jeg tror den var der ett halvt år, før jeg bestemte meg for å faktisk ta det.» (Informant J)

Når forsker spør informant J om hun tror at mennesker har et behov for å uttrykke sin identitet for andre, svarer hun:

«Jeg tror de fleste har det. Men jeg tror også det er noen som ikke har det.. Men det er noen.. hos noen så kommer det jo tydelig frem gjennom klesstil for eksempel eller sminke, tatoveringer, eller ja, væremåte, jobb.» (Informant J)

Når forsker spør informant J om hun tror mennesker med tatoveringer er mer impulsive, kommer hun inn på hvorfor hun tror noen tatoverer seg:

«Nei, jeg tror mange som tar tatoveringer, nå føler jeg også det kan være spesielt, for eksempel da jeg jobbet på utested, så møtte jeg jo flere hundre ungdommer i løpet av en kveld, og jeg så jo tatoveringene til alle sammen, så jeg husker jeg tenkte litt over det faktisk og det er spesielt gutter i den tjue- til tjuéfem-års alderen, tror jeg er veldig opptatt av å passe inn i den tatoveringsstilen – så jeg tror mange gjør det for å passe inn, spesielt i den alderen der, blant gutter. Også tror jeg mange også tar det fordi de vil være unike, de vil.» (Informant J)

Når forsker spør informant C om hvorfor hun har tatoveringer, svarer hun:

«[...]det kan jo vise personlighet til en viss grad, også er det jo ofte veldig vakkert og fint å se på da, så det er litt som å ha på seg kunst. [...] Jeg tror for min del handler de både om det estetiske, men også er det er noe som er viktig for meg, da at det liksom var verdt å få det forevige på kroppen.» (Informant C).

Når en erfaren tatovør (informant S) blir spurt om hvorfor hun tror folk tatoverer seg, svarer hun:

«Det er nesten så jeg har lyst til å si sosiale medier. Men samtidig det gjelder ikke for alle, noen føler jo at man bare må ha tatoveringer for å føle seg som seg selv. At man må være litt dekket av tatoveringer». (Informant S)

Etter at forsker spør informant S om å utdype, fremmer hun:

«Ehhh sosiale medier. Før i tiden så måtte man finne inspirasjon til tatoveringer ved å kjøpe seg tatoveringsblader på Narvesen, mens det har jo folk ikke hørt om i dag. Ja så før så måtte man være litt dedikert for å faktisk finne ut av hva du hadde lyst på, mens nå så får du det tredd over hodet. Hele dagen, med masse fine tatoveringer som dukker opp overalt, og

fine folk med tatoveringer, og de dukker jo opp overalt så man blir inspirert. Det er mye mer tilgjengelig.» (Informant S)

Forsker spør informant S om hvordan tatoveringsmarkedet har forandret seg på ti år, i forholdt til hva folk tar og hva disse symboliserer. Informant S svarer:

«Nei jeg tror symbolikken er akkurat den samme, enn for snart 15 år siden. At noen tar det bare fordi det er kult og at de føler seg mer som seg selv når man har fylt kroppen med litt mer tatoveringer, uansett om det betyr noe eller ikke. Og like mange for 15 år siden tok jo ungene sitt navn og datoer og alt sånt, så akkurat det der er nok ganske likt, det er mer utførelsen og stil som er litt annerledes.» (Informant S)

Når forsker spør informant P hvorfor han tror folk tatoverer seg, forteller han:

«Nei altså, noen tar tatoveringer fordi de syntes det er kult og stilig. Uten at det har noe mer verdi enn det tror jeg, også har vi de som har tatoveringer som, fordi de har tatoveringer som betyr noe for dem og ønsker at andre skal se det. [...] Det er nok veldig i miljøet du er i tror jeg, hvordan mennesker du er med og hvordan miljø du er i, i forhold til at noen blir lett sånn trend greier og mens andre igjen er helt upåvirkta av det. Det gjenspeiler seg kanskje litt igjen i alderen da av den personen som får en tatovering. Da det er lettere for et ungt menneske å følge en trend, enn det er for en person som er godt voksen. En person som er godt voksen som tatoverer seg, de har kanskje en litt sånn dypere mening om det».
(Informant P)

Forsker spør informant P om han tror folk tatoverer seg for å vise frem hvem de er. Informant P svarer:

«Nei altså, noen tar nå tatoveringer fordi de syntes at det er kult og stilig. Uten at det har noe mer verdi enn det tror jeg, også har vi de som har tatoveringer som, fordi de har tatoveringer som betyr mye for dem og ønsker at andre folk skal se det.» (Informant P)

Når informant P snakker om egne tatoveringer, forteller han at han tok disse for å vise:

«[...] grunnverdien bak de er å beskytte ungene.» (Informant P)

Informant M har ingen egne tatoveringer. Forsker spør om hun vil dele hvorfor hun ikke ønsker å ha det. Informant M svarer:

«I utgangspunktet fordi jeg har en del allergier, så jeg tenker kanskje at det ikke er helt det fornuftige å gjøre, også har jeg egentlig aldri hatt noe sånn brennende ønske om å ha noe. Kanskje litt sånn som i baywatch, «ler» men så vokser man ifra det.» (Informant M)

Videre spør forsker hvorfor informant M tror at folk tatoverer seg. Informant M svarer:

«[...] noen tror jeg bruker det for å få frem personlighet, noen tror jeg gjør det for at de syntes det er litt kult og kanskje noen de ser opp til gjør det og da gjør de også det.»
(Informant M)

5.2 Kategori

Forsker spør informant S hva hun ville kategorisert tatoveringer som. Informant S svarer:

«Kunst. Ja.» (Informant S)

Når forsker spør om informant S ville plassert tatoveringer, piercinger og unaturlige hårfarger i samme kategori, svarer hun:

«Ehhh, ja» (Informant S)

Når forsker spør hvordan dette er, svarer informant S:

«Nei, bare det at det er unaturlig. Samtidig som at det føles så naturlig for folk. Så en unaturlig pynting.» (Informant S)

Forsker spør videre om Informant S mener at tatoveringer er i samme kategori som plastisk kirurgi. Informant S svarer:

«Hmm, nei. Men jeg tror at folk som har mye tatoveringer er litt mer åpen og mer forfengelig.» (Informant S)

«[...] til å kjøre på med litt fiksing på andre måter.» (Informant S)

Når forsker ber informanten om å utdype litt om dette, svarer informant S:

«Nei bare at man er fornøyd med å ha gjort permanente endringer, som tatovering da. Selv om den ikke er så inngrepenes, men jeg tror at steget for å gå litt lenger er mye kortere.» (Informant S)

Forsker spør informant L hva han ville kategorisert tatoveringer som. Informant L svarer:

«Det første som kommer opp i hodet mitt er kunst.» (Informant L)

Når forsker spør informant L om han ville kategorisert tatoveringer, piercinger og hårfarge i samme kategori, svarer han:

«Nei, jeg tror det skiller seg med at tatoveringer er litt mer meningsfullt. Man kan virkelig få et motiv på kroppen.» (Informant L)

Forsker spør videre om informant L ville plassert tatoveringer og plastisk kirurgi i samme kategori. Her svarer informant L:

«Nei, begge kan jo brukes til å utrykke seg, men plastisk kirurgi kan jo også brukes til medisinske forhold. Tatoveringer er ikke like drastisk, og praktisk kirurgi er litt mer praktisk, tatoveringer er mer versatile, det er liksom en helt egen verden.» (Informant L)

Informant C ble spurt om hvordan hun ville kategorisert tatoveringer. Hun svarer:

«Kunst.» (Informant C)

Forskeren spør om informant C ville kategorisert tatoveringer, piercinger og unaturlige hårfarger i samme kategori. Informant C svarer:

«Nei.» (Informant C)

«Jeg synes ikke det handler om det samme.. Altså når jeg sier at jeg synes tatoveringer er kunst da, så vil jeg ikke si at jeg synes hårfarge er noe kunst i den forstand, men det er jo bare min mening. Ehhh.. også med piercinger så føler jeg liksom at det.. Altså ja, det kan være sikkert noe kunst i det også på et vis, men jeg bare føler at liksom tatoveringer, det er i mine øyne litt mer spesielt da.» (Informant C)

Deretter spør forskeren om hun ville kategorisert tatoveringer i lag med plastisk kirurgi.

Informant C svarer:

«*Nei.*» (Informant C)

«*Altså, *gjesper*, jeg synes ikke at tatoveringer og plastisk kirurgi er det samme i den forstand av at.. jeg synes ikke tatoveringer kan på en måte sies å være like mye et inngrep. Ehhh.. jeg synes jo altså, at ja det endrer jo på utseendet til en viss grad, men det.. jeg synes liksom ikke at det er såpass da. Jeg vil ikke si at de er liksom på samme nivå som hverandre, sånn sett.*» (Informant C)

Når informant J blir spurt om hun ville kategorisert tatoveringer i samme kategori som plastisk kirurgi, svarer hun:

«*Nei, det tror jeg ikke. [...] jeg har alltid bare sett på tatoveringer som liksom samme greia som piercinger. Også har jeg sett på plastisk, [...]som ehhh, altså, litt større inngrep. Som å ta fillers eller botox i panna, mens ja, nei, jeg har alltid skilt de to.*» (Informant J)

Forsker spør informant P hva han ville kategorisert tatoveringer som. Informant P svarer:

«*Kunst.*» (Informant P)

«*Ja kroppskunst, det er jo det! Det er jo et kunstverk som en person har laga, og er veldig ofte designet til akkurat den personen som har den.*» (Informant P)

Når forsker spør informant P om han ville kategorisert tatoveringer, piercinger og unaturlige hårfarger i samme kategori, svarer han:

«*Ja, jeg tenker egentlig mye av det samme, men piercinger og hårfarger er ikke noe som er evig sånn som en tatovering. Det er jo en. Jeg vet ikke faen hvordan jeg skal beskrive det men, jeg har jo hatt annen farge på håret og piercinger og det er noe man kan reversere, altså håret det vokser ut igjen. Visst ikke du blir fri for hår *ler*.*» (Informant P)

Når forsker spør informant P om han ville plassert tatoveringer og plastisk kirurgi i samme kategori, svarer han:

«*Nei.*» (Informant P)

*«Plastisk kirurgi er så mye mer annet enn store lepper og store pupper. Plastisk kirurgi er like mye det å, holde på å si, normalisere utseende etter en ulykke, etter skader, sykdommer og sånne ting. For eksempel i en alvorlig trafikkulykke der du får revet i hele ansiktet, bruker de jo plastisk kirurgi for å kanskje se litt finere ut *i gåseøyne*.» (Informant P)*

Når forsker spør informant M hva hun ville kategorisert tatoveringer som, svarer hun:

«Jeg vil jo si at de gode tatovørene, de er jo kunstnere og særlig de som tegner selv og kan utifra en tanke du har, tegne et bilde du har lyst til. Da tenker jeg at det er store kunstnere. Også tenker jeg at det er noen som ikke er så dyktige. Men jeg er sikker på at alle de driver med kunst.» (Informant M)

Forsker spør videre om informant M mener at tatoveringer, piercinger og unaturlige hårfarger er i samme kategori. Informant M svarer:

«Nei.» (Informant M)

«Nei altså det, hår kan du jo farge om og klippe av og det samme tenker jeg med piercinger, at det kan du bare ta ut. Men tatoveringer kan man jo ikke, så jeg tror er den største forskjellen.» (Informant M)

Forsker spør om informant M ville plassert tatoveringer og plastisk kirurgi i samme kategori. Informant M svarer:

«Nei.»

«Nei altså tatoveringer det får du jo for at du vil smykke ut, men plastisk kirurgi er liksom å forandre på noe. At dette er ikke bra nok, så det må jeg gjøre noe med. Når du tar en tatovering, så tar du den på det materialet du har, det lerretet du har, men med plastisk kirurgi så forandrer du det lerretet.» (Informant M)

5.3 Sosioøkonomisk status/yrke

Gjennom intervjuet spør forsker alle informantene på hver sin måte om de tror det vil være mer vanskelig for en person med synlige tatoveringer å få jobb i motsetning til en person uten noen synlige tatoveringer. Da tatt i betraktning at begge personene er like kvalifisert.

I et av intervjuene fremmer informant S et aspekt ved dette da forsker spør henne hva hun tenker om å tatovere noen i ansiktet. Hun forteller:

«Ja det er svært få. Det er nesten ingen som tatoverer seg i ansiktet. Jeg har faktisk ikke tatt en eneste tatovering i ansiktet på noen, eller bortsett fra typen min, han har jeg tatovert i ansiktet [...] Det er nok bare et ganske større sted enn å tatovere seg hvor som helst ellers. I ansiktet så blir det mer vanskelig å skjule det og den er jo i ansiktet og så, det kommer an på når man skal søke jobb og sånt, om jobb står først eller å se kul ut står først.»
(Informant S)

Når forsker spør informant S om hun tror folk uten tatoveringer fremstår mer profesjonell enn folk uten tatoveringer, svarer hun:

«Ja, nå må jeg dessverre si det. Nå har jeg tatoveringer i ansiktet selv, også føler jeg jo at jeg er profesjonell selv, det at jeg driver med tatoveringer og har en klesbutikk i tillegg, og da er sjef og leder for flere. Men om folk skulle bare fått en lite utkast av meg som person, så tror jeg det er bedre visst tatoveringene ikke vises godt. Det tror jeg dessverre.» (Informant S)

Når forsker spør informant S om hun tror det er noen yrker man hadde stått sterkere på et jobbintervju om man har tatoveringer, samt om det er noen yrker man står svakere til.

Informant S svarer:

«Jeg tror sånn tv-messig at det kan være lettere med tatoveringer, at man blir lagt mer merke til. Også kanskje som advokat eller sånn der, så er det kanskje vanskeligere å bli tatt 100 prosent seriøst» (Informant S).

Forsker spør informant L om han tror folk med synlige tatoveringer står dårligere frem på et jobbintervju enn folk uten synlige tatoveringer, til tross for at de er like kvalifiserte, han svarer:

«Ja det vil jeg si, for eksempel en barnehageonkel, det er jo en spesiell jobb hvor man må være pålitelig, og jeg tror at tatoveringer har litt stigma om at man er upålitelig»
(Informant L).

Han forteller etter:

«Mamma sa jo til meg at jeg måtte være forsiktig med hvor jeg tatoverte meg, slik at jeg kunne dekke de til. Sånn at når en potensiell arbeidsgiver ikke skulle se at jeg hadde tatoveringer» (Informant L)

Informant C blir spurt om hun tror folk med synlige tatoveringer står dårligere frem på et jobbintervju enn folk uten synlige tatoveringer, til tross for at de er like kvalifiserte. Informant C forteller:

«Det kan jeg se for meg er høyst sannsynlig» (Informant C).

Da forsker spør hun på hvilken måte dette er, svarer hun:

«Da tenker jeg at det kommer veldig an på jobben, men bare at det i det hele tatt finnes yrker som... Hvor det kanskje ikke er like akseptert da, som i helseyrke og eller generelt liksom hvis du skal jobbe med barn og voksne folk tett på. Da tenker jeg at, da er det automatiske et ja på en måte.» (Informant C)

Forsker spør informant C om hun mener at en person med tatoveringer vil stå dårligere ut i et arbeidsintervju, til tross for at de var like kvalifisert. Informant C svarer:

«Det.. det tror jeg. Men jeg tenker også det kommer veldig an på tatoveringene da.»
(Informant C)

Forsker spør derfor videre om dette kan gå andre veien, om det er noen yrker det er en fordel å ha tatoveringer. Informant C svarer:

«Nei jeg tenker i alle fall kanskje sånne yrker hvor, la oss si du eh.. drar på jobbintervju fordi du har lyst til å jobbe i et rockeband eh.. også kommer du inn også har du liksom masse tatoveringer og ser skikkelig tøff ut da, kontra det kommer en som.. Nå blir jeg stereotypisk da, men la oss si det er en som på en måte har på seg polo-skjorte og ser

*veldig sånn «fra Oslo» ut *ler*, så kanskje det vil veie litt mer mot den som ser litt mer ut i «rockestilen» *ler*... Ja.» (Informant C)*

Når forsker spør informant C om hun mener det er noen sammenheng mellom tatoveringer og menneskers sosioøkonomiske status, svarer hun:

«Nei det jeg mener er at jeg føler ikke at det er noe sammenheng mellom det da.»
(Informant C)

Når forsker spør informant om to personer møter til et jobbintervju, og begge er like kvalifisert, men den ene har tatoveringer og den andre ikke, om det vil ha noe å si for hvem som får jobben. Informant J forteller:

«Jeg tror det kommer helt an på jobben. Er det for eksempel til en restaurant eller utested, så tror jeg at den med tatoveringer hadde fått jobben. Hadde det vært til en klesbutikk, Carlings hadde han fått jobben, han med tatoveringer. Men hadde det vært til Dressmann for eksempel, så tror jeg han uten tatoveringer hadde fått jobben. Hadde det vært lege, så tror jeg han uten hadde fått. Men hadde det vært til å ta søpla, bli søppelmann så tror jeg han med tatoveringer.» (Informant J)

I intervju med informant J spør forsker om å si noe mer om hva hun tror folk tenker om folk med tatoveringer i en arbeidssetting, og hun deler blant annet:

«[...] til en legejobb, da mange vil ta han uten tatoveringer mer seriøst, eller kanskje stole på den personen mer da» (Informant J).

Når informant J senere i intervjuet blir spurt om hun tror folk med tatoveringer har lavere utdanning og sosioøkonomisk status enn folk uten tatoveringer. Hun forteller da:

«Nei, det vil jeg ikke tro» (Informant J).

Forsker spør informant J om hun har møtt noen negative reaksjoner på tatoveringene sine, hvor informant J svarer:

«Nei.» (Informant J).

Forsker spør derfor informant J hvorfor hun tror at hun ikke har møtt noe særlig negative reaksjoner. Informant J svarer:

«Nei, fordi alle steder jeg har jobbet da. Hvis vi skal ta den jeg hadde i restaurant og uteliv, der har jo nesten alle tatoveringer – det er jo mer vanlig der å ha det enn å ikke ha det.» (Informant J)

I løpet av intervju med informant P spør forsker om han tror folk uten tatoveringer tenker noe spesielt når de ser noen mer tatoveringer. Til dette forteller han:

«[...] jeg tenker bare på da dattera mi sa at hun hadde lyst på en tatovering på hånda, hvor jeg sa til henne at det er lurt å ta tatoveringer en plass hvor du kan gjemme de bort. For det kommer litt an på hva du tenker videre i livet også. Du kan jo ikke komme inn som hjelpepleier i hjemmetjenesten med kors opptil halsen og i tinningen og sånt, for da er det ikke sikkert du får den jobben.» (Informant P)

Forsker spør informant P videre om han tror to personer som er like kvalifisert stiller opp til et jobbintervju, men den ene har synlige tatoveringer og den andre ikke, om dette vil ha noe å si for hvem som får jobben. Informant P svarer:

«Det kommer litt an på type jobb vi snakker om, ikke minst hvem som styrer ansettelsesprosessen, men det er nok ikke noe tvil om at i et service eller pleie yrke, som leger sykepleiere, begravellesagenter, sånne ting. Men vi vet jo ikke, det kan være mange i en slik jobbsituasjon som har en tatovering som ikke vises. [...] skal du på et jobbintervju der du skal kjøre gravemaskin eller som slakter eller truck-fører eller noe sånt, så tror jeg ikke det blir lagt merke til i det hele tatt.» (Informant P)

Når forsker spør informant P om han tror folk med tatoveringer ofte har lavere utdanning enn folk uten tatoveringer, svarer han:

«[...] jeg tror at det er flere folk med lavere utdanning som har tatovering, enn det er folk med høy utdanning som har tatovering, det tror jeg [...] Grunnen til at jeg tenker sånn er at folk med høy utdanning, de er veldig opptatt av at det skal se, ehhh at det skal vises at de er vellykka og gjerne kanskje være bedre enn det de egentlig er. Man skal ikke ta alle over en kam, men veldig mange.» (Informant P)

Forsker spør informant M (som jobber som lærer) hvorfor hun syntes det er viktig å kunne dekke til tatoveringene sine. Hvor hun svarer:

«Ja jeg har jo hatt kollegier som har syntes det vært ubehagelig når de skal ha svømming, for ungene blir veldig opptatt av det.» (Informant M)

Forsker spør informant M om hun tror det er mer vanskelig for mennesker med tatoveringer å få jobb, enn mennesker uten tatoveringer. Informant M svarer:

«Det kommer an på hvor, i visse settinger så tror jeg det kan være vanskeligere.»
(Informant M)

Forsker spør informant M hvilke settinger hun snakker om. Informant M svarer:

«Ja, altså hvordan type jobb det er. Liksom hvordan kriterier er det, om det er en jobb der de vil at du skal være litt sånn plettfri og litt sånn, eller det er ikke det rette ordet, men at du skal være litt sånn korrekt kledd og sånt.» (Informant M)

Forsker spør informant M om hun har noen eksempler. Hun svarer:

*«Ja du har altså masse innenfor privat næring hvor man skal være veldig sånn formell og møte det vi kaller for litt sånn...finere folk *ler*. Men ja jeg tror det er lettere å få seg jobb visst du kommer med en pen skjorte eller en genser enn at du kommer å viser frem alt, så ja da tror jeg det er lettere.»* (Informant M)

Forsker spør informant M om hun tror det er noen yrker hvor det er en fordel å ha tatoveringer. Informant M svarer:

«Ja kanskje noen kreative yrker. Som i kunst og sånt.» (Informant M)

5.4 Skjulte symbol

Når forsker spør informant L om han vet om noen tatoveringer som har en dypere eller en skjult symbolsk mening, forteller han:

«[...] Også er det mange som har sånn diamant på håndleddet» (Informant L).

Når forsker spør informant L hva han tror dette betyr, sier han:

«Ryktet går at det betyr at du er prostituert» (Informant L).

«Også har vi jo den dråpen ved øyne» (Informant L)

Da forsker spør informant C om hun vet om noen skjulte symboler bak spesifikke tatoveringer, forteller hun:

«Ja. Sommerfugl for eksempel, er gjerne representert for de som sliter med spiseforstyrrelser, sånn sett. Ja. Eller den der, det er på en måte, det er veldig vanskelig å beskrive over tale, men det er en slags flamme som er også liksom symbolet til en spiseforstyrrelse. [...] ja, eller det er et symbol som ser litt ut som en slags flamme».

(Informant C)

Informant C forteller videre:

«Eller så er det jo det der semikolon-tegnet, som handler om det der med. [...]Er det noen som har opplevd at noen har tatt sitt eget liv eller så an de vært igjennom noe vondt selv da, som de har kommet ut på, kommet ut på den andre siden fra». (Informant C)

Når forsker spør informant S om hun tror at tatoveringer alltid symboliserer noe for eieren, svarer Informant S med:

«Nei. Nei det tror jeg ikke. Mange folk tar jo tatoveringer for at det er fint. At det ikke er meninger med alt». (Informant S)

Forsker spør informant J om hun mener at tatoveringer kan ha egne symbol som representerer noe eget. Informant J svarer:

«Hmm.. det tror jeg veldig. Jeg vet jo også, jeg har ikke den tatoveringen selv, men jeg vet jo for eksempel om medusa-tatoveringen, er jo veldig vanlig for de som har blitt voldtatt for eksempel, å ta. Og det tror jeg fort kan bli et sterkt symbol for mange.» (Informant J)

Forsker spør informant J om hun har noen flere eksempler på tatoveringer med egne symbol. Informant J svarer:

«Ja, det er jo mange sånne trender. Det er jo for eksempel den som er sånn «kolon», eller ikke et «kolon», men den som har sånn komma i bunnen av kolonet. [...]det er jo sånn ehhh.. jeg tror det er sånn attempted suicide, men overlevde»-tatovering.» (Informant J)

«Eller at du har slitt med selvmordstanker og overlevd. Det er i alle fall noe i den selvmords-kategorien. Jeg har jo en venninne for eksempel, som har tatt den tatoveringen. Og det er jo et symbol for henne at hun har overlevd det.» (Informant J)

5.5 Trend og Stil

Når forsker og informant L snakker om symbolikk bak ulike tatoveringer, fremmer han:

«Jeg tror at det har blitt en sånn ny greie, at folk tar veldig sterke symboler, men de tror ikke på hva symbolet originalt representerer eller betyr» (Informant L).

Når forsker spør han hvorfor folk gjør det, svarer han:

«Ja, eller for at de vil være foran en trend, for eksempel det å ta sånne simple tatoveringer, det bryter jo opp med den stilen som har vokst seg opp og som er veldig gjennomført. Noen har jo skapelsen over hele ryggen i perfekte detaljer, også er det en som kommer med en strek alien som blir plukka opp, jeg syntes det er morsomt. [...] Vi har jo meemes som er morsomt og ufattelig abstrakt, jeg tror det har blitt litt sånn med tatoveringer også, at folk tar morsomme tatoveringer også er ironien at de er der for alltid.» (Informant L)

Informant L fremmet blant annet at det hadde blitt populært med både en type stil, samt et spesifikt motiv:

«Du har den stilen med veldig enkle tatoveringer, det er jo en sånn populær en med et romskip som plukker opp en alien, og at linjene er litt sånn kronglete, men jeg assosierer de med at man er litt mer sånn fri sjel, fordi man vil ha noe uperfekt på kroppen.» (Informant L)

Informant L fortalte til forsker at han selv er sørfra, og har en del venner fra storbyer som ofte har slike stiler. Med enkle tatoveringer, henviser han til det vi kan gå utifra som «linework», da han under intervjuet peker på en egen tatovering av den stilen da han sier det direkte sitatet fremmet over.

Da forsker spør informant S om hun tror hun kan si noe om en person hun ikke kjenner, basert på hva slags tatoveringer de har, forteller hun:

«Nei jeg føler liksom ikke det, for at folk er så trend-satt på alle måter, både med klær og sko og hvordan man sminker seg og fikser øyenbryna sine og akkurat det samme blir det med tatoveringer. Så når det var populært med semikolon, så vet de ikke hva de skal ta, så tar de det, for at det er akseptert og kult. Så det blir litt vanskelig, man vet i alle fall at det er en person som ikke tørr å skille seg sånn ut på den måten, når man velger å ta det som alle andre tar.» (Informant S)

Informant S forklarer hvilke trender hun har merket:

«I de siste åra har det vært veldig sånn at alle skal ha det på armene. Og sånn har det ikke alltid vært, spesielt ikke for jentene. Guttene har det jo alltid vært mye på armene, nesten sånn at det skal vises at det er tatovert, men nå er det helt likt mellom gutter og jenter.» (Informant S)

«[...] samtidig vil jeg jo si at der nå har det dukka opp så veldig mange tatoveringsstiler, likt som sånn klær. Før så var det jo på 90-tallet så hadde du 90-talls stilen, mens så har du jo sånn at alle stilene er der fortsatt. Du ser noen med 80-talls stil og 90-talls stil og sånn er det med tatoveringer også. Det har liksom blitt værende alt sammen. Både de old school tradisjonelle tatoveringene og. Så har det vært mye endring.» (Informant S)

«[...] det var jo en stund det var sykt mye evighetstegn. Også ble det evighetstegn med sånne fjær og fugler som flyr ut av den. Og det var så mye. Og stjerner også har det vært helt sykt mye av igjennom tiden. Eller det var noen år stjerner var, så da måtte vi ha opphørssalg på stjerner etter hvert for vi var så lei.» (Informant S)

«[...]det er jo ganske mange med tanke på alle barnenavna man skriver, og alle dødsdatoer og alt.» (Informant S)

I intervju med informant J blir hun spurt om hva som er trenden nå om dagen, huns svarer:

«Ja, det har jo, altså, det er jo ikke så vanlig å dekke hele ryggen mer. Det er jo sånn patch-sleeve, eller hva det heter, som har blitt veldig vanlig. Som er flere små som dekker hele armen for eksempel. Det er jo det som er veldig populært nå. Og ikke sånn som dekker

absolutt alt [...] jeg vet også at de klokke-stilene kan få ganske mye «hate» av min generasjon [...] at de er stygge liksom.» (Informant J)

Når forsker spør informant J om tatoverings-trender kommer tilbake, svarer hun:

«Ja, det er akkurat som klesstilen har jo... Klesstilen fra starten av 2000-tallet har jo kommet veldig tilbake i min generasjon, så nå begynner jo den tramp-stamp-tatoveringsstilen også å komme.. snike seg inn.» (Informant J).

Forsker spør deretter om hun tror tatoveringstrender og mote-trender går hånd i hånd, hvor informant J svarer:

«Ja, det tror jeg nok» (Informant J).

Forsker spør informant J om å fortelle mer om hva hun mener, da hun snakker om at tatoveringer kan bli brukt som sterke symbol for mange. Informant J svarer:

«Nei, det har blitt en trend vil jeg si, men tatoveringer har alltid betydd mye for folk. Og så gir det jo identitet. Det gjør jo liksom mer deg, mer personlig. På en måte.» (Informant J)

Når forsker spør informant J om hva slags tatoveringer hun har, svarer hun at:

«Det er litt forskjellig, men det meste går i sånn blomster-stil som det kalles tror jeg» (Informant J).

Når forsker spør hva en blomsterstil ser ut for henne, svarer hun:

«Blomsterstil, i alle fall som jeg syntes, er sånn linjetatoveringer, så ikke veldig mye skygger og ikke farger. Litt sånn enkle tatoveringer rett og slett» (Informant J).

Når forsker senere i intervjuet spør om hun syntes mennesker er attraktive med tatoveringer, hvor hun svarer:

«[...] jenter og gutter har ofte litt sånn forskjellig tatoveringsstil, sånn jeg har sett ingen eller veldig få gutter med blomsterstil for eksempel» (Informant J).

Forsker spør informant J om hun kan si noe om en person basert på hva slags stil de har på tatoveringene. Informant J forteller:

«Nei, det som er med de tatoveringsstilene er at det ofte er basert på aldersgrupper også.. Så den patch-sleeven for eksempel er jo veldig vanlig blant gutter i 20 til 25-års alderen nå.. Det er liksom, det er det nesten alle har hvis de har tatoveringer på armene.. Mens den der, for eksempel, klokke-stilen da, som jeg kaller det, den som er litt mer sånn heldekkende – den er litt mer vanlig for de som er sånn 30/40 år, fordi den var veldig populær da de var unge.» (Informant J)

«[...]jeg ser jo det på litt eldre tatoveringsstudioer også, så er det sånn klokke-stil da, sånn klokke, løve, sånn som skal dekke hele under- og overarmen.» (Informant J)

Forsker og informant J snakker om tatoveringer som et middel til tilhørighet, hvor informanten forteller:

«Jeg tror i mange miljøer kan det være sånn. Nå er jeg fra Oslo, så jeg har sett veldig mye forskjellige miljøer, men spesielt det litt sånn unge hipster miljøet, blant gutter – men ikke bare der også, fordi da jeg jobbet på utested så jeg jo også sånne, i anførselstegn, sånne typiske sossegutter, som plutselig dro opp skjorta også hadde de patch sleeve. Så.. det virker.. det har blitt veldig populært. Spesielt blant dem.» (Informant J)

Informant C kommer inn på tatoveringer som hun beskriver som «basic». Forsker spør derfor hva slags tatoveringer som hun anser som basic. Informant C svarer:

«Det er en del symboler og sånn som kanskje har blitt litt klisjeer da, som har gått igjen mye.. som er litt sånn roser, sånn sleeve på armen eller en stor klokke, en løve.. liksom en barskog, litt sånn som kanskje har blitt overbrukt.» (Informant C)

Forsker spør informant M om hun mener folks forhold til tatoveringer har forandret seg mye på noen generasjoner. Informant M forteller:

«Du ser det mye oftere, og det er mye mer åpenhet rundt det. Uansett hvor du er så får du det med deg, og det er veldig mange som ikke dekker det til. Altså det er mer innafor å ha tatoveringer.» (Informant M)

Når informant P snakker om egne tatoveringer, forteller han:

«Ja det kommer til å fortsette i den stilen, den vikinggreia, og det blir nok et, at det skal vises, at det skal bli mer sånn symbolsk grunn til det. På en måte, kanskje en historie, eller forteller litt med meninga med noe eller.» (Informant P)

5.6 Stereotypier

Forsker spør informant S, som er en erfaren tatovør om en tatovering kan representere hvem en er, eller gjenspeile ens personlighet. Informant S forteller at:

«Jeg tror kanskje tatoverte folk er de mest misforståtte folka» (Informant S).

Når forsker spør informanten på hvordan måte dette er, svarer hun:

«Nei det at man liksom ser så tøff ut og sånne ting, men man er jo egentlig bare helt vanlige folk, bare at vi har pyntet oss litt. Permanent» (Informant S).

Senere i intervjuet spør forsker informant S om hvilke tanker som kommer hos andre når de ser noen med tatoveringer. Informant S svarer:

«Jeg tror at eldre folk for eksempel, at dem tror med en gang at man er litt pøblete og sånne ting, når man er godt tatovert. Jeg tror at kanskje en tatovering eller to, om de ikke er så store, så har det ikke så mye å si, men visst man nå har tatoveringer på halsen eller litt mer synlige så blir man litt mer sånn miss-oppfatta. Jeg tror at de for seg en positiv overraskelse, når de først snakker med dem. At de mest sannsynlig er en hyggelig person.» (Informant S)

«[...] det er litt mer pøblete, og det var bare useriøse folk som hadde tatoveringer. Og at man ser litt tøffere ut enn det man egentlig er da. Man tenker jo tilbake på alle bikere og som så store og skumle ut på grunn av tatoveringene sine, men de er jo sikkert sånne koselige bamses.» (Informant S)

Forsker og Informant L snakker om hvordan folk uttrykker seg, og hvilke signaler dette sender. Informant L nevner et eksempel:

«[...]jeg husker når jeg tok hull i øra, og ho jeg dro til å pierce meg hos spurte meg hvilket øre jeg ville ha det i. For at man skulle være forsiktig med hvilket øre man tok det i, fordi om man tok det i feil øre, så kunne man bli stempla som homofil.» (Informant L)

Forsker ber han om å utdype mer om dette. Informant L svarer:

«Ja også det med tatoveringer at man kan bli stempla som kriminell.» (Informant L)

Informant L forteller at foreldre til kjæresten hans hadde en del fordommer til tatoveringer.

Forsker spør hvor han tror dette kommer fra. Informant L svarer:

«ehhh holdninger generelt. Nå vet ikke jeg historien bak tatoveringer. Men det var flest fiskere og kanskje kriminelle som tok tatoveringer, så det ble mer populært siden da, men det er ikke helt sikkert da. Men ellers kanskje bare litt sånn gammeldagse holdning, om å holde kroppen sin ren.» (Informant L)

Informant C blir spurt om hvordan tatoveringer startet for oss. Hun svarer:

«Ja, før så var det jo sånn at det kanskje, litt mer sånn, de som var litt sånn ehkk punkere og samfunnsrebeller og ehkk sjømenn og sånne ting, så tror jeg jo kanskje at vi har blitt mer og mer punkere og samfunnsrebeller *ler* og sjømenn på sett og vis. Hvis du skjønner hva jeg mener?» (Informant C)

Informant C fortsetter å fortelle:

«Ja, men jeg mener ikke mer sånn at alle skal liksom protestere mot staten eller noe sånt, jeg mener bare at liksom vi ehk.. har jo et veldig annet tanke sett nå enn det vi hadde før.. Nå tenker vi jo også mye mer individualistisk liksom, hvor det er viktig med også hva vi bryr oss om sjøl, sånn sett.» (Informant C)

Etter at informant J har informert litt om at hun er oppdratt med en mor som ikke liker tatoveringer, piercinger og unaturlige hårfarger, spør forskeren hva hun tenker om dette.

Informant J svarer:

«Nei, det vil jeg ikke si egentlig. Jeg tror at ehkk.. jeg tror at det er veldig stereotypisk tankegang og tenke at, for eksempel, de med piercinger i nesa og blått hår, at de.. Jeg tror det

er mange som har et dårlig syn på dem, men det er jo bare et stereotypisk tankegang. De er jo helt normale mennesker som kan jobbe åtte-fire jobber, kan studere sykepleie for alt vi vet.. Kan bli kirurg liksom. Så jeg tror det bare er en dårlig tankegang, rett og slett. Som moren min også er en del av.» (Informant J)

Forsker spør informant J hva hun tror dette kommer av. Informant J svarer:

«Nei, jeg tror mange folk med for eksempel blått hår da, blir misforstått. Rett og slett. At man liksom.. hvis du skiller deg så mye ut i samfunnet så må du ha psykiske problemer eller, jeg vet ikke. Et eller annet.» (Informant J)

Forsker spør hva slags stereotyper hun tenker om folk med tatoveringer. Informant J svarer:

«Hvis. I alle fall den stereotypen jeg har da, er at hvis noen, spesielt jenter, har sånn klokke-stil da, eller sånn ikke patch-sleeve, men har for eksempel dekket hele underarmen og hele overarmen, da tenker jeg automatisk litt sånn «emo-jente, som er veganer, med store øreringer», sånn utvida hull.. Men det er i alle fall sånn jeg tenker. Men veldig ofte så har jeg jo feil.» (Informant J)

Forsker spør informant J om hun tror det er mange som tenker slik. Da svarer hun:

«Jeg tror mange fort kan se ned på de med sånne tatoveringer... Men nå har det jo blitt veldig vanlig med tatoveringer – men fortsatt det og dekke da, spesielt med farger, sånn grønn, gul, rød, det tror jeg fortsatt kan bli sett litt ned på.» (Informant J)

Når informant J forteller at hun tror at eldre folk ville ansett folk med tatoveringer som mindre ambisiøse, svarer hun:

«Ja, at før de vokste opp så var det liksom.. det var gangstere, det var de på motorsykler, det var bare de som satt og, jeg vet ikke, røyka. I alle fall sånn som jeg har forstått det.» (Informant J)

Når forsker spør informant J om hun har observert en forandring av folks forhold til tatoveringer de siste ti årene. Informant J svarer:

«Jaa. Det vil jeg si. Definitivt. Jeg føler også at det har blitt mer vanlig at jenter og kvinner har tatoveringer. Jeg føler at før, så var det mer vanlig at det var motorsykkelmenn da, med skinnjakke, i førtiåra, som hadde hele armen – og det var liksom en sånn harry-kul-ting.» (Informant J)

Forsker spør informant om man kan si noe om folk, på bakgrunn av at de har tatoveringer. Informant M svarer:

«Nei. Ikke i dagens samfunn. Jeg tror at om du hadde spurt for 10-15 år siden, så hadde du fått et helt annet svar.» (Informant)

«Altså da var det jo enten folk som reiste ute og var i fylla å tatoverte seg, eller så var det kriminelle.» (Informant M)

Forsker spør derfor informant M om hun tror folk med tatoveringer møter på noen stereotypier i dag. Hun svarer:

«Nei jeg tror det at de blir satt i en bås og folk er litt tvilsomme. At de skal man ikke stole helt på og. Jeg tror at fremdeles er mange som går i den fella. At her er det personer som man skal passe seg litt for.» (Informant M)

5.6.1 Kan vi vite noe om folk med tatoveringer?

Forsker spør Informant S om tatoveringer kan representere eller gjenspeile en persons identitet. Informant S svarer:

«[...]jeg føler liksom at dem som kanskje har lyst til å se litt tøffere ut framkjører litt flere tatoveringer, men de blir jo ikke noe tøffere av det, men de ser litt tøffere ut. Så ofte kan det slå litt feil vei også.» (Informant S)

Når forsker spør informant S om hun syntes at folk med tatoveringer er mindre profesjonelle eller ambisiøse, svarer hun:

«Nei.» (Informant S)

Når forsker spør informant S om hun syntes at folk med tatoveringer er mer impulsive og opptatt av å være mer unik, svarer hun:

«Hmm ja. At vi er mer impulsive, det kan godt være altså» (Informant S)

«[...]de er jo ikke redd for å gjøre permanente endringer.» (Informant S)

Forsker spør informant S hvilket inntrykk hun tror folk får av mennesker med tatoveringer. Informant S svarer:

«[...] jeg tror at om du ser et bilde av en person som er veldig tatovert, så får man ofte et inntrykk av at de kanskje er en høylytt og en mye. En person som tar mye plass. Man kan kanskje si at man har et bråkete utseende for å si det sånn. At det er en person som snakker høyt og ikke er redd for å si ifra og, men man er jo egentlig bare helt normale folk, men med tatoveringer.» (Informant S)

Når forsker spør informant L om han mener tatoverte mennesker er mer korttenkte enn mennesker uten tatoveringer, svarer han:

«[...]jeg var i praksis på en skole, og han som var miljøarbeider der, han var sikkert den mest tatoverte personen jeg har møtt i mitt liv. Og for de som jobber i skoleverket, de har som jobb å bra valg og lage et godt miljø som er trygt, forhindre mobbing for eksempel. Så jeg tror ikke tatoveringer trenger å representere noe ondsinnet.» (Informant L)

Forsker spør Informant L om han tror folk som ikke kjenner han fra før av, kan si noe om han, bare ved å se på tatoveringene hans. Informant L svarer:

«Det vil jeg tro. Jeg tror at de vil se at jeg er glad i kultur, glad i musikk, film, litteratur. Jeg har jo en tatovering her av grim reaper, bare med en penn. Den har jo egentlig ikke noe symbolikk, men jeg ville ha med fyllepenn for jeg er så glad i kalligrafi.» (Informant L)

Forsker spør informant L videre om han tror han kan si noe om andre på bakgrunn av deres tatoveringer. Informant L svarer:

«Ehhh nei. Jeg har venner fra forskjellige bakgrunner, og vi har alle forskjellige type tatoveringer, men om de har tatovert noe, bare for å ha en tatovering, så kan vi ikke si noe særlig om deres bakgrunn.» (Informant L)

Forsker spør informant L om tatoveringsstil har noe å si for en person. Informant L svarer:

«Jeg tror ikke det har så mye med at de er kunstnere, jeg tror det handler mer om at de er litt frie sjeler. Så jeg vil heller si at sånne folk har kanskje oftere tendens til å drive med musikk eller kunst. Jeg tror det handler mer om personligheten deres, og ikke karrierevalg.» (Informant L)

Når forsker spør informant L om han tror folk med tatoveringer er mindre troverdige i noen roller, svarer han:

«Nei, egentlig ikke.» (Informant L)

Forsker spør informant C om hva hun mener da hun forteller at *«det kan jo vise personlighet»* (Informant C), når vi snakker om tatoveringer. Hun svarer:

«Man tar jo gjerne tatoveringer av ting ehh som man liker. Det kan jo vise litt, ehhh på en måte.. la oss si favorittfilmen din er ringenes herre også har du tatovert noe derifra, så kan det jo gi et lite sånn inntrykk av at du liker det da.» (Informant C)

Forsker spør deretter om informant C tror at si noe om henne, på bakgrunn av hennes tatoveringer. Informant C svarer:

«Hmm... Tja, kanskje, men jeg tror det kommer litt an på øynene som ser også. Det er jo også ganske utbredt at man har tatoveringer som kanskje ikke egentlig betyr så mye da.» (Informant C)

«Jada, jeg tror det, men jeg tror det handler også litt om at ehhh. I alle fall sånn som for min del som har tatoveringer som.. jeg har jo bare to og de er ikke så veldig synlig med mindre.. det er jo egentlig bare den ene som kan synes hvis jeg går i kortermot for eksempel.. ehhh, så tenker jeg at det kan godt hende det er et skifte mellom at de først tenkte at jeg ikke hadde tatoveringer til at de ser at jeg har én da. At det kanskje kan liksom påvirke ehhh noe synspunkt av meg på et vis, men ikke så mye.» (Informant C)

Når forsker spør informant C hva hun tror andre folk tenker når de ser folk med tatoveringer, svarer hun:

«Hmm.. jeg tror det kommer litt an på hva som er tatovert fordi vi har jo litt stereotypier rundt det, noen ehhh.. har jeg liksom opplevd har tenkt kanskje at hvis man har en viss type tatoveringsstil så er man for eksempel basic eller kjedelig som person eller noen kanskje hadde tenkt at ehhh.. bare.. det trenger ikke bare å ha noe med tatoveringene å gjøre heller, men bare utseendet til noen med tatoveringene, så blir det liksom automatisk sånn «det er en rusmisbruker» eller. Ja! Noen som ikke har helt kontroll på livet eller, ja.. noe sånt da, så.» (Informant C)

Når forsker spør informant C om hun mener mennesker med tatoveringer er mindre troverdige enn mennesker uten tatoveringer. Informant C svarer:

«Nei» (Informant C)

Informant C fremmer under intervjuet at vi kan knytte ulike tatoveringsstiler med visse personlighetstrekk, og at vi muligens kan si noe om et individ på bakgrunn av stilen de har valgt. Hun forteller:

«[...] har jeg liksom opplevd å ha tenkt kanskje at visst man har en viss type tatoveringsstil, så er man for eksempel basic eller kjedelig som person [...]]» (Informant C).

Informant refererer her til stiler som ofte har blitt en trend, og utdyper:

«Det er en del symboler og sånt som kanskje har blitt litt klisjeer da, som har gått igjen mye. Som er litt sånn roser, sånn sleeve på armen eller en stor klokke, en løve, en barskog, litt sånn som kanskje har blitt overbrukt.» (Informant C)

Når informant J ble spurt om hun tror at folk kan si noe om henne på bakgrunn av de tatoveringene hun har. Informant J svarer:

«Ehhh. Nei, det tror jeg ikke» (Informant J)

Forsker spør informant J om hun kan si noe om en person basert på noen få spesifikke tatoveringer som hun selv har snakket om (medusa og semikolon). Informant J svarer:

«Ja, altså de to er veldig spesifikke. Jeg tror det er de færreste som tar de uten den tankegangen. Men jeg vil også, jeg vil prøve og ikke anta ting om folk, fordi man kan jo ta tatoveringen og ikke vite at det betyr.. jeg tror det er mange som har en medusa fordi de synes den er kul. Så det kommer litt an på egentlig.» (Informant J)

Når forsker spør informant J om hun tror folk med tatoveringer er mindre ambisiøse, svarer hun:

«Nei, det tror jeg ikke. Men jeg tror mange andre tror det.» (Informant J)

Forsker spør informant P om han tror folk tenker noe spesielt når de ser folk med tatoveringer. Informant P svarer:

«Absolutt. Men det kommer jo litt an på hvordan folk har tatovert seg også, har man mye så er det veldig lett og forhåndsdomme andre. Så kommer det an på hvordan miljø de kommer ifra. Sånn ser du en person med dødninghoder og hakekors og sånne ting, så blir nok den personen heftig dømt hos de aller fleste vil jeg si. Men er det sånn rosa og fargerikt og fine blomster, så vil det kanskje symbolisere at du er en mildere person og sånt. Det kan jo. Altså en sånn person som går rundt og er litt tøff, vil nok ikke ha en rosa kattunge på armen. De viser det de ønsker å være for å si det sånn.» (Informant P)

Når forsker spør informant P om han tror at folk med tatoveringer er mindre troverdige eller tenker mindre langsiktig, svarer han:

«Nei.» (Informant P)

5.7 Tatoveringer som et redskap for utseende

Forsker spør informantene om de finner tatoveringer attraktivt, eller om de hadde hatt noe problemer med en potensiell partner med tatoveringer.

Forsker spør Informant L om han finner tatoveringer attraktiv på andre, han svarer:

«Ja!». (Informant L)

Når forsker spør om Informant L om en potensiell partner med tatoveringer vil være en dealbreaker, svarer han:

«Nei. Ikke i det hele tatt». (Informant L).

Forsker spør informant S om hun syntes tatoveringer er attraktivt, svarer hun:

«Ja det syntes jeg» (Informant S)

Videre spør forskeren om hun tror mange syntes at tatoveringer er attraktivt, hun svarer:

«Ja, jeg tror det er enten skikkelig ja eller skikkelig nei». (Informant S)

Når forsker spør Informant S hvorfor hun tror det er slik, svarer hun:

«Nei, kanskje de ikke er vokst opp med familie som har tatoveringer og at det ikke er normalt for dem, vil jeg bare tro». (Informant S)

Forsker spør informant C hva hun syntes om tatoveringer. Informant C svarer:

«[...]det jo ofte veldig vakkert og fint å se på da; så det er jo litt som å ha på seg kunst.» (Informant C)

Når informant C blir spurt om hun finner tatoveringer attraktivt svarer hun:

«Ja!» (Informant C)

Informant J blir spurt om hun syntes at tatoveringer ser bra ut. Informant J svarer:

«Ja, jeg synes det ser bra ut. Altså det spørres jo litt hva man har da og hva man liker, men.. også på meg selv så ville jeg jo ha noe som var litt mer sånn, alle visste at jeg hadde det på en måte. Sånn at det var litt min greie.» (Informant J)

Når forsker spør informant J om det hadde vært en dealbreaker om en potensiell partner hadde tatoveringer. Informant J svarer:

«Det er ikke en dealbreaker, det er bare en pluss.» (Informant J)

Forsker spør informant P om han finner tatoveringer attraktivt. Informant P svarer:

«Ja, det syntes jeg.» (Informant P)

Forsker spør informant M om hun finner tatoveringer attraktivt, hvor hun svarer:

«Tjaa. Jeg vet ærlig talt ikke. Jeg har jo ikke fått noe sånn: «wow». Jeg kan jo syntes at en tatovering er fin, men nei.» (Informant M)¹

«Nei altså liker jeg den personen, så liker jeg han, og da hadde han vært helt dekket så syntes jeg det kanskje hadde vært litt *ler*, nei men liker jeg han så hadde jeg nok ikke tenkt så over det.» (Informant M)

6 Analyse

I dette kapitlet vil jeg analysere empirien som er delt i over. Analysen speiles i strukturen til empiri kapittel fire, hvor jeg analyserer en kode av gangen. Jeg vil i analysen bruke teori som er presentert i kapittel tre, for å styrke egne empiriske funn. I tillegg vil jeg vise til avisartiklene i kapittel to for å koble empiriske funn til populær mediekultur.

6.1 Hva, Hvor, Hvorfor

Som en del av det kvalitative studiet fikk informantene mulighet til å fortelle historier bak egne eller andres tatoveringer og hva disse symboliserer. I noen tilfeller fikk jeg et visuelt bilde av hvordan noen tatoveringer så ut, og i andre tilfeller ble de beskrevet av informanten. Det er flere grunner til at jeg som forsker var interessert i å samle inn denne type data. For det første var jeg interessert i å vite om informantene ville dele og vise frem sine egne tatoveringer til en fremmed. For det andre ville jeg vite hvilket forhold hver enkelte av informantene hadde til egne tatoveringer. Jeg ville vite hva informantene hadde tatt permanent på kroppen sin, og hvilken verdi dette har for dem. Det viste seg raskt at informantene ga tydelig uttrykk for å like å fortelle en ukjent om egne tatoveringer. Dette ble fremmet hos de fleste av informantene, ved for eksempel raskere og mer tydelig verbalt språk, samt mer aktivt bruk av armer og mer åpent kroppsspråk.

Informantene hadde stor variasjon i egne tatoveringer, og det var lite som gikk igjen i motiv eller symbolikk. Dette betyr derimot ikke at de har enormt mye til felles, som vil fremmes senere i studien. Som forsker opplevde jeg raskt et skille på om symbolikken hadde en åpenbar eller direkte sammenheng med motivet, eller om motivet og symbolikken ikke hadde noen åpenbare korrelasjoner. Når tatoveringene som ble beskrevet hadde et åpenbart symbol, for eksempel et motiv av en spekkhogger fordi informanten liker spekkhoggere, kaller jeg dette for en direkte betydning. Når tatoveringene som blir beskrevet har et symbol som ikke har en åpenbar korrelasjon, kaller jeg dette for en indirekte betydning. Et eksempel på dette kan være at en sau kan representere å se en vanskelig situasjon utenifra. En annen tydelig avgrensning var de tatoveringene med en dypere symbolsk verdi for informanten, og tatoveringene som informanten bare ville ha uten en spesiell grunn.

6.1.1 Individuelle historier (Hva)

Gjennom intervjuet fremmer informantene mange interessante aspekt ved symbolikken bak egne tatoveringer. Det ble et tydelig skille for forsker, da noen hadde tatoveringer med dyp betydning og symbolikk, mens andre hadde tatoveringer uten noen form for dypere personlig betydning. Det kunne også skilles mellom tatoveringer med direkte betydning, og tatoveringer med indirekte betydning, som jeg har valgt å beskrive de som.

Informant L ytrer til forsker at hans tatovering med motiv av to stk som danser fra filmen Pulp Fiction symboliserer at oppskriften for å skape noe bra, er lidenskap og drivkraft. Dette symbolet forklares da informanten forteller om en quote fra regissøren av filmen hvor illustrasjonen er av, som legger vekt på at han har lidenskap for kunsten sin. Informant L formidler at han ønsker å adaptere dette til eget liv:

«[...]Så jeg har prøvd å ta det prinsippet til ting jeg elsker, sånn som musikk, skriving og litteratur.» (Informant L)

Tatoveringen har derfor en indirekte betydning da det ikke er en åpenbar symbolikk bak motivet. Informant L viser oss at tatoveringen symboliserer en holdning han ønsker å ha i eget liv, som er viktig for han. Dette prinsippet gjenspeiles når Chris Shilling fremmer at vi markerer det som er viktig for oss på kroppen vår, for å egen individualitet (Shilling, 2016).

Når forsker spør informant L hvilken tatovering som har størst betydning for han, viser han fram en tatovering av en sau, og forteller:

«[...] det er fra boka do androids dream of electric sheep [...] Jeg gikk igjennom en smertefull og dramatisk opplevelse, og det var ganske sånn psykologisk vanskelig for meg, for jeg ble veldig sånn brukt mentalt da. Så det er en quote fra boka som sier at: Its a basic human condition to violate your own identity. Og det var på en måte samme følelse, med at det var et brudd hvor jeg så meg selv fra utsiden.» (Informant L)

Informant L forteller at tatoveringen av en sau symboliserte å være i brudd med seg selv, hvor han var langt nede. Informant L forklarer at han tok tatovering av en sau for å minne seg selv på å ikke la det skje igjen. Denne indirekte betydningen er veldig sterk og personlig, og forteller om en sårbar tid. Det er ifølge Chris Shilling viktig for oss å fremme egne livsverdier på kroppen i form av tatoveringer (Shilling, 2016, s. 13). Tatoveringer kan vise hvem vi er, og hva vi har overkommet i livet (Shilling, 2016, s. 13). Informant L forteller at tatoveringens symbolikk stammer fra var en smertefull og dramatisk opplevelse. Shilling belyser at vi har et behov å markere viktige hendelser på kroppen (Shilling, 2016, s. 13). Informant L sin tatovering av en sau kan også være et visuelt prinsipp av det Shilling beskriver om å bruke tatoveringer for å vise et permanent «jag» i en verden som konstant forandrer seg (Shilling, 2016, s. 13). Tatoveringen blir brukt som et middel til å vise hvem informant L er, ved å vise hva han har gått igjennom. Og at dette står fast i et permanent motiv på kroppen.

Shillings tanker om tatoveringer som et middel til å markere det som er viktig for oss, og som symboliserer sterke verdier eller hendelser gjenspeiles hos alle informantene med tatoveringer. Informant C forteller om at hennes motiv av en sol og en måne symboliserer en holdning hun mener er viktig:

«[...] så er det en sol og en måne [...] det handler litt om at eh, selv om det går dritt, så går det bra etter hvert. [...] Fordi at sola går alltid ned, men den står alltid opp igjen [...] det representerer jo en holdning syntes jeg» (Informant C)

Det samme prinsippet gjelder for informant J om hennes tatovering av en silhuett av en overkropp/hals som blir kvelt, som hun refererer som en psykisk helse tatovering som er viktig for henne. Informanten forteller at det var noe som dro henne til å ta dette motivet, da

det representerer noe hun syntes er viktig. Eller informant J sin tatovering med motiv av en lotusblomst, som representerer hvor hun er fra. Ikke minst for Informant P som har en tatovering av et vikingskjold med navnene på barna hans, som symboliserer:

«[...]Så brukte de jo like mye av våpna sine og skjolda sine til å beskytte seg med når de ble angrepet selv på sine plasser. Så symbolet rundt det er jo egentlig at jeg som forelder er jo, det viktigste for meg er jo å beskytte ungene mine. Så det er en sånn symbolsk ting at jeg skal beskytte [...]» (Informant P)

Alle disse tatoveringene, representerer viktige holdninger, hendelser eller personer som har dyp verdi for informantene. Det er ifølge Shilling og styrke egen individualitet ved å vise hva du kommer fra, hvilke verdier du har og hva som er viktig for deg (Shilling, 2016, s. 13). Dette prinsippet tilsier at tatoveringene er viktig for informantenes indre liv (Shilling, 2016, s. 13). Informantene var ikke alene om å ha tatovering med stor verdi for dem. I artikkelen fremmet i kapittel 2.3 fremmer Århus (24) at hun mener tatoveringer kan brukes som et middel til å utvikle egen selvkjærlighet (Fidjestad, 2022).

For de andre tatoveringene som blir nevnt, som informant L sitt veggmaleri fra filmen Dune hvor han forteller at han simpelthen ville ha motivet på seg:

«Altså jeg tok en tatovering fra Dune-filmen, av et sånt veggmaleri, og det har jeg ned hele låret mitt. Så det er den største jeg har, men den har ikke noe symbolikk i det hele tatt. [...] jeg syntes den bare var kul!» (Informant L).

Det samme viste seg for informant C sitt motiv av en spekkhogger, informant P sin tatovering av en okse, eller informant J sitt motiv av hodet til en løve med blomster på:

«ja jeg har jo for eksempel en løve, eller, halve ansiktet er en løve, så er den andre halve delen, blomster. Den syntes jeg var veldig kul, så den bare tok jeg fordi jeg har lyst på det» (Informant J)

Ifølge informantene er dette tatoveringer som ikke hadde noen særlig dyp symbolikk, annet enn av informantene likte motivet, eller det motivet er av. Ifølge Shilling markerer vi oss med tatoveringer for å gi andre et inntrykk av oss selv (Shilling, 2016). Ved å tatovere et dyr eller et motiv på kroppen, skaper dette en inntrykk for mennesker rundt. For informant L kan dette

skape et inntrykk av at han liker filmen hvor motivet er ifra. Dette kan fortelle oss noe om informant L. Vi får et sterkt inntrykk av at han liker filmen, og kanskje den sjangeren av media. Det forteller den sosiale verden rundt at han liker den filmen. Samme prinsipp gjelder for de andre. Informant C liker spekkhoggere, informant J liker løver og blomster, og informant P liker okser. Slik som Chris Shilling legger vekt på, så bruker informanten åpenbart tatoveringer til personlig vinning, for å styrke det som er viktig for oss (Shilling, 2016, s. 13). For å symbolisere, og markere den vi er for oss selv og for andre rundt oss (Shilling, 2016, s. 13). Vi kan se for oss at tatoveringer kan brukes som vinduer til en persons indre, hvor man kan se en liten del av hvem de er.

6.1.2 Sted (hvor)

I løpet av intervjuene snakket alle informantene om hvor viktig plassering av tatoveringene er for dem. Flere nevner det samme prinsippet, at det kan være en fordel å ha tatoveringer på steder hvor de kan skjules med klær. Informant J fremmer at hun foretrekker å skjule tatoveringene sine, og har derfor de fleste tatoveringene på overkroppen, hvor de blir dekket av en topp. Hun forteller at det er flere som ikke vet at hun har tatoveringer, da disse ikke er synlig for folk rundt. Informant P forteller at han tror plassering av tatoveringer er svært bevisst og viktig for folk:

«[...]Men det er jo mest vanlig at tatoveringene blir gjemt en plass. At den blir laga en plass på kroppen hvor den nødvendigvis ikke vises. Det er jo veldig få som man ser som har tatoveringer oppe i halsen, og i ansiktet og sånne plasser». (Informant P)

Dette viser seg å være en tanke som flere deler, da informant S forteller at hun, etter 15 år som tatovør, aldri har tatovert noen i ansiktet. Bortsett fra egen kjæreste. Informant S forteller også et veldig viktig aspekt om å ha synlige tatoveringer som er vanskelig å dekke over:

«[...]I ansiktet så blir det litt mer vanskelig å skjule og den er jo i ansiktet og, så det kommer an på når man skal søke jobb og sånt om jobb står først, eller å se kul ut står først.» (Informant S).

Informant S indikerer at det er en fordel å kunne skjule tatoveringer når man søker jobb, eller er i en jobbsammenheng. Informant M fremmer at det er situasjoner hvor man kan vise

tatoveringene sine, og andre hvor man burde dekke seg til. Hun forteller at ved mer formelle arrangementer. Informant M kommer med et eksempel på en slik situasjon:

«[...]har du på hvit og er brud, så er det ikke så fint at man kommer med alle disse fargeflekkene[...]» (Informant M)

Alle informantene var enig om at det kan være en fordel å kunne ha tatoveringene plassert et sted hvor den lett kan dekkes til. Ikke minst at det i noen situasjoner vil være mer passende å dekke til tatoveringene, som i jobbsituasjoner, i jobbsøk og i bryllup og formelle arrangementer. Ifølge nyhetsartikkelen i 2.3, er ikke informantene oppdatert på den nye trenden. Stubberud (tatovør) og Villarama (tatovør) deler til VG av egne inntrykk og erfaringer som tatovører i Oslo (Fidjestad, 2022). Ifølge Stubberud var det aller mest vanlig å tatovere seg på områder som lett kan dekkes til om dette skulle være «nødvendig» (Fidjestad, 2022). Dette tilsier at han mener det er situasjoner hvor det er nødvendig å dekke til tatoveringene.

Stubberud forteller at tatoveringer i ansiktet tidligere har hatt en skremseffekt, men at det nå har blitt en stor trend den siste tiden (Fidjestad, 2022). Villarama har det samme inntrykket, hvor hun opplever en enorm trendbølge hvor folk tatoverer seg på halsen, i ansiktet på hender og fingre (Fidjestad, 2022). Begge tatovørene råder folk til å tenke seg veldig godt om før de tar en tatovering i ansikt, hals eller på hender og fingre, da de mener at dette er en trendbølge som trolig vil trekke seg tilbake (Fidjestad, 2022).

6.1.3 Bakgrunn for å tatovere seg (hvorfor)

I intervjuene så jeg en tydelig bakgrunns-distinksjon for hvorfor informantene tatoverte seg, og hvorfor de tror andre tatoverer seg. På den ene siden mener noen av informantene at folk tatoverer seg for å vie sin egen individualitet, for å fremme selvet. På den andre siden mener informantene at folk tatoverer seg for å følge en trend, for å høre til og passe inn. Alle informantene mente at det var en eller begge av sidene som stod til grunne for hvorfor folk tatoverer seg.

Informant J, informant M og informant C fremmer at man viser personlighet igjennom tatoveringer man har:

«[...]Også gir det jo identitet. Det gjør jo liksom mer deg, mer personlig på en måte»
(Informant J).

At vi ønsker å vise frem hvem vi er, kan være et stort behov for oss som sosiale vesen. Ifølge Shilling har vi et behov for å vise hvem vi er, og bruker tatoveringer som et middel for å gjøre dette (Shilling, 2016, s. 13). Vandebroeck mener at de som tatoverer seg, mangler innsikt og substans (Vandebroeck, 2018, s. 184). Han skaper et skille mellom majoriteten som har kroppslig kontroll, og de som skiller seg ut ved å over-investere i kroppen (Vandebroeck, 2018, s. 184). Over-investering av kroppen i form av tatoveringer, fremmes av Vandebroecks som avvikende atferd som skiller seg fra majoriteten, og viser dette i svært dårlig lys (Vandebroeck, 2018, s. 184). Dog kan det forklare hvorfor folk tatoverer seg for å vise hvem de er, for å styre seg vekk fra majoriteten og styrke sin egen individuelle identitet.

Informant C fremmer at en annen grunn for at hun tatoverte seg var for det estetiske, at hun syntes det var som å ha kunst på kroppen. Alle de andre informantene fremmet at de tok egne tatoveringer fordi de syntes tatoveringer er kult. Informant L forteller at han ville ha tatoveringer på kroppen for å vise frem lidenskapene sine. Imens informant P tror at folk tatoverer deg delvis fordi tatoveringene har personlig verdi for dem. Det samme prinsippet er informant S inne på. Hun forteller at hun tror folk tatoverer seg for å føle seg mer hjemme i egen kropp:

«[...]At noen tar det bare fordi det er kult og at de føler seg mer som seg selv når man har fylt kroppen med litt mer tatoveringer, uansett om det betyr noe eller ikke. [...]»
(Informant J)

Selv om Vandebroeck har fremmet tatovering i et svært dårlig lys, åpner teorien for en mulig forklaring på hvorfor vi driver med slik over-investering (Vandebroeck, 2018, s. 184). Denne at vi tatoverer oss for å vise at vi skiller oss ut, og fremmer egen individualitet. Shilling mener dette, at vi styrker egen individualitet ved å markere oss med tatoveringer om viser hvem vi er og som er viktig for oss (Shilling, 2016, s. 13).

På den andre siden deler flere av informantene at de tror at folk tatoverer seg for å passe inn og/eller følge en trend. Informant L belyser akkurat dette når han forteller:

«Jeg tenker på kunst-vennene mine i Oslo, når en får en tatovering, så må liksom de andre få det også. Men det kommer veldig an på hvilke gruppe man er i. Disse gir jo hverandre tatoveringer på vors haha.» (Informant L)

Informanten fremmer at det ikke handler om å styrke et personlig selv slik som har blitt fremmet over, men heller å tatovere seg for å være en del av gjengen. Dette prinsippet fremmes av flere informanter. Informant J forteller forsker at hun fant seg selv tenker over samme funn, etter å ha observert dette over lengre tid:

«[...]for eksempel da jeg jobbet på utested, så møtte jeg jo flere hundre ungdommer i løpet av en kveld, og jeg så jo tatoveringene til alle sammen, så jeg husker jeg tenkte litt over det faktisk og det er spesielt gutter i den tjue- til tjuetrem-års alderen, tror jeg er veldig opptatt av å passe inn i den tatoveringsstilen – så jeg tror mange gjør det for å passe inn, spesielt i den alderen der, blant gutter. [...]» (Informant J)

Det er åpenbare fellestrekk mellom informant L og informant J sine erfaringer og inntrykk av tatoveringer som et verktøy for å passe inn. Begge erfarer at unge voksne gutter tatoverer seg for å passe inn i gjengen. Alle tatoverer seg med samme stil, som kalles patch sleeve. Patch tatoveringene som informantene snakker om er ofte ironiske og useriøse, og ikke har noen dyp verdi for eieren. Dette åpner øyne for et reelt kjønnsaspekt, hvor vi kan stille spørsmål om unge voksne menn er mer utsatt for tatoveringstrender enn kvinner. Det finnes fellestrekk mellom informant L og informant J som gjør at vi kan stille spørsmål ved om unge voksne gutter som tatoverer seg for å være en del av gjengen, eller følger en trend som de er spesielt utsatt for. Både informant L og informant J er fra Oslo, hvor disse inntrykkene ble synlig for informantene.

Både informant S, informant M, informant C og informant P (hvor to av disse er kvinner) mener at folk tatoverer seg fordi de synes det er kult eller fint . Disse informantene er fra forskjellige plasser i Nord-Norge, og nevner ikke den potensielt utsatte gruppa av unge voksne gutter som tatoverer seg full av småtatoveringer for å passe inn i gruppa. Denne observasjonen kan brukes som et visuelt bilde av det Bourdieu snakket om når han fremmet kroppsliggjøring av habitus (Bourdieu, 1995, s. 220). Bourdieu mener at smak og karakter er et produkt av ens sosiale rom (Bourdieu, 1995, ss. 218-220). Om informantene L og J var en del av et helt annet sosialt rom, enn informantene S, M, P og C kan dette forklare hvorfor

informantene sitter med ulike inntrykk. Når informant L og informant J snakker om trenden blant unge voksne gutter som tatoverer seg for å passe inn, kan dette være fordi denne trenden er smaken og karakteren i det sosiale rommet. De unge voksne mennene er plassert på samme sted, og er i samme aldergruppe. Informant L snakker om de unge voksne guttene som kunstnere, imens informant J snakker om dem som kollegier og klientell i utelivet. Det er en sannsynlighet at informant L og informant J snakker om samme sosiale rom (Bourdieu, 1995, ss. 218-220). I følge Vandebroeck trenger ikke de unge voksne mennene å tilhøre samme sosiale rom for å ha den samme smaken, karakteren og trenden (Vandebroeck, 2018, s. 22). Om de hører til i flere forskjellige sosiale rom som ikke er langt fra hverandre, kan de ennå bli utsatt for de samme betingelsene som skaper en trend i, eller på tvers av, sosiale rom (Vandebroeck, 2018, s. 22).

Informant P og informant M mener at det har mye med miljøet man er i, men at mange folk tatoverer seg for å følge trender i samfunnet. Informant M forteller at det kan handle om hvem man ser opp til, og vil forme seg etter:

«[...] noen tror jeg gjør det for at de syntes det er litt kult og kanskje noen de ser opp til gjør det og da gjør de også det.» (Informant M)

Det er åpenbart at informantene har delte meninger om hvorfor folk tatoverer seg. På den ene siden mener informantene at folk tatoverer seg for å vise frem og styrke sitt indre selv. Med tatoveringer som har dyp symbolsk verdi for dem, eller med motiv som reflekterer hvem de er, eller hva de liker. På den andre siden mener informantene at folk tatoverer seg for å følge trender i samfunnet, eller for å være en del av en sosial gruppe. Hakim fremmer verdier av å følge trender i sitt femte element for å øke egen erotisk kapital (Hakim, 2010, s. 501).

Informant J fremmer også at hun tror folk tatoverer seg for å være mer unik. Det kan tenkes at folk tatoverer seg av ulike grunner, med ulik hensikt. En annen potensiell forklaring er at det har blitt trendy å tatovere motiv som fremmer egen individualitet. På den måten kan folk tilfredsstillende personlige behov om å markere kroppen i personlige motiv, og vise andre hvem de er gjennom tatoveringene sine, samt bruke disse tatoveringene som en billett til sosial tilhørighet og sosialt uformelle medlemskap. At det ha blitt trendy å skille seg ut, og ved å skille seg ut, er man en del av et sosialt felleskap.

6.2 Kategori

I boka, «the body a very short introduction», presenterer Shilling tatoveringer som en kroppsmodifikasjon (Shilling, 2016, ss. 12-13). Han kategoriserer tatoveringer i samme gruppe som plastisk kirurgi (Shilling, 2016, ss. 12-13). Vandebroeck kategoriserer tatoveringer som kroppsmodifikasjoner, i likhet med Shilling (Vandebroeck, 2018, s. 184). Han kategoriserer tatoveringer i samme gruppe som piercinger (Vandebroeck, 2018, s. 184).

For å kartlegge vår persepsjon av tatoveringer, var jeg interessert i hva informantene i studien kategoriserte tatoveringer som. Alle informantene ble spurt med et åpent spørsmål, som: *hvis du måtte kategorisere tatoveringer som noe, hva hadde du kategorisert det som?* Alle informantene svarte det samme, uten å ha blitt nevnt noen alternativ eller forslag.

Informantene kategoriserte tatoveringer som kunst:

«Ja kroppskunst, det er jo det! Det er jo et kunstverk som en person har laga, og er veldig ofte designet til akkurat den personen som har den.» (Informant P)

Da informantene ble spurt om de ville kategorisere tatoveringer i samme kategori som piercinger og unaturlige hårfarger var ikke lenger informantene enstemmig. De var nå splittet om hva de mente. Informant S, informant J og informant P mente at tatoveringer og piercinger kunne kategoriseres i samme gruppe. Imens informant L, informant C og informant M mente at tatoveringer og piercinger ikke kunne kategoriseres i samme gruppe.

Informantene ble til snutt spurt om de ville kategorisere tatoveringer i samme kategori som plastisk kirurgi. Alle informantene svarte at de ikke ville plassere plastisk kirurgi og tatoveringer i samme kategori. Informant S mente at hun ikke ville kategorisere tatoveringer i plastisk kirurgi i samme kategori, men at hun tror at folk som har tatovert seg kan være mer åpne for å fikse seg (henviser til plastisk kirurgi) på andre måter. Informant L og informant P ville heller ikke kategorisere plastisk kirurgi og tatoveringer i samme gruppe, og fremmer at plastisk kirurgi er mer enn bare for å forandre utseende. Informant L forteller at plastisk kirurgi brukes for medisinske forhold. Informant P forteller at plastisk kirurgi kan for eksempel brukes til å korrigere utseende etter en ulykke. Informant M fremmer en veldig god visuell distinksjon mellom tatoveringer og plastisk kirurgi:

«Nei altså tatoveringer det får du jo for at du vil smykke ut, men plastisk kirurgi er liksom å forandre på noe. At dette er ikke bra nok, så det må jeg gjøre noe med. Når du tar en tatovering, så tar du den på det materialet du har, det lerretet du har, men med plastisk kirurgi så forandrer du det lerretet.» (Informant M)

Ingen av informantene kategoriserte tatoveringer som kroppsmodifikasjoner slik som Shilling og Vandebroeck (Shilling, 2016, ss. 12-13; Vandebroeck, 2018, ss. 184). Alle informantene var enige i at kunst var det mest riktige å kategorisere tatoveringer som. Informantene var uenige om de ville kategorisere tatoveringer i samme kategori som piercinger, slik som Vandebroeck presenterer (Vandebroeck, 2018, s. 184). Dog var alle informantene enige om å se bort ifra tatoveringer og plastisk kirurgi i samme kategori, slik som Shilling fremmer (Shilling, 2016, ss. 12-13). Vi kan derfor argumentere for at tatoveringer potensielt ikke lenger tilhører kroppsmodifikasjoner slik det tidligere er håndtert som i teoretisk forskning. Dog er kroppsmodifikasjoner en meget vid kategori som henviser til noen bevisste inngrep som skuer vekk fra den naturlige kroppen (Vandebroeck, 2018, s. 184). Vi kan derfor ikke benekte at tatoveringer tilhører kategorien som Shilling og Vandebroeck bruker. Mulig det er et skille mellom kategorisering av tatoveringer i teoretisk forskning og menneskers oppfatning av tatoveringers definisjon.

6.3 Sosioøkonomisk status

Under intervjuene ble informantene spurt ulike spørsmål om hva de tror mennesker tenker om folk med tatoveringer. Andre spørsmål var rettet mot om informantene mente at folk med tatoveringer ville stå svakere i ulike muligheter eller settinger. Noen spørsmål var dirkete, som da forskeren spurte om informantene trodde at folk med synlige tatoveringer stod dårligere til et jobbintervju enn folk uten tatoveringer, til tross for lik kvalifisering. Informantene fremmet bilder med mye av det samme mønsteret. At det er en tydelig korrelasjon mellom folk med tatoveringer og lavere sosioøkonomisk status. Dette skal forklares nærmere.

Flere av informantene skaper et tydelig inntrykk av at de tror folk med tatoveringer kommer dårligere ut i ansettelsesprosessen og for jobbmuligheter, enn mennesker uten tatoveringer.

Informant S, som er en erfaren tatovør, forteller at hun ikke har tatovert noen i ansiktet, og at det er en god grunn for dette:

«[...] Det er nok bare et ganske større sted enn å tatovere seg hvor som helst ellers. I ansiktet så blir det mer vanskelig å skjule det og den er jo i ansiktet og så, det kommer an på når man skal søke jobb og sånt, om jobb står først eller å se kul ut står først.» (Informant S)

I det direkte sitatet over indikerer informant S at folk med tatoveringer vil ha en ulempe i jobbsammenheng. Informant L forteller at moren hans var veldig opptatt av at han ikke skulle tatovere seg der han ikke kunne dekke de til, slik at han kunne skjule de for en potensiell arbeidsgiver. Informant P forteller det samme. Han forteller om datteren sin, som ønsket å tatovere seg på hendene, hvor han rådet henne om å tenke på arbeidsmulighetene for fremtiden:

«[...] for da er det ikke sikkert du får den jobben.» (Informant P)

Et viktig aspekt med disse tankene er hvor tatoveringene er plassert. Informantene blir rådet til, eller råder andre til, å ikke begrense arbeidsmuligheter ved å tatovere seg på et sted man ikke kan dekke de til. Informant S tror blant annet at mennesker mener at folk med tatoveringer fremstår som mindre profesjonell en folk uten tatoveringer. Informant M fremmer at tatoveringer passer ikke i jobber hvor man må være plettfri.

Forsker spør informantene om de tror folk med tatoveringer vil stå dårligere ut i et jobbintervju, enn folk uten tatoveringer, til tross for at kvalifikasjonene er den samme. Informant C og informant P mener at folk med tatoveringer står dårligere ut på en intervju. De andre informantene legger vekt på at det kommer helt an på hvilken type jobb det er snakk om. Her fremmes et tydelig mønster i de empiriske funnene. Informantene forteller at i et jobbintervju, vil det være en fordel å ha tatoveringer i noen yrker, imens det vil være en stor ulempe i andre. De yrkene som blir nevnt er svært bemerkelsesverdige.

Informant S mener at det kan være en fordel å ha tatoveringer, om jobben er TV-relatert. Hun mener at det vil være en ulempe å ha tatoveringer om er på jobbintervju for en advokatstilling, da man ikke vil bli tatt hundre prosent seriøst. Informant C mente at det kan være en fordel med tatoveringer om man er på et jobbintervju i et rocke-band, men at det vil være en ulempe i et jobbintervju for helse-relaterte yrker, da dette ikke er akseptert. Informant J

fremmer at en person med tatoveringer ville stått dårligere ut jobbintervju for å bli ansatt som lege, da de fleste ville stolt mer på personen uten tatoveringer i en legestilling. Hun forteller at en lege uten tatoveringer ville blitt tatt mer seriøst enn en lege med tatoveringer. Informant J fremmer at i et jobbintervju for å bli ansatt som søppelmann, ville en søker med tatoveringer stå sterkere enn en søker uten tatoveringer.

Informant P fremmer at han tror det ville vært en ulempe for en med tatoveringer i et jobbintervju for å bli lege, eller andre helseyrker. Han forteller at det kan være en fordel med tatoveringer i yrker som å kjøre gravemaskin, slakter og truckfører. Informant M tror det kunne vært en fordel for mennesker med tatoveringer i kreative yrker, som kunst, fremfor de uten tatoveringer. Hun fremmer at folk med tatoveringer vil ha en ulempe i jobbintervju for private næringer, hvor man er nødt til å være mer formell. Informant L mener at det vil være en ulempe med tatoveringer om man skal jobbe som barnehage-onkel, da man er nødt til å være pålitelig i en slik rolle.

Informantene viser oss et veldig interessant skille mellom yrkene hvor folk med og uten tatoveringer hadde hatt en fordel. Som samfunnsforsker ser man fort en korrelasjon mellom noen typer yrker og folk med synlige tatoveringer. Da snakk om yrkesfag eller kreative yrker. Det ble skapt et bilde av at folk med synlige tatoveringer vil tilhørte lavere sosial klasse basert på utdanning og sosioøkonomisk status. En teori som kan styrke dette empiriske funnet er Bourdieus teori om habitus (Bourdieu, 1995, ss. 21-26). Spesielt måten han beskriver habitus som en kroppslig-gjøring av vaner, trender og normer i hans verk «Distinksjonen» (Bourdieu, 1995, ss. 21-26). Om individer fra samme sosiale klasse internaliserer de samme kroppslige trender og normer, vil det kunne forklare hvorfor vi assosierer tatoverte individer med spesifikke klasser (Bourdieu, 1995, ss. 21-26). Det vil gi mening, da barn som vokser opp i de ulike klassene vil ha en bevisst ulik og habituspåvirket tilnærming til tatoveringer, spesielt knyttet til yrkesmuligheter. Det kan forklare hvorfor mennesker med tatoveringer vil ha en fordel i jobbmuligheter når det gjelder yrker som søppelmann, gravemaskinfører, slakter og truckfører, samt i kreative yrker som i TV, rockeband og kunstykker, som er yrker vi ofte forbinder med arbeiderklassen. Det samme funker for de uten tatoveringer, som har en fordel i jobbmuligheter som helseyrker, private næringer, advokat og lege.

I empirien fremmer informantene flere yrker knyttet spesifikt til om de med, og de uten tatoveringer. Da dette empiriske studiet har et stødig fotfeste i kroppssosiologien, kan det ikke unngås å trekke noen paralleller til Vandebroecks verk: *Distinctions in the Flesh* (Vandebroeck, 2018). Vandebroeck fremmer flere kvantitative studier hvor informantene skal koble ulike kroppsfasonger til klasse, utdanning og yrke (Vandebroeck, 2018, s. 245). Kroppsfasongene gikk utifra kroppsmasse og vekt (Vandebroeck, 2018, s. 245). Studiet viste blant annet at folk assosierte større kropper med lavere utdanning, lavere sosial klasse og yrker som blant annet manuell arbeider (Vandebroeck, 2018, s. 245). Studiet som Vandebroeck fremmer, fant korrelasjoner mellom individers utseende og deres sosioøkonomiske status og kan sammenlignes med egne empiriske funn (Vandebroeck, 2018, s. 245). Ved å bruke Vandebroecks teori, ser vi at informantene knytter tatoveringer til spesifikke yrker. En korrelasjon mellom yrke og tatoveringer kan si noe om det sosiale rommet disse tilhører. Vi kan tenke oss i sosiale rom, hvor folk jobber som leger og advokater, er tatoveringer ikke en normalisert trend, kanskje heller tvert imot. Sosiale rom hvor truckførere og søppelarbeidere hører til, kan tatoveringstrender og normalisering av tatoveringer være til stede.

Det andre aspektet som viste seg i empirien var hvordan flere av informantene beskrev personlighetstrekk som troverdig og pålitelig i en uoverensstemmelse med folk med tatoveringer. Det ble for eksempel indikert av informant L, at folk tror det vil være problematisk for en med tatoveringer å jobbe med barn, fordi man i slike jobber er man nødt til å være pålitelig. Informant L mente at folk generelt vil stole mer på en lege uten synligere tatoveringer, enn med. Det ble i tillegg satt et tydelig skille av informant J mellom å jobbe som selger i en kleskjede som Carlings, hvor informanten mente det var et pluss å ha tatoveringer. Og å jobbe som selger på Dressmann, hvor tatoveringer fremmes som en ulempe. Ord som «formell» ble brukt for folk uten synlige tatoveringer under flere intervju.

Det er ikke første gang det har blitt dratt linjer mellom tatoverte folk og personlighetstrekk. I en studie fra 2012 ble det undersøkt om folk med tatoveringer har noen felles personlighetstrekk i motsetning til folk uten tatoveringer (Swami, 2012). Studien fant at individer med tatoveringer var mer ekstroverte, mindre pålitelige, mer ute etter spenning, opptatt av å være mer unik og mer tilbøyelig for uforpliktete seksuelle forhold (Swami, 2012). De samme parallellene fremmes i avisartikkelen fra dagbladet, hvor spesialist i

arbeids- og organisasjonspsykologi Rudi Myrvang fremmer at fordommer mot tatoveringer møtes ofte hvor kunder vil ha stabilitet og forutsigbarhet, som på et lege – eller advokatkontor (Lindtner, 2022). Det er veldig interessant at akkurat disse yrkene kom frem i empirien. Myrvang forteller at om han derimot skulle kjøpe denim jeans, ville han hatt tiltro til en person med synlige tatoveringer, for da tenker han «Dette kan de» (Lindtner, 2022).

6.4 Skjulte symbol

I intervjuene spurte jeg informantene om de visste om noen tatoveringer som har et bestemt symbol, som hat blitt større enn bare symbolet i seg selv. Informantene delte mye interessant data om slike tatoveringer. Disse fremmer en slags eksklusivitet, da disse tatoveringene har skjulte symbol som bare noen medlemmer av samfunnet vil forså. Det blir som et eksklusivt språk for mennesker som «skjønner» hva motivet markert permanent på kroppen handler om. Informantene kommer med flere eksempler.

Informant L forteller om noen som har fått tatovert en diamant på håndleddet, hvor dette skal bety at man er prostituert. Det lille symbolet av en diamant på håndleddet, vil derfor kunne vise til samtlige, kanskje i spesifikke miljø, at eieren av tatoveringen er prostituert. Om dette stemmer, er det akkurat slik Shilling beskrev det da han snakker om pimpere som markerer sine prostituerte (Shilling, 2016, s. 91). Det er interessant og se hvem som er i mottakergruppen for slike tatoveringer, vil det være andre som er i samme posisjon, eller er det for å markere tilhørighet. Informant L never også tatovering av en dråpe på øyet, som ryktes å symbolisere at man har vært i fengsel eller å da drept noen (Dictionary.com, 2018).

Både informant J og informant C informerer forsker om et simpelt motiv med et dypt symbol. Informant J forteller at motivet av et semikolon representerer at man har forsøkt å ta selvmord, eller at man kjenner noen som har forsøkt eller lyktes i å ta selvmord. Informant C forteller det samme, hvor hun forklarer at semikolon symboliserer at en selv eller noen man kjenner hat tatt livet sitt, eller at man sliter. Informant C forteller om et annen motiv som hun er nødt til å tegne for forsker, hvor det ser ut som et halvt hjerte, og en flamme (se figur nr. 2). Dette symbolet betyr at man sliter med, eller har slitt med en spiseforstyrrelse. Informant C forteller at motivet av en sommerfugl kan ha samme betydning. Informant J forteller om et motiv hun mener har blitt veldig kjent for å symbolisere et annet mørkt tema. Hun forteller at

motivet av Medusa, den greske gudinnen, har blitt et symbol for de som har vært utsatt for voldtekt.

«[...] Jeg vet jo også, jeg har ikke den tatoveringen selv, men jeg vet jo for eksempel om medusa-tatoveringen, er jo veldig vanlig for de som har blitt voldtatt for eksempel, å ta. Og det tror jeg fort kan bli et sterkt symbol for mange.» (Informant J)

De motivene som er nevnt i avsnittet over virker å ha symbolikk som representerer dårlig psykisk helse, og traumatiske opplevelser. Informant J forteller at flere av disse er synliggjort via media, og at dette funker som en trend. Slik som med alt annet, kan vi se for oss at media samler mennesker med samme interesser på tvers av kloden. En mulighet til opphav av disse skjulte symbolene, kan være å trekke seg til andre som har vært igjennom det samme. Shilling var opptatt av at vi tatoverte det som var viktig for oss, som viktige hendelser (Shilling, 2016, ss. 12-13). Det kan forklare hvorfor flere tar tatovering av det samme symbolet, da media viser at det symboliserer noe spesifikt man selv har vært igjennom.

Et annet viktig aspekt er det som blir beskrevet i artikkelen fra kapittel 2.2, hvor de innad i MC miljøet har sine tatoveringer med skjulte symbol (Sørensen, Jeppesen, & Hjort, 2018). Kanskje individer med motiver som er nevnt i avsnittet over, ønsker å skape en slags tilhørighet mellom individer med samme utfordringer eller historie, slik som i MC-miljøet fremmet i artikkelen (Sørensen, Jeppesen, & Hjort, 2018). Shilling nevner noe av det samme, når han snakker om noen samfunn hvor de bruker tatoveringer som symboler på tilhørighet (Shilling, 2016, s. 91). Tatoveringene kan brukes som kollektivt medlemskap (Shilling, 2016, s. 91). Sjømannstatoveringer brukes også til å vise tilhørighet, hvor de som har disse, har opplevd noe av den samme reisen (Nordli, 2012). Tatoveringene får derfor sitt egne interne språk (Nordli, 2012). Det sier mye om dem, og hvilket liv de har hatt. Litt senere var det punkere og unge opprøre, som brukte tatoveringer som et middel til å fremme politiske og personlige holdninger (Gjersvik, 2013). Tatoveringer blir brukt til å knytte folk sammen på bakgrunn av opplevelser, holdninger og verdier. Det kan derfor gi mening hvordan disse trendene med skjulte symboler har fått fotfeste. Om det informantene forteller stemmer, kan tatoveringer med slike symbolske verdier være skjulte for dem som ikke hører til i gruppa, eller som kan relatere til symbolikken bak tatoveringene. Derav kan tatoveringer ha skjulte symbol, som et eget språk som bare noen vil forstå.

6.5 Trend og stil

Informant S som er en erfaren tatovør forteller at tatoveringsmotivene er veldig trend-belagt, og at folk kommer å får tatovert det som er akseptert og kult å ta. Hun forteller at det dukker stadig opp nye trender, og at det gjennom tidene har vært mange forskjellige tatoveringsstiler, slik som med klær. Tiden går videre, men stilene blir igjen. Det er mange i dag som tatoverer seg på den tradisjonelle måten eller med old school stilen. Tidligere trender har gått mye i evighetstegn og evighetstegn med fugler og fjær som flyr ut av den. Stjerner har det vært sykt mye av, og barnenavn og dødsdatoer, som folk ennå tar. Informant S ser at det har blitt mer trendy for jenter å tatovere seg på armene, noe hun som oftest bare så hos menn før. I dag sier hun det er ca like mange kvinner og menn som tatoverer seg på armene. Det gir mening at trender som barnenavn og dødsdatoer har ifølge informant S holdt seg en stund. Slik som Shilling fremmer det, er det viktig å markere det som betyr mye for oss, eller viktige hendelser i livene våre (Shilling, 2016, s. 13).

Det er viktig å skille mellom trend og stil. Slik som det er fremmet i oppgaven er en trend ofte et motiv folk tar mye av, eller har tatt mye av i en periode. En tatoveringsstil, er tatoveringer som deler flere av de samme elementene og har noen betingelser for å kunne høre til den stilen. Dog kan disse to begrepene gå litt inn i hverandre, når de ofte kan bli blandet eller brukt om hverandre av informanter eller presentert media (kap. 2)

Informant L fremmer at han tror mange tar sterke symboler i dag, uten å vite hva de virkelig betyr. Han tror at det er viktig for mange å ligge foran trendene. Informant L forteller at det nå er veldig trendy med simple tatoveringer, ofte med morsomme eller ironiske motiver. Dette skal vise at man er en fri skjel og for å ikke ta ting for seriøst når man har et ironisk og uperfekt motiv permanent på kroppen.

«Du har den stilen med veldig enkle tatoveringer, det er jo en sånn populær en med et romskip som plukker opp en alien, og at linjene er litt sånn kronglete, men jeg assosierer de med at man er litt mer sånn fri sjel, fordi man vil ha noe uperfekt på kroppen.» (Informant L)

Informant L sier at denne simple stilen står i tydelig motsetning til tidligere stiler, som er mer gjennomført. Informant J forteller noe av det samme. Hun sier at det ikke lenger er vanlig å dekke ryggen med store tatoveringer, men at det har blitt trendy med patch-sleeve. Informant J beskriver patch-sleeve som flere små tatoveringer, som dekker hele armen. En forklaring på

hvorfor folk er påvirket av trender i så stor grad, er ønske om å øke egen erotisk kapital (Hakim, 2010, s. 501). Hun mener at vi følger trender for å styrke andres inntrykk av oss selv (Hakim, 2010, s. 501).

Informant J forteller at det har blitt trendy å tatovere seg, da det viser mer av egen identitet, og at hun selv har det hun kaller for blomster-stil. Hun beskriver dette som enkle linjer uten noen bruk av skygger, med motiver av blomster. Hun forteller at denne stilen er veldig vanlig for jenter på hennes alder (ung voksen). Informant J forteller at den mest populære stilen for gutter er patch-sleeve, spesielt for gutter mellom 20-25 år. Trenden som informant J mener er på vei tilbake er nittitalls-stilen, som har gjort en comeback i klestrender. Hun sier at nittitalls-trender som tramp-stamp har sneket seg tilbake.

«Ja, det er akkurat som klesstilen har jo... Klesstilen fra starten av 2000-tallet har jo kommet veldig tilbake i min generasjon, så nå begynner jo den tramp-stamp-tatoveringsstilen også å komme.. snike seg inn.» (Informant J).

Denne trenden syntes også godt i media, som vises i artikkelen *Gammel tatoveringstrend får nytt liv: «Tramp stamp» er tilbake*, presentert i kapittel 2.3 (Fidjestad, 2022).

Informant J går videre med å fortelle at hennes generasjon ofte hater på klokke-stilen som ofte menn i 30-40 års alderen har. Informant C har samme oppfatning. Hun forteller at motiver som klokker, løver og barskog på over – og underarmen er basic og klisje.

Informant M forteller at hun tror det har blitt mer trendy å vise tatoveringene sine frem, fremfor å dekke de til som var mer vanlig før. Erfarne tatovører Stubberud og Villarama, fra artikkelen fremmet i kapittel 2.3, deler samme oppfatning (Fidjestad, 2022). De mener at tatoveringer har blitt mer trendy, og at folk derfor viser disse mye mer frem enn før (Fidjestad, 2022).

6.6 Stereotypier

Informantene ble spurt om de tror det ennå henger igjen noen stereotypiske holdninger mot mennesker med tatoveringer. Informant M forteller at det for femten år siden var bare folk

som tatoverte seg i fylla eller som var kriminelle som hadde tatoveringer. Hun mener at dette inntrykket henger igjen.

«Nei jeg tror det at de blir satt i en bås og folk er litt tvilsomme. At de skal man ikke stole helt på og. Jeg tror at fremdeles er mange som går i den fella. At her er det personer som man skal passe seg litt for.» (Informant M)

Alle informantene forteller at de har inntrykk av at det ennå henger en del stereotypier over folk med tatoveringer. Informant J, informant L og informant C deler at folk, ofte eldre, ennå assosierer folk med tatoveringer med avvikende grupper i samfunnet. Informant J forteller at mange har dårlig syn på tatoveringer, farget hår og piercinger, da dette kan assosieres med dårlig psykisk helse. Hun beskriver en kvinne med tatoveringer på armen, med farget hår og piercinger, og at folk vil tenke at hun er problematisk, emo og vegansk. Hun tror de stereotypiske holdningene henger igjen da det før bare var menn i førtiåra, men skinnjakker og kjørte motorsykkel og røyka som hadde tatoveringer.

Informant L mener at folk med tatoveringer ennå blir stemplet som kriminelle. Han mener at det kommer av den eldre holdningen om å holde kroppen sin ren, da det bare var vanlig for fiskere og kriminelle som tatoverte seg. Informant C tror vi har blitt mer som punkere, samfunnsrebeller og sjømenn, da det var bare de som tatoverte seg før i tiden. Hun mener at det kommer av at vi har blitt mer individualistiske, så det er ikke like uvanlig å skille seg ut.

«Ja, men jeg mener ikke mer sånn at alle skal liksom protestere mot staten eller noe sånt, jeg mener bare at liksom vi ehh.. har jo et veldig annet tankesett nå enn det vi hadde før.. Nå tenker vi jo også mye mer individualistisk liksom, hvor det er viktig med også hva vi bryr oss om sjøl, sånn sett.» (Informant C)

Informant S, som er en erfaren tatovør mener at det ennå er fordommer mot tatoverte folk. Hun forteller at disse er ofte de mest misforståtte folka, hvor de fremstår tøffe, harde og skumle, men egentlig er bare vanlige folk. Hun forteller at eldre tror med en gang at tatoverte folk er pøbler, spesielt når det er veldig synlige tatoveringer som i ansiktet eller store tatoveringer på armene. Informant S mener at folk tror at folk er useriøse. Hun tenker på bikere, som ser store og skumle ut med tatoveringene sine, men som egentlig bare en koselige bamseser.

Det er tydelig at informantene sitter med inntrykk av at det ennå er negative stereotyper knyttet til tatoveringer. Flere av informantene mener at dette henger igjen fra gammelt av, hvor flere nevner at egne besteforeldre er imot at barnebarna sine tatoverer seg. På den tiden, forteller informantene at det bare var pøbler, sjømenn, pønkere, samfunnsrebeller og bikere som tatoverte seg, og har derfor fått et dårlig rykte. Dette viser seg å være stødige inntrykk ifølge Gjersvik, som forteller samme historie i tidsskriftet for den norske legeforening (Gjersvik, 2013).

Det får Vandebroecks teori til å virke relevant, da det bare er såkalte avvikere som tatoverte seg (Vandebroeck, 2018, s. 184). Det var de som ikke var en del av bildet av den kontrollerte kroppen (Vandebroeck, 2018, s. 184). De som tatoverte seg, var de som var utenfor majoritetssamfunnet (Vandebroeck, 2018). Disse menneskene manglet ifølge Vandebroeck substans og måtte gjøre en over-investering for å gjøre opp for det som manglet innvendig (Vandebroeck, 2018, s. 184). Den naturlige kroppen som Vandebroeck setter som en strebende standard, vi ikke være i overenstemmelse med tatoverte kropper (Vandebroeck, 2018, s. 184).

Om informantenes inntrykk stemmer overens med resten av befolkningen, ville Vandebroecks forskning på den tatoverte kroppen være relevant, spesielt for den eldre banden (Vandebroeck, 2018, s. 184). Vi kan også argumentere for at Vandebroecks teori er på vei til å bli utdatert, da informantene forteller at de nyere generasjonene er mer mottakelig mot tatoveringer, og at de negative stereotypiene ofte ligger hos eldre (Vandebroeck, 2018, s. 184). Det kan være vanskelig å riste av seg stereotypiske holdninger, til tross for at samfunnet forandrer seg. Dog er det ennå mange subkulturer som bruker mye tatoveringer, for eksempel dagens MC-miljø som bruker tatoveringer for å vise sin tilhørighet (Sørensen, Jeppesen, & Hjort, 2018).

6.6.1 Kan vi si noe om folk med tatoveringer?

Informant C forteller at vi legger folk i grupper hele tiden, som forteller oss om dem. Hun forteller at om man ser noen med spesifikke trekk, kan man for eksempel tenke at denne personen er en rusmisbruker. Informant C forteller videre at ens tatoveringer kan fortelle folk rundt hva en liker. Har man for eksempel en tatovering av et motiv fra Ringenes Herre, kan

man fort tro at man liker den filmen eller sånne type filmer. Informant L forteller det samme, at tatoveringene hans forteller folk hva han liker.

Informant L forteller at det kan være en forskjell på hvilke inntrykk man får av folk, på bakgrunn av hvordan tatovering man har. Om man har tatoveringer av ting som er viktig for eieren, så kan det si noe om han eller henne. Om man har tatoveringer av ting som ikke betyr noe særlig, forteller dette at man er en fri sjel forteller informant L. Han forteller videre at disse menneskene har mer tendens til å drive med musikk og kunst. Informant C forteller at man kan se at noen er basic eller kjedelig om de har tatoveringer som alle andre har, som klokke stil og løve stil. Hun forteller at hun tror hun hadde blitt oppfattet ulikt av folk rundt seg om hun hadde vist frem, eller dekket til egne tatoveringer.

Informant S forteller at de med tatoveringer ofte har lyst til å se tøffere ut, og at dette slå litt feil vei.

«[...] jeg tror at om du ser et bilde av en person som er veldig tatovert, så får man ofte et inntrykk av at de kanskje er en høylytt og en mye. En person som tar mye plass. Man kan kanskje si at man har et bråkete utseende for å si det sånn. At det er en person som snakker høyt og ikke er redd for å si ifra og, men man er jo egentlig bare helt normale folk, men med tatoveringer.» (Informant S)

Vi er raske med å forhåndsdømme folk med tatoveringer, sier informant P. Ser man en person med tatoveringer av dødninghoder, dømmer vi disse veldig fort. Informant P nevner også hakekors, dog er dette et direkte symbol på politiske og personlige verdier, som sier mye om en person. Han forteller til slutt at om man har tatoveringer som er rosa og fargerikt av blomster og slikt, så viser det at du er en mild person.

Informant S og informant J ble spurt om de tror folk med tatoveringer er mindre ambisiøse, og profesjonelle enn folk uten tatoveringer. Begge mente at folk med tatoveringer var like ambisiøse og profesjonell som folk uten tatoveringer. Dog forteller begge informantene i andre deler av intervjuene at de tror andre folk ville sagt at folk med tatoveringer er mindre profesjonell og ambisiøs enn folk uten tatoveringer. Videre ble informant L, informant C og informant P spurt om de trodde tatoverte folk var mindre troverdige enn folk uten tatoveringer. Informantene var enige om at tatoverte folk var like troverdige som folk uten

tatoveringer. Informant S tror at folk med tatoveringer er mer impulsive, da de åpenbart ikke er redde for å skaffe noe permanent på kroppen sin.

6.7 Tatoveringer som et redskap for utseende

I intervjustudien ble informantene spurt om de finner tatoveringer attraktivt, og om det hadde vært en «dealbreaker» hos en potensiell partner. Med dealbreaker mener jeg at tatoveringer hadde vært en avgjørende faktor for å se bort ifra en potensiell partner.

Alle informantene fant tatoveringer svært attraktivt, bortsett fra informant M som syntes at det ikke er noe særlig for henne:

«Tjaa. Jeg vet ærlig talt ikke. Jeg har jo ikke fått noe sånn: «wow». Jeg kan jo syntes at en tatovering er fin, men nei.» (Informant M)

Informant M er derimot enig med resten av informantene om at tatoveringer ikke er en dealbreaker. Hun forteller at om man liker noen, så har det ikke noe å si. De andre informantene syntes at en potensiell partner med tatoveringer er et pluss, men at det ikke hadde vært en dealbreaker om en potensiell partner ikke hadde tatoveringer.

Catherine Hakim mener at vi følger trender for å se bra ut for andre (Hakim, 2010, s. 501). Empirien viser tydelig at det har blitt mer trendy med tatoveringer, da informantene forteller at flere viser tatoveringene frem og tatoverer seg på steder hvor man ikke kan skjule dem. Det er også et sterkt inntrykk av at mange flere tatoverer seg nå enn før. Det samme inntrykket finner vi i samfunnsmedia, da tatovører Stubberud og Villarama fremmer samme inntrykk (Fidjestad, 2022).

I teorien om erotisk kapital, fremmes det i det femte elementet at vi bruker ulike midler for å vise oss selv på den mest ettertraktede måten (Hakim, 2010, ss. 500-501). De er de midlene vi bruker for å vise verden hvem vi er (Hakim, 2010, s. 501). Samtidig som at vi skal passe inn. Tatoveringer er ifølge Shilling et middel for å vise folk hvem vi er (Shilling, 2016, s. 13). Det samme inntrykket gjenspeiles i empirien, at tatoveringer brukes for å fortelle hva en liker, eller det som er viktige for en. De fleste av informantene fant tatoveringer svært attraktivt på seg selv og andre. Vi kan argumenter for at tatoveringer kan brukes som et middel for å styrke

egen erotiske kapital (Hakim, 2010, s. 501). Ikke bare fant informantene at tatoveringer var svært attraktivt, men de er også ettertraktet, når flere tatoverer seg enn før, spesielt på synlige steder (Fidjestad, 2022). Siden tatoveringer har blitt så trendy som det har blitt i dag, kan vi stille et kritisk blikk til Hakims teori om erotisk kapital, når hun velger å ikke nevne tatoveringer som et redskap for å styrke erotisk kapital i vestlige samfunn (Hakim, 2010, s. 500).

Vi kan ennå bruke Hakims teori for å bevise hvor viktig tatoveringer kan være for ens erotiske kapital. I det femte elementet, snakker Hakim om ytre grep man tar for å følge trender (Hakim, 2010, s. 501). Her snakker hun om å bruke riktig sminke, riktige klær, smykker og hår som styres av trendene (Hakim, 2010, s. 501). Tatoveringer vises også på kroppen vår, spesielt nå, hvor det har blitt vanlig å vise de frem (Fidjestad, 2022). De er også veldig trend-belagt, slik som fremmes i både empiri og i samfunnsmedier (Fidjestad, 2022).

En mulig grunn til at Hakim ikke nevner tatoveringer i sitt femte element, kan være alderen på studien (Hakim, 2010, s. 500). I empirien forteller flere informanter at det har blitt mye mer vanlig med tatoveringer, spesielt på armene de siste åra. Kanskje ikke tatoveringer var like relevant for 14 år siden. Om teorien om erotisk kapital hadde blitt publisert i dag, ville det vært relevant og inkludere tatoveringer som et redskap til å styrke ens erotiske kapital.

7 Resultater

I dette kapittelet vil jeg fremme resultatene fra studien. Som en oppsummering av analysen, vil jeg fremme funn som er relevant, med hensikt av å svare på oppgavens forskningsspørsmål.

7.1 Hvorfor tatoverer vi oss og hvilken betydning har tatoveringene for oss?

I empirien fremmes tatoveringer som et middel for å markere noe som er viktig for oss. De symboliserer viktige hendelser i livet vårt, eller personlige verdier eller holdninger. Flere av informantene hadde dype og personlige historier bak tatoveringene sine. Empirien viser at tatoveringer kan bety mye for oss, og at det er viktig å få de permanent på kroppen.

Tatoveringer har derfor stor verdi for oss, da de gjenspeiler hvem vi er på innsiden. Chris Shilling skriver det samme, at vi tatoverer oss for å gi andre et inntrykk av hvem vi er (Shilling, 2016, s. 13).

Tatoveringer trenger ikke å ha en dyp symbolikk for å bety mye for folk. I empirien viste det seg at flere hadde tatoveringer uten noen dyp betydning. Disse var motiver av ting som informanten likte. Selv om disse tatoveringene ikke forteller om en persons dypeste tanker og følelser, forteller det fortsatt noe om hvem man er. Tatoveringer er derfor viktig for ens indre, ved å markere viktig og meningsfulle motiver på kroppen. De er også for viktig for at eieren skal skape et inntrykk av hvem de er for andre.

Empirien viste også at vi tatoverer oss fordi det har blitt en enorm samfunnstrend. Det samme inntrykket hadde tatovørene Stubberud og Villarama, da de fremmer at det har blitt meget populært å tatoverte seg, spesielt i ansiktet, halsen og på hendene (Fidjestad, 2022). Ifølge Dieter Vandebroeck er det mot majoritets-trenden å tatovere seg (Vandebroeck, 2018, s. 184). Tatoveringer assosieres derfor som et middel for de som ønsker å skille seg ut (Vandebroeck, 2018, s. 184). I empirien forteller noen av informantene at det har blitt trendy å skille seg ut. Ifølge Hakim følger vi trender for å styrke egen erotisk kapital (Hakim, 2010, s. 501).

Hvilke trender som berører oss, kan potensielt være determinert av ens habitus (Bourdieu, 1995, ss. 218-220). Denne tanken kom frem i empirien, da flere informanter snakket en gruppe med unge voksne menn, bosatt i Oslo, opptatt av kunst og jobbet på utested. Informantene fremmet den samme trenden, at alle disse mennene hadde patch sleeve, ofte med ironiske motiv som ikke har noen dyp verdi for eieren. Disse unge mennene kan tilhøre samme sosiale rom, og blir derfor styrt av de samme trendene (Bourdieu, 1995, ss. 218-220).

Vi tatoverer oss for oss selv, for å markere viktige og personlige hendelser og verdier. Vi gjør det også for å forme et bilde av oss selv for andre rundt oss. En annen grunn til at folk tatoverer seg er for å følge samfunnstrender, noen av disse kan være determinert av ens sosiale rom.

7.2 Hvilke stereotyper er ennå knyttet til tatoveringer?

For informantene var det tydelige inntrykk av at det ennå var mye stereotyper rettet mot folk med tatoveringer. Disse stereotypiske inntrykkene er ofte negativt ladde, som gjør at mange ennå ser tatoverte mennesker i dårlig. Dette skal ifølge flere informanter spesielt gjelde for eldre. De stereotypiene som informantene fremmer, er at folk med tatoveringer ikke er helt til å stole på. At det er mennesker man skal passe seg litt for. Det er mennesker som ofte bli assosiert med dårlig psykisk helse. Folk kan tro at mennesker med tatoveringer er useriøse og skumle. At folk med tatoveringer er kriminelle og samfunnsrebeller.

Informantene forteller at disse stereotypiene ennå er aktive, til tross for at man trolig ikke vil finne en korrelasjon mellom påstandene og folk med tatoveringer. De forteller at dette kommer av gammelt av, fra ville sjømenn og skumle bikere. Dette blir forsvart i tidsskriftet for den norske legeförening, som forklarer at det bare var sjømenn og reisende som tatoverte seg på 40-50 tallet (Gjersvik, 2013). Tatoveringer ble senere assosiert med andre upopulære grupper som bikere, punkere og samfunns-opprørere på 80-tallet (Gjersvik, 2013).

Å skygge vekk fra den naturlige kroppen, var ifølge Vandebroeck bare noe avvikere gjorde (Vandebroeck, 2018, s. 184). Det vil si at tatoverte kropper er avvikende kropper.

Vandebroeck fremmer også at de som tatoverer seg mangler substans. Og at disse var nødt til å over-investere for å gjøre opp for det som manglet inni seg (Vandebroeck, 2018, s. 184).

Det kan forklare hvorfor mennesker ofte bærer fordommer mot tatoverte folk. Ikke bare fordi tatoveringer har historisk blitt brukt av upopulære grupper i samfunnet, men også fordi de faller utenfor Vandebroecks syn på samfunnsmessig kropps-kontroll (Vandebroeck, 2018, s. 184). Da de faller utenfor majoritetens naturlige kropp, og må over-investere for noe som mangler innvendig (Vandebroeck, 2018, s. 184). Det er derfor ikke uforståelig hvorfor vi assosierer tatoveringer med upopulære grupper, eller negative personlighetstrekk.

Det kan være vanskelig å skille mellom folk, når tatoveringer ennå blir brukt av upopulære grupper som ofte er assosiert med ulike fordommer, som MC-miljøet (Sørensen, Jeppesen, & Hjort, 2018).

7.3 Har tatoveringer et eget språk?

Da sjømenn reiste av gårde i etterkrigstiden, kom de fleste av dem tilbake med en tatovering eller to (Nordli, 2012). De symboliserte et felleskap ved å vise at eieren har vært på reise, som knytter folk med samme historie til hverandre (Nordli, 2012). Det samme gjaldt for punkere og unge opprørere, som brukte tatoveringer for å vise politiske og personlige holdninger og verdier (Gjersvik, 2013). Tatoveringer kan brukes som et symbol på tilhørighet (Shilling, 2016, s. 13). Tatoveringer kan binde oss sammen med andre folk med samme holdning, historie eller utfordring i livet. Det kan skape symbolsk verdi som er uforståelig for andre folk utenfor.

Dette gjenspeiler seg i empirien, da informantene kom med flere eksempler på såkalte skjulte symbol. Informantene forteller at motiver får indirekte betydninger, som flere får med seg, spesielt de innad i de relevante miljøene. De forteller om motivet av medusa, som symboliserer å bli voldtatt, eller av semikolon, som representerer at man eller noen man kjenner har tatt selvmord eller hatt selvmordsforsøk. Det er også blitt laget et symbol som ser ut som et halvt hjerte, halvt flamme, som symboliserer at man har slitt med, eller sliter med spiseforstyrrelse. Om det informantene sier stemmes, spres disse på media. Som kan bidra til at disse blir mer eksklusive, da vi kan se for oss at medier ofte retter seg etter personens interesser.

Det finner motiver som folk har tatovert på kroppen som symboliserer mørke eller vanskelige utfordringer eller hendelser. Disse er tatoveringer som flere vil forstå hva symbolet bak motivet er for eieren, til tross for at motivet har en indirekte betydning. Tatoveringer kan derfor å ha et eget språk, som bare noen kan forstå.

7.4 Hvordan vil vi kategorisere tatoveringer?

Som presentert i kapittel 3 fremmer Chris Shilling i boka *The body*, at tatoveringer faller under det han kaller for kroppsmodifikasjoner (Shilling, 2016, ss. 12-13). Tatoveringer deler ifølge Shilling kategori med plastisk kirurgi, og forklarer dette som inngrep på kroppen (Shilling, 2016). Dieter Vandebroek kategoriserer tatoveringer i samme gruppe som Shilling, og kaller tatoveringer for kroppsmodifikasjoner (Vandebroek, 2018, s. 184). Vandebroek

kategoriserer tatoveringer i samme gruppe som piercinger, og kaller dette for over-investering av kroppen (Vandebroeck, 2018, s. 184).

Informantene våre var ikke enig i teoretikerne da de ble bedt om å kategorisere tatoveringer. Alle informantene var enig i at tatoveringer burde kategoriseres som kunst. Informantene så også bort ifra at tatoveringer kan kategoriseres i samme gruppe som plastisk kirurgi slik som Shilling. De grunnet dette med at tatoveringer var et kunstnerisk uttrykk, imens plastisk kirurgi var medisinsk. Informantene var splittet på om tatoveringer delte kategori med piercinger, slik som Vandebroeck hadde fremmet det. Dette fordi noen mente at både tatoveringer og piercinger begge var måter å utrykke seg på. Det som skilte de var den tanken at tatoveringer er permanent, imens piercinger og unaturlige hårfager, kan man alltså reversere.

Vi kan argumentere for å lene oss vekk fra å bruke kroppsmodifikasjoner som kategorisering av tatoveringer, i favør for kunst-definisjonen. Dog er kunst et vidt begrep å bruke upolert i teoretisk forskning. Shilling og Vandebroeck kategorisering av tatoveringer som kroppsmodifikasjoner vil derfor stå i teoretisk forskning (Shilling, 2016, ss. 12-13; Vandebroeck, 2018, ss. 184). Tatoveringer kan av allmenheten likevel bli kategorisert som kunst.

7.5 Hvordan gjenspeiles dagens persepsjon av tatoveringer i arbeidslivet?

De empiriske funnene fremmer at folk er bevisste på å ikke tatovere seg på synlige steder som ikke kan dekkes til, da dette kan ødelegge for muligheter i arbeidslivet. Dette fremmes også i samfunnsmedia, når tatovørene Stubberud og Villarama råder folk til å tenke seg godt om, før man tatoverer seg i ansiktet, nakke, hender og fingre (Fidjestad, 2022). Empirien fremmer at synlige tatoveringer kan stå i veien for spesifikke muligheter, spesielt snakk om jobbintervju.

Myrvang, som er spesialist i arbeids- og organisasjonspsykologi, forteller at dette handler om fordommer (Lindtner, 2022). Det kan være lett for en arbeidsgiver å stille en kandidat uten tatoveringer i favør, fremfor en kandidat med tatoveringer, da det ennå er mye fordommer og stereotypier knyttet til folk med tatoveringer (Lindtner, 2022). Dette ble vist flere ganger i empirien, hvor informantene kom med eksempler som at det kan være vanskelig for en med tatoveringer å få jobb som barnehagearbeider, da man er nødt til å være pålitelig. Eller at en

lege med tatoveringer hadde blitt tatt mindre seriøst, enn en lege uten tatoveringer, og at man kan stole mer på en lege uten tatoveringer, enn en lege med tatoveringer.

I empirien fremmes flere korrelasjoner mellom tatoverte folk og yrker med lav utdanning. Dette kom frem når informantene brukte yrker som eksempel til å forklare hvilke settinger det hadde vært en ulempe eller fordel å ha tatoveringer. Empirien viste at det ville vært en fordel å ha tatoveringer i kreative yrker som i TV, kunst og musikk. Det ville også vært en fordel, eller nøytralt om man skulle jobbe som søppelmann, gravemaskinfører, slakter og truckfører. Det ville derimot være en ulempe å ha tatoveringer i yrker som advokat, lege og helseyrker. Det samme kom frem i samfunnsmedia, av spesialist i arbeids- og organisasjonspsykologi Myrvang (Lindtner, 2022). Han presenterte at om man ser noen med tatoveringer som jobber med klær, så tenker man at de kan sakene sine (Lindtner, 2022). Om man er på et advokat eller legekantor, hadde det sett dårligere ut, da man søker stabilitet og forutsigbarhet (Lindtner, 2022).

Ut ifra de empiriske funnene, ser vi derfor et sammenheng mellom tatoverte folk og yrker som krever lavere utdanning, og gir lavere lønn. Yrker som ofte er assosiert med arbeiderklassen. Det ble deretter naturlig å sammenligne de empiriske funnene med Dieter Vandebroecks teori om distinksjoner, hvor han kobler kroppsmasse til klasse (Vandebroeck, 2018, s. 245). Folk som tilhører forskjellige sosiale klasser vil være drevet av forskjellige trender og smak (Bourdieu, 1995, s. 218). Dette kan være en forklaring på hvorfor det er mer normalisert med tatoveringer i yrker som er assosiert med arbeiderklassen, og mindre normalisert med tatoveringer i yrker som er assosiert med øvre middelklasse. Klassene har forskjellig smak (Bourdieu, 1995, s. 218).

7.6 Kan vi bruke tatoveringer som et redskap for å styrke egen erotiske kapital?

I analysen argumenterte jeg for hvorfor tatoveringer burde være en del av Catherine Hakims teori om erotisk kapital, nærmere sagt i teoriens femte element (Hakim, 2010, s. 501).

Argumentet drives av empiriske funn og teoretiske utgangspunkt som ikke bare poengterer at tatoveringer hører stødig til i Hakims teori, men også at tatoveringer burde anses som et viktig

redskap i erotisk kapital (Hakim, 2010, ss. 500-501). Tatoveringer har blitt veldig trendy, som vi ser i både empiri og samfunnsmedier (Fidjestad, 2022).

Empirien fremmer at de fleste av oss finner tatoveringer svært attraktivt. Hakim mener at vi bruker ytre redskaper for å fremme hos selv i beste lys, og for å vise andre hvem vi er. Dette gjenspeiles både i empiriske funn, og i annen teori. Empirien viser at vi bruker tatoveringer for å vise hva vi liker og hva som er viktig for oss. I Shilling sin teori om kroppen, fremmer han at tatoveringer brukes for å vise andre hvem vi er (Shilling, 2016, s. 13).

Tatoveringer er i dag blitt et slikt redskap. Vi kan bruke tatoveringer for å styrke egen erotisk kapital, på samme måte som de andre redskapene som Hakim bruker (Hakim, 2010, s. 501). Tatoveringer følger trend like mye som hår, klær og sminke og har derfor samme betingelser. En potensiell grunn til at tatoveringer ikke blir nevnt i teorien om erotisk kapital, kan være pga en økende samfunnsrelevans de siste årene.

8 Avslutning

I denne oppgaven har jeg presentert mitt eget forskningsprosjekt, hvor jeg har fokusert på menneskers persepsjon av tatoveringer i dagens samfunn. Jeg har forsøkt å svare på forskningsspørsmålene presentert i innledningen for å belyse problemstillingen.

Tatoveringer har blitt en større del av livet vårt enn tidligere. Vi bruker dem for å styrke egen identitet, og for styre hvordan vi fremstår for andre. Tatoveringer kan brukes for å markere dype og sårbare hendelser, eller følelser som er viktige for oss. De kan vise hvem vi er, og hvilke verdier vi har. Tatoveringer har blitt svært populært og trendy, og flere tatoverer seg for å passe inn. De kan brukes til å styrke egen erotisk kapital, som styres av trendene som kommer og går. Tatoveringer brukes til å vise tilhørighet til noen grupper, og kan ha sitt eget eksklusivt språk. De kan samle folk som har opplevd det samme, og som søker tilhørighet til andre med samme historier.

Til tross for tatoveringenes popularitet, er det tydelig ennå er en del stereotypiske holdninger knyttet til tatoveringer, som virker å være vanskelig å riste vekk. Disse kommer av tatoveringenes historie med upopulære grupper som skiller seg fra majoriteten. Dette

gjenspeiles i arbeidslivet, hvor tatoverte mennesker får mindre muligheter i noen yrker. Da vi ennå assosierer tatoverte mennesker med disse upopulære gruppene og uønskede personlighetstrekk. Her skaps et yrkesskille, hvor tatoverte mennesker blir assosiert med lavere utdannede yrker med lavere lønn. Det fremmes derfor en overenstemmelse mellom tatoveringer og sosial klasse.

Tatoveringer har blitt kategorisert med nye rammer, som foreslår en annet begrep. Spørsmålet om tatoveringer blir kategorisert som kunst i empirien, dog beholder den sin kategori som kroppsmodifikasjon i teoretisk setting.

Målet med oppgaven var å skinne et lys på menneskers persepsjon av tatoveringer i dagens Norske samfunn. Ved å fremme seks fokusområder med hvert sitt forskningsspørsmål har jeg gjort et forsøk på å belyse tatoveringers relevans for det sosiale liv og vår persepsjon av tatoveringer.

9 Referanseliste

- Anderson, S. (2007, naar 1). *The Worldwide History of Tattoos*. Hentet fra Smithsonian Magazine: <https://www.smithsonianmag.com/history/tattoos-worldwide-history-144038580/>
- Bourdieu, P. (1995). *Distinksjonen, En sosiologisk kritikk av dømmekraften*. Oslo: Pax.
- De nasjonale forskningsetiske komiteene . (2021, Desember 16). *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap og humaniora*. Hentet fra De nasjonale forskningsetiske komiteene: <https://www.forskningsetikk.no/retningslinjer/hum-sam/forskningsetiske-retningslinjer-for-samfunnsvitenskap-og-humaniora/>
- Dictionary.com. (2018, August 20). *Pop culture dictionary, Teardrop tattoo*. Hentet fra Dictionary: <https://www.dictionary.com/e/pop-culture/teardrop-tattoo/>
- Fidjestad, L. R. (2022, April 27). *Gammel tatoveringstrend får nytt liv: «Tramp stamp» er tilbake*. Hentet fra VG.no: <https://www.vg.no/forbruker/i/RreGR2/gammel-tatoveringstrend-faar-nytt-liv-tramp-stamp-er-tilbake>
- Gjersvik, P. (2013, Juni 11). *Huden som lerret*. Hentet fra Tidsskriftet : <https://tidsskriftet.no/2013/06/fra-redaktoren/huden-som-lerret>
- Hakim, C. (2010, Mars 19). *Erotic Capital. European Sociological Review*, ss. 499-518.
- Johansen, S. (2015, Mars 11). *Er du puppe- eller rumpegutt?* Hentet fra P7Klem.no: <https://www.p7klem.no/er-du-puppe--eller-rumpegutt/artikkel/604973/>
- Lindtner, N. C. (2022, September 22). *Studie: Overraskende funn om tatoveringer*. Hentet fra Dagbladet: <https://www.dagbladet.no/tema/studie-overraskende-funn-om-tatoveringer/77206336?payment-status=success>

- McCaig, A. (2022, April 4). *New Rice research: Tattoos not a turnoff for customers*. Hentet fra Rice University, News and media Relations: <https://news.rice.edu/news/2022/new-rice-research-tattoos-not-turnoff-customers>
- Nordli, S. (2012, Februar 26). – *Det var et skikkelig Kaptein Sabeltann-emblem*. Hentet fra NRK: <https://www.nrk.no/ostfold/dokumenterer-de-gamle-tatoveringene-1.8008053>
- Ruggs, E. N., & Hebl, M. R. (2022, Februar 24). Do employees' tattoos leave a mark on customers' reactions to products and organizations? *Journal of Organizational Behavior* , ss. 965-982.
- Sander, K. (2023, Mai 02). *Kulturelle generasjoner (Generasjon X, Y, Z og Alfa)*. Hentet fra [estudie.no](https://estudie.no/generasjoner/): <https://estudie.no/generasjoner/>
- Schiefloe, P. M. (2019). *Mennesker og samfunn : innføring i sosiologisk forståelse*. Oslo: Fagbokforlaget.
- Shilling, C. (2016). *The Body, A Very Short Introduction*. New York: Oxford University Press.
- Siddiqui, A. (2021, September 1). Social Media and Its Role in Amplifying a. *Infotheca*, ss. 73-86.
- Sikt.no. (u.d.). *Sikt*. Hentet fra [Sikt.no](https://sikt.no): sikt.no
- Skilbrei, M.-L. (2023). *Kvalitative metoder, Planlegging, gjennomføring og etisk refleksjon*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Stensholt, A. (2014, Oktober 20). *Historien om sjømannstatoveringene*. Hentet fra [Nrk](https://www.nrk.no/vestfoldogtelemark/historien-om-sjomannstatoveringene-1.11995853): <https://www.nrk.no/vestfoldogtelemark/historien-om-sjomannstatoveringene-1.11995853>
- Swami, V. (2012, Juli 26). Written on the body? Individual differences between British adults who do and do not obtain a first tattoo. *Scandinavian Journal of Psychology*, ss. 407-412.

- SÜTCÜ, E. (2024, Mars 31). *Hadde vikingene tatoveringer?* Hentet fra Historie.no:
<https://historienet.no/sivilisasjoner/vikinger/hadde-vikingene-tatoveringer>
- Sørensen, J., Jeppesen, R., & Hjort, J. (2018, Februar 27). *Dette betyr de mystiske MC-symbolene*. Hentet fra VG.no: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/4dRr4q/dette-betyr-de-mystiske-mc-symbolene>
- Tanggaard, L., & Brinkmann, S. (2012). Intervjuet: Samtalen som forskningsmetode. I L. T. (Red), & S. Brinkmann, *Kvalitative metoder: empiri og teoriutvikling* (ss. 17-45). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse, en innføring i kvalitativ metode*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Timeless Tattoo. (u.d.). *Tatoveringens Historie* . Hentet fra Timeless Tattoo:
<https://timelesstattoo.no/tatoveringens-historie/>
- UiT Norges Arktiske Universitet . (u.d.). *Medisin Profesjonstudium* . Hentet fra UiT Norges Arktiske Universitet:
https://uit.no/utdanning/program/274285/medisin_profesjonsstudium
- UiT, Norges arktiske universitet. (2022, Mai 27). *Forskningsetikk*. Hentet fra UiT, Norges arktiske universitet: https://uit.no/forskning/etikk/art?p_document_id=718189
- Universitetet i Oslo. (2019, September 2). *Nettskjema-Diktafon*. Hentet fra Google Play:
<https://play.google.com/store/apps/details?id=no.uio.mobileapps.diktafon&hl=no&pli=1>
- Utdanning.no. (2022, Mars 28). *Gjenvinningsoperatør* . Hentet fra Utdanning.no:
<https://utdanning.no/yrker/beskrivelse/gjenvinningsoperator>
- Utdanning.no. (2023, mars 03). *Lege*. Hentet fra Utdanning.no:
<https://utdanning.no/yrker/beskrivelse/lege>
- Vandebroeck, D. (2018). *Distinctions in the Flesh, Social class and the embodiment of inequality*. Abingdon: Routledge.

Viking Movies. (2014, 16 Februar). *Thorbjørn Harr on Vikings S2*. Hentet fra Viking Movies:
<https://vikingmoviesinfo.wordpress.com/2014/02/16/thorbjorn-harr-on-vikings-s2/>

Aakvaag, G. C. (2008). *Moderne Sosiologisk teori* . Oslo: Abstakt Forlag .

10 Figurer

10.1 Figur 1 Godkjenning fra NSD/Sikt

 Sikt Norsk ▾ Christine Mathea Saxegård ▾

[Meldeskjema](#) / [Den tatoverte kroppen](#) / Vurdering

Vurdering av behandling av personopplysninger

Skriv ut 20.01.2024 ▾

Referansenummer 708778	Vurderingstype Automatisk 	Dato 20.01.2024
Tittel Den tatoverte kroppen		
Behandlingsansvarlig institusjon UiT Norges Arktiske Universitet / Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning / Institutt for samfunnsvitenskap		
Prosjektansvarlig Kari Dyb		
Student Christine Mathea Saxegård		
Prosjektperiode 01.07.2022 - 30.12.2024		

Kategorier personopplysninger

Kategorier personopplysninger

Alminnelige

Lovlig grunnlag

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 30.12.2024.

[Meldeskjema](#)

Grunnlag for automatisk vurdering

Meldeskjemaet har fått en automatisk vurdering. Det vil si at vurderingen er foretatt maskinelt, basert på informasjonen som er fylt inn i meldeskjemaet. Kun behandling av personopplysninger med lav personvernulempe og risiko får automatisk vurdering. Sentrale kriterier er:

- De registrerte er over 15 år
 - Behandlingen omfatter ikke særlige kategorier personopplysninger;
 - Rasemessig eller etnisk opprinnelse
 - Politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning
 - Fagforeningsmedlemskap
 - Genetiske data
 - Biometriske data for å entydig identifisere et individ
 - Helseopplysninger
 - Seksuelle forhold eller seksuell orientering
 - Behandlingen omfatter ikke opplysninger om straffedømmer og lovovertrедelser
 - Personopplysningene skal ikke behandles utenfor EU/EØS-området, og ingen som befinner seg utenfor EU/EØS skal ha tilgang til personopplysningene
-

- Seksuelle forhold eller seksuell orientering
- Behandlingen omfatter ikke opplysninger om straffedommer og lovovertrедelser
- Personopplysningene skal ikke behandles utenfor EU/EØS-området, og ingen som befinner seg utenfor EU/EØS skal ha tilgang til personopplysningene
- De registrerte mottar informasjon på forhånd om behandlingen av personopplysningene.

Informasjon til de registrerte (utvalgene) om behandlingen må inneholde

- Den behandlingsansvarliges identitet og kontaktopplysninger
- Kontaktopplysninger til personvernombudet (hvis relevant)
- Formålet med behandlingen av personopplysningene
- Det vitenskapelige formålet (formålet med studien)
- Det lovlige grunnlaget for behandlingen av personopplysningene
- Hvilke personopplysninger som vil bli behandlet, og hvordan de samles inn, eller hvor de hentes fra
- Hvem som vil få tilgang til personopplysningene (kategorier mottakere)
- Hvor lenge personopplysningene vil bli behandlet
- Retten til å trekke samtykket tilbake og øvrige rettigheter

Vi anbefaler å bruke vår [mal til informasjonsskriv](#).

Informasjonssikkerhet

Du må behandle personopplysningene i tråd med retningslinjene for informasjonssikkerhet og lagringsguider ved behandlingsansvarlig institusjon. Institusjonen er ansvarlig for at vilkårene for personvernforordningen artikkel 5.1. d) riktighet, 5. 1. f) integritet og konfidensialitet, og 32 sikkerhet er oppfylt.

b2e10a108

10.2 Figur 2. Symbol for spiseforstyrrelser

Bilde hentet fra: <https://eatingdisorders.com/articles/eating-disorders/eating-disorder-symbol>

11 Vedlegg

Under har jeg lagt til flere viktige dokumenter knyttet til oppgaven.

11.1 Samtykkeskjema

Vil du delta i forskningsprosjektet

Den tatoverte kroppen

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å finne tatoveringers betydning i dag. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med prosjektet er å finne ut av hvilken symbolsk betydning tatoveringer har for individer i dag. Jeg vil analysere om det har skjedd en forandring over tid, tilknyttet holdninger til tatoveringer. Om det har blitt populært å tatovere seg, samt om tatoveringers betydning har forandret seg gjennom generasjoner.

Prosjektet er en del av en masteroppgave. Opplysningene vil ikke bli brukt eller behold til andre prosjekt en dette.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

UiT er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Informantene til prosjektet er delt inn i tre grupper, basert på alder og yrke. I de to første gruppene er det tilfeldig utvalg, hvor det eneste kravet er å passe inn i de gitte aldergruppene. I den siste gruppen er det nødvendig at informanten er en erfaren tatovør, hvor store deler av erfaringen er gjort i Norge. Ingen kontaktopplysninger er gitt på forhånd.

Hva innebærer det for deg å delta?

Intervjuet vil vare mellom 30-90 minutter, hvor forsker vil ha forberedt en rekke spørsmål. Intervjuet vil bli tatt opp, og forsker vil ta noen notater underveis.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

All personinfo som blir delt vil bli anonymisert. Funn under intervju vil bli brukt i en masteroppgave, som vil være tilgjengelig for alle. Opptak og notater vil bli slettet ved raskeste anledning etter transkribering, og vil ikke bli sett eller hørt av noen andre enn forsker og veileder for prosjektet.

- «Jeg vil også tydeliggjøre at informanten kan i løpet av intervjuet bli spurt om å beskrive en eller flere tatoveringer informanten har, som kan gjøre at informanten senere vil bli gjenkjent. Dog vil alle informantene være anonyme, og slik informasjon vil anonymiseres.

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Prosjektet vil etter planen avsluttes i mai 2023. All datamateriale som ikke er behandlet er da slettet, samt blir datamaterialet som er blitt behandlet anonymisert. Data som er behandlet, brukes i masteroppgaven, og er derfor både tilgjengelig for alle og kan brukes av andre til forskning.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg? Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra UiT, har Personverntjenester vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Student/forsker: Christine Mathea Saxegård, mail: csa048@uit.no
- Veileder for prosjektet: Kari Dyb, mail: kari.dyb@ehealthresearch.no
- Vårt personvernombud: Joakim Bakkevold, mail: personvernombud@uit.no

Hvis du har spørsmål knyttet til Personverntjenester sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- Personverntjenester på epost (personverntjenester@sikt.no) eller på telefon: 53 21 15 00.

Med vennlig hilsen

Forsker

Christine Mathea

Kari Dyb

Veileder

Saxegård

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet den tatoverte kroppen, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- Å delta i intervju
- At intervjuet blir tatt opp og at forsker tar notater under intervju
- At informasjon som deles i intervju kan brukes i masteroppgave, så lenge alle personopplysninger er anonymisert

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

11.2 Intervjuguide gruppe 1

Intervju for masteroppgave «Den tatoverte kroppen»

Intervjuguide for gruppe 1: Tatoverte unge voksne, alder mellom 20-26, begge kjønn.

Semistrukturert intervju på mellom 45-90 minutter.

Intervjustart:

- Takk for deltagelse
- Legge rom for uformell prat, for eksempel
«har du deltatt på flere forskningsprosjekt på UiT?»

Informasjon om intervjuet til informanten:

- Som en del av mitt masterprosjekt holder jeg noen intervju for å få innblikk i menneskers tanker og forhold til tatoveringer.
- Intervjuet er semistrukturert, som vil si at forskeren legger av tid gjennom intervjuet til spørsmål og samtaletema som ikke nødvendigvis er planlagt på forhånd. På den måten unngår forskeren å skape begrensninger for funn av intervju.
- Intervjuet er planlagt å vare mellom 45-90 minutter.

Informasjon om deltagelse som forsker MÅ fortelle til informanten FØR intervjuet starter:

- Informanten må gi samtykke for at forsker kan ta opptak av intervju, samt ta notater.
 - o Gi informanten tid til å lese over samtykkeskjema.
 - o Samtykke kan gis både skriftlig og muntlig, men må kunne dokumenteres, for eksempel ved signatur eller opptak av muntlig samtykke.
- Informanten kan til enhver tid avslutte intervjuet, uten at forsker trenger noen forklaring på årsaken til dette.

- Informanten kan under hele intervjuet velge å ikke svare på spørsmål som forsker stiller.

Informasjon om anonymitet som forsker MÅ fortelle til informanten FØR intervjuet starter:

- Forsker forklarer relevante deler metode-prosessen som kommer med intervju.
 - o Forberedelse til intervju, med godkjenning fra NSD.
 - o Intervju med opptak og notater.
 - o Transkribering av intervju.
 - o Analyse av empiriske funn.
- Etter transkribering, vil opptaket av intervju bli slettet fra appen «diktafon». Og vil derfor ikke lenger finnes noe sted.
- Etter transkribering, blir notatene kastet/slettet fra skrivebok/eklektisk notat og vil derfor ikke lenger finnes noe sted.
- Både opptak og notater fra intervju vil KUN bli brukt til dette forskningsprosjektet og vil ALDRI bli brukt av noen andre eller til noe annet.
- Informantens personopplysninger vil ikke blir spurt om, da dette ikke er av interesse for forskningsprosjektets fokusområde.
 - o Individet vil bli spurt om alder.
- Individet vil forbli anonymt gjennom hele prosjektet. Om informanten ikke ønsker å dele noen tanker, forhold eller opplevelser (gjerne da knyttet til egne tatoveringer), som kan bryte deres anonymitet, kan de det uten av forsker trenger en forklaring på dette.

Intervjuspørsmål, forsker skal ikke begynne med spørsmål/opptak/notater for informanten har gitt samtykke:

- Har du tatovering(er)?

- Hvor mange tatoveringer har du?

- Hva er det tatoveringer av?

- Hva symboliserer det for deg?
 - o Gjerne utdyp og fortell historien bak din tatovering

- Hva symboliserer tatoveringen(e) generelt?
 - o Kan bruke et eksempel for å forklare spørsmålet, som at et bilde at et kors har generelt kristelig symbolsk verdi

- Hvorfor valgte du å få tatoveringer?

- Hva syntes foreldrene dine om dine tatoveringer, eller at du tok tatoveringer i det hele tatt?

- Hvor gammel var du da du tok tatoveringen(e)?

- Syntes du tatoveringen(e) du har representerer deg, aka din identitet?
 - o (Forsker må være forberedt på å omformulere spørsmålet)
 - o I så fall, forklar gjerne i dybden hvordan tatoveringen(e) representerer din identitet.

- Tror du at andre personer kan se litt av hvem du er, basert på dine tatoveringer?

- Har du møtt noe stigma, eller negative reaksjoner knyttet til dine tatoveringer

- Angrer du på at du tok tatoveringer, i så fall på hvilken måte?

- Syntes du tatoveringer er attraktivt?

- Ville tatoveringer på en potensiell partner være er dealbreaker for deg?
 - I så fall hvorfor, hvorfor ikke?

- Hva tenker du om andre individer som har tatoveringer?
 - Kan du si noe om en person du ikke kjenner på bakgrunn av at de har tatoveringer?
 - Eller på bakgrunn av hva slags tatoveringer enn har?

Hvilke stereotyper tenker du er rettet mot individer med tatoveringer? (kan nevne/advare om at disse kan være provoserende)

- Tror du at folk med tatoveringer er mindre ambisiøse og/eller profesjonelle enn folk uten tatoveringer?

- Tror du folk med tatoveringer er mer impulsive og opptatt av å være mer «unik»?

- Føler du at folk med tatoveringer har lavere utdanning og sosioøkonomisk plassering enn folk uten tatoveringer?

- Tror du det er mer vanskelig for personer med tatoveringer å få jobb en folk uten tatoveringer, til tross for at personen er kvalifisert?

- Tror du det vil være en fordel å ha tatoveringer i en sosial setting?
 - I så fall hvilke/hvilken?
 - For eksempel i forskjellige yrker?

- Tror du individer med tatoveringer tenker i mindre grad langsiktig enn individer uten tatoveringer?

- Mener du at individer med tatoveringer er mindre troverdige i noen roller enn individer uten tatoveringer?

- Tror du folk med tatoveringer i dag møter noen fordommer knyttet til at de har tatoveringer?

- Tror du at individer fra forskjellige generasjoner reagerer ulikt på individer med tatoveringer?
 - I så fall, hvordan?
 - Hva syntes jevnaldrende vs foreldre vs besteforeldre?

- Forsker kan spørre informanten om det var gøy/interessant å delta, og prate litt ut ifra det. Forsker er også åpen for kritikk.
- Forsker viser informanten ut.

11.3 Intervjuguide gruppe 2

Intervju for masteroppgave «Den tatoverte kroppen»

Intervjuguide for gruppe 2: Generasjon X, begge kjønn.

Semistrukturert intervju på mellom 30-60 minutter.

Intervjustart:

- Takk informanten for deltagelse.
- Legge rom for uformell prat, for eksempel
«har du deltatt på noen intervju før?»

Informasjon om intervjuet til informanten:

- Som en del av mitt masterprosjekt holder jeg noen intervju for å få innblikk i menneskers tanker og forhold til tatoveringer.
- Intervjuet er semistrukturert, som vil si at forskeren legger av tid gjennom intervjuet til spørsmål og samtaletema som ikke nødvendigvis er planlagt på forhånd, dog har store deler av intervjuet forberedt på forhånd. På den måten unngår forskeren å skape begrensninger for funn av intervju.
- Intervjuet er planlagt å vare mellom 30-60 minutter.

Informasjon om deltagelse som forsker MÅ fortelle til informanten FØR intervjuet starter:

- Informanten må gi samtykke for at forsker kan ta opptak av intervju, samt ta notater.
 - o Gi informanten tid til å lese over samtykkeskjema.
 - o Samtykke kan gis både skriftlig og muntlig, men må kunne dokumenteres, for eksempel ved signatur eller opptak av muntlig samtykke.
- Informanten kan til enhver tid avslutte intervjuet, uten at forsker trenger noen forklaring på årsaken til dette.

- Informanten kan under hele intervjuet velge å ikke svare på spørsmål som forsker stiller.

Informasjon om anonymitet som forsker MÅ fortelle til informanten FØR intervjuet starter:

- Forsker forklarer relevante deler metode-prosessen som kommer med intervju.
 - o Forberedelse til intervju, med godkjenning fra NSD.
 - o Intervju med opptak og notater.
 - o Transkribering av intervju.
 - o Analyse av empiriske funn.
- Etter transkribering, vil opptaket av intervju bli slettet fra appen «diktafon». Og vil derfor ikke lenger finnes noe sted.
- Etter transkribering, blir notatene kastet/slettet fra skrivebok/eklektisk notat og vil derfor ikke lenger finnes noe sted.
- Både opptak og notater fra intervju vil KUN bli brukt til dette forskningsprosjektet og vil ALDRI bli brukt av noen andre eller til noe annet.
- Informantens personopplysninger vil ikke blir spurt om, da dette ikke er av interesse for forskningsprosjektets fokusområde.
 - o Individet vil bli spurt om de er født mellom 1946-1964
- Individet vil forbli anonymt gjennom hele prosjektet. Om informanten ikke ønsker å dele noen tanker, forhold eller opplevelser (gjerne da knyttet til egne tatoveringer), som kan bryte deres anonymitet, kan de det uten av forsker trenger en forklaring på dette.

Intervjuspørsmål, forsker skal ikke begynne med spørsmål/opptak/notater for informanten har gitt samtykke:

- Har du tatovering(er)?
 - o Ja
 - I så fall, hvor mange tatoveringer har du?
 - Hva er det tatoveringer av?
 - Hva symboliserer det for deg?
 - Gjerne utdyp og fortell historien bak din tatovering

- Nei
 - Har du noen gang vurdert å ta en tatovering?
 - Vil du dele noen tanker på hvorfor ikke du har tatt noen
 - Tror du flere deler denne tankegangen?
 - Er det noen i din nærmeste familie som har tatoveringer?
 - Hva syntes du om det?

- Har du noen ideer på hva tatoveringer ofte kan symbolisere?
 - Kan bruke et eksempel for å forklare spørsmålet, som at et bilde at et kors har generelt kristelig symbolsk verdi

- Tror du folk som tatoverer seg bruker dette som et middel til å fremme sin identitet?
 - I så fall hvordan?

- Syntes du tatoveringer er attraktivt?

- Vil du si at du kjenner mange jevnaldrende som har tatoveringer?

- Får du noen tanker om individer du ikke kjenner, dersom du ser at de har tatoveringer?
 - Kan du si noe om en person du ikke kjenner på bakgrunn av at de har tatoveringer?
 - Eller på bakgrunn av hva slags tatoveringer enn har?

- Hvilke stereotypier tenker du er rettet mot individer med tatoveringer?

- Tror du stereotypiene har forandret seg på tre generasjoner?
 - I så fall hvordan?

- Tror du at individer fra forskjellige generasjoner reagerer ulikt på individer med tatoveringer?
 - I så fall, hvordan?
 - Hva syntes jevnaldrende vs barn vs barnebarn

- Har DU møtt noe stigma, eller negative reaksjoner knyttet til folk med tatoveringer?
 - Hva har vært motivasjonen bak disse?

Hvilke stereotyper tenker du er rettet mot individer med tatoveringer? (kan nevne/advare om at disse kan være provoserende)

- Tror du at folk med tatoveringer er mindre ambisiøse og/eller profesjonelle enn folk uten tatoveringer?

- Tror du folk med tatoveringer er mer impulsive og opptatt av å være mer «unik»?

- Føler du at folk med tatoveringer har lavere utdanning og sosioøkonomisk plassering enn folk uten tatoveringer?

- Tror du det er mer vanskelig for personer med tatoveringer å få jobb en folk uten tatoveringer, til tross for at personen er kvalifisert?

- Tror du det vil være en fordel å ha tatoveringer i en sosial setting?
 - I så fall hvilke/hvilken?
 - For eksempel i forskjellige yrker?

- Tror du individer med tatoveringer tenker i mindre grad langsiktig enn individer uten tatoveringer?

- Mener du at individer med tatoveringer er mindre troverdige i noen roller enn individer uten tatoveringer?

- Tror du folk med tatoveringer i dag møter noen fordommer knyttet til at de har tatoveringer?

- Angrer du på at du tok tatoveringer? Eller tror du folk med tatoveringer kommer til å angre når de blir eldre?

- Tror du at det har blitt mer populært å ta tatoveringer i dag enn for 1-2 generasjoner siden?

- Tror du det har blitt mer normalisert å ta tatoveringer i dag enn for 1-2 generasjoner siden?

- Tror du at menneskers oppfatning av tatoveringer har forandret seg på 1-2 generasjoner?

- Tror du at med flere som tatoverer seg, er dette et resultat av å følge trenden? Eller å skille seg ut?
- Ville du kategorisert tatoveringer som? Fri tanke
- Ville du plassert tatoveringer, piercinger og unaturlige hårfarger i samme kategori?
- Ville du plassert tatoveringer og plastisk kirurgi i samme kategori?

Intervjuslutt:

- Forsker takker informanten igjen for deltagelse
- Forsker kan spørre informanten om det var gøy/interessant å delta, og prate litt ut ifra det.
- Forsker viser informanten ut.

11.4 Intervjuguide gruppe 3

Intervju for masteroppgave «Den tatoverte kroppen»

Intervjuguide for gruppe 3: Erfarende tatovører med tatoverings erfaring i Norge, helst begge kjønn.

Semistrukturert intervju på mellom 45-90 minutter.

Intervjustart:

- Takk informanten for deltagelse.
- Legge rom for uformell prat, for eksempel
«har du deltatt på flere forskningsprosjekt på UiT?»

Informasjon om intervjuet til informanten:

- Som en del av mitt masterprosjekt holder jeg noen intervju for å få innblikk i menneskers tanker og forhold til tatoveringer.
- Intervjuet er semistrukturert, som vil si at forskeren legger av tid gjennom intervjuet til spørsmål og samtaletema som ikke nødvendigvis er planlagt på forhånd. På den måten unngår forskeren å skape begrensninger for funn av intervju.
- Intervjuet er planlagt å vare mellom 45-90 minutter.

Informasjon om deltagelse som forsker MÅ fortelle til informanten FØR intervjuet starter:

- Informanten må gi samtykke for at forsker kan ta opptak av intervju, samt ta notater.
 - o Gi informanten tid til å lese over samtykkeskjema.
 - o Samtykke kan gis både skriftlig og muntlig, men må kunne dokumenteres, for eksempel ved signatur eller opptak av muntlig samtykke.
- Informanten kan til enhver tid avslutte intervjuet, uten at forsker trenger noen forklaring på årsaken til dette.

- Informanten kan under hele intervjuet velge å ikke svare på spørsmål som forsker stiller.

Informasjon om anonymitet som forsker MÅ fortelle til informanten FØR intervjuet starter:

- Forsker forklarer relevante deler metode-prosessen som kommer med intervju.
 - o Forberedelse til intervju, med godkjenning fra NSD.
 - o Intervju med opptak og notater.
 - o Transkribering av intervju.
 - o Analyse av empiriske funn.
- Etter transkribering, vil opptaket av intervju bli slettet fra appen «diktafon». Og vil derfor ikke lenger finnes noe sted.
- Etter transkribering, blir notatene kastet/slettet fra skrivebok/eklektisk notat og vil derfor ikke lenger finnes noe sted.
- Både opptak og notater fra intervju vil KUN bli brukt til dette forskningsprosjektet og vil ALDRI bli brukt av noen andre eller til noe annet.
- Informantens personopplysninger vil ikke blir spurt om, da dette ikke er av interesse for forskningsprosjektets fokusområde.
 - o Individet vil bli spurt om de er erfarne tatovører.
- Individet vil forbli anonymt gjennom hele prosjektet. Om informanten ikke ønsker å dele noen tanker, forhold eller opplevelser (gjerne da knyttet til egne tatoveringer), som kan bryte deres anonymitet, kan de det uten av forsker trenger en forklaring på dette.

Intervjuspørsmål, forsker skal ikke begynne med spørsmål/opptak/notater for informanten har gitt samtykke:

- Hvor lenge har du jobbet som tatovør?

- Hvorfor valgte du å bli tatovør?

- Har du alltid visst at du skulle bli tatovør, eller var det noe som kom senere i livet?

- Hva er det du liker mest med å være tatovør/hva er det du liker minst?

- Ut ifra din mening: tenker du at alle tatoveringer er eller kan være et symbol på noe?

- Utifra din egen erfaring: Hører du mange av dine kunder fortelle om eller ønsker tatoveringer som har dyp verdi for dem.

- Vil du si at flere av dine kunder har en symbols verdi bak deres tatoveringer enn tatoveringer uten noen «dypere» baktanke? (kan representere å ha tatoveringer for en selv eller for andre)

- Syntes tatoveringer kan representere eller gjenspeile personens identitet?

- Syntes du tatoveringer er attraktivt?

- Tror du det er flere som finner tatoveringer attraktivt eller folk som ikke gjør det?

- Hva tenker du om andre individer som har tatoveringer?
 - o Kan du si noe om en person du ikke kjenner på bakgrunn av at de har tatoveringer?

- Eller på bakgrunn av hva slags tatoveringer enn har?

- Hvilke stereotypier tenker du er rettet mot individer med tatoveringer?

- Tror du at individer fra forskjellige generasjoner reagerer ulikt på individer med tatoveringer?
 - I så fall, hvordan?
 - Hva syntes jevnaldrende vs foreldre vs besteforeldre?

- Har du møtt noe stigma, eller negative reaksjoner knyttet til dine tatoveringer

- Har du møtt noe stigma, eller negative reaksjoner knyttet til dine tatoveringer?

- Opplever du at folk angres på tatoveringer de har tatt, kort eller lang tid i ettertid?

- Tror du at det har blitt mer populært å ta tatoveringer i dag enn for 1-2 generasjoner siden?
 - Hva står bak dette?

- Tror du det har blitt mer normalisert å ta tatoveringer i dag enn for 1-2 generasjoner siden?
 - Hva står bak dette?

- Tror du at menneskers oppfatning av tatoveringer har forandres seg på 1-2 generasjoner?
 - Hva står bak dette?

- Kan du tenke deg om individer som du har tatovert har en annen ting til felles enn å ha blitt tatovert av deg? For eksempel alder, kjønn, yrke osv.

- Ser du en forskjell i kjønn, alder, etnisitet og yrkesstatus?
 - For eksempel:
 - hvem som tatoverer seg
 - Alder
 - Kjønn
 - Etnisitet
 - Yrke
 - Nasjonalitet
 - hva de tatoverer seg
 - Er dette basert på trender?
 - hvor de tatoverer seg
 - Er dette basert på trender?

- Hvorfor tror du folk tatoverer seg? Hva er drivkraften bak å ville ha «kroppskunst»

- Opplever du at tatoveringskunsten har forandret seg over tid, som i form av stil eller yrkesutvikling?

- Opplever du at det finnes tatoverings «trender» over tid?
 - Har du noen konkrete eksempler på dette?
 - For eksempel at plutselig alle vil ha en rød rose på et viss tidspunkt i tiden.

Hvilke stereotyper tenker du er rettet mot individer med tatoveringer? (kan nevne/advare om at disse kan være provoserende)

- Tror du at folk med tatoveringer er mindre ambisiøse og/eller profesjonelle enn folk uten tatoveringer?
- Tror du folk med tatoveringer er mer impulsive og opptatt av å være mer «unik»?
- Føler du at folk med tatoveringer har lavere utdanning og sosioøkonomisk plassering enn folk uten tatoveringer?
- Tror du det er mer vanskelig for personer med tatoveringer å få jobb enn folk uten tatoveringer, til tross for at personen er kvalifisert?
- Tror du det vil være en fordel å ha tatoveringer i en sosial setting?
 - I så fall hvilke/hvilken?
 - For eksempel i forskjellige yrker?

- Tror du individer med tatoveringer tenker i mindre grad langsiktig enn individer uten tatoveringer?

- Mener du at individer med tatoveringer er mindre troverdige i noen roller enn individer uten tatoveringer?

- Hva ville du kategorisert tatoveringer som? Fri tanke!

- Ville du kategorisert tatoveringer i samme gruppe som piercinger og unaturlige hårfarger?

- Ville du kategorisert tatoveringer i samme gruppe som plastisk kirurgi?

Intervjuslutt:

- Forsker takker informanten igjen for deltagelse
- Forsker kan spørre informanten om det var gøy/interessant å delta, og prate litt ut ifra det.
- Forsker viser informanten ut.

